

Kasser R., Meyer M.W., Wurst G. - The Gospel of Judas from Codex Tchacos

TAM METİN EKSİKSİZ TÜRKÇE TERCÜME (189 Sayfa)

Gnostik Araştırma Kütüphanesi Arşivi

--- SAYFA 1 [Görsel / Boş] ---

--- SAYFA 2 ---

Codex Tchacos'tan Yahuda İncili R O D O L P H E KASSER, M A R V I N MEYER VE G R E G O R W U R S T
NATIONAL GEOGRAPHIC TARAFINDAN DÜZENLENMİŞTİR Washington, D.C.

--- SAYFA 3 ---

National Geographic Society tarafından yayınlanmıştır 1145 17th Street, N.W., Washington, D.C.
20036-4688 Telif Hakkı © 2006 National Geographic Society Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın hiçbir bölümü, National Geographic Society'nin yazılı izni olmaksızın, fotokopi dahil, elektronik veya mekanik hiçbir biçimde veya hiçbir yöntemle çoğaltılamaz veya aktarılamaz. Kongre Kütüphanesi Yayında Kataloqlama Verileri istek üzerine sağlanır. ZAMAN DÖNEMLERİNİ TANIMLAMA Günümüzde dünya tarihinin çok kültürlü disiplininde çalışan pek çok akademisyen ve editör, bir kültürün standartlarını diğerlerine empoze etmeyen terminoloji kullanmaktadır. National Geographic Society'nin Yahuda İncili'ni yayınlamasına katkıda bulunan bilim adamlarının önerdiği gibi, bu kitapta M.Ö. (M.Ö.'den önce) ve M.S. (M.S.) terimleri kullanılmaktadır. M.Ö., M.Ö. ile aynı zaman dilimini ifade eder. (İsa'dan önce) ve MS, MS ile aynı zaman dilimini ifade eder (anno Domini, Latince "Rab'bin yılında" anlamına gelen bir ifade). ISBN-10: 1-4262-0042-0 ISBN-13: 978-1-4262-0042-7 Dünyanın en büyük kar amacı gütmeyen bilimsel ve eğitim kuruluşlarından biri olan National Geographic Society, 1888 yılında "coğrafi bilginin artırılması ve yayılması amacıyla" kuruldu. Bu misyonu yerine getiren Dernek, dergileri, kitapları, televizyon programları, videoları, haritaları ve atlasları, araştırma bursları, National Geographic Bee, öğretmen atölyeleri ve yenilikçi sınıf materyalleri aracılığıyla her gün milyonlarca kişiyi eğitiyor ve onlara ilham veriyor. Dernek, üyelik aidatları, hayırseverlik bağışları ve eğitim ürünlerinin satışından elde edilen gelirlerle desteklenmektedir. Bu destek, National Geographies'in küresel anlayışı artırma ve keşif, araştırma ve eğitim yoluyla gezegenimizin korunmasını teşvik etme misyonu açısından hayati öneme sahiptir. Daha fazla bilgi için lütfen 1-800-NGS HATTI'nı (647-5463) arayın, yukarıdaki adrese Derneğe yazın veya Derneğin www.nationalgeographic.com adresindeki Web sitesini ziyaret edin. Melissa Farris'in iç tasarımı

--- SAYFA 4 ---

İÇİNDEKİLER © GİRİŞ Marvin Meyer 1 YAHUDA'NIN İNCİLİ 17 Çeviren: Rodolphe Kasser, Marvin Meyer ve Gregor Wurst, Francois Gaudard'ın işbirliğiyle YORUM Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 47 Rodolphe Kasser Başına Dönen Hristiyanlık: Yahuda İncili'nin Alternatif Vizyonu 77 Bart D. Ehrman Lyon'lu Irenaeus ve Yahuda İncili 121, Gregor Wurst Yahuda ve Gnostik Bağlantı 137, Marvin Meyer SON NOTLAR 171 SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA 175 YAYINCI NOTU 179

--- SAYFA 5 [Görsel / Boş] ---**--- SAYFA 6 ---**

GİRİŞ Yıllar boyunca Mısır'ın kumları sayısız hazineyi ve arkeolojik harikayı teslim etti ve şimdi başka bir muhteşem buluntu ortaya çıktı: Yakın zamanda keşfedilen ve ilk kez burada yayınlanan Yahuda İncili. Metnin başlığı olan Yahuda'nın İncili -Yahuda İskariyot- şok edicidir. Yeni Ahit İncillerinde ve Hristiyan geleneğinin çoğunda Yahuda İskariyot, efendisini Roma yetkililerine teslim eden İsa'ya ihanet eden tipik bir hain olarak tasvir edilir ve karakterinde onu İsa'nın müjdesi veya "iyi haberi" ile ilişkilendirebilecek çok az şey vardır. Luka İncili'nde Şeytan'ın içeri girdiği söyleniyor

--- SAYFA 7 ---

Yahuda'ya girer ve onu bu alçaklığa sürükler ve Yuhanna İncili'nde İsa on iki havarisine hitap eder ve içlerinden biri olan Yahuda'nın şeytan olduğunu söyler. Yeni Ahit'e göre Yahuda'nın sonu da onun eylemleri kadar alçakçadır. İsa'ya ihaneti nedeniyle yetkililerden kan parası alır ve ya kendini asar (Matta'da olduğu gibi) ya da karnı yarılarak korkunç bir şekilde ölür (Elçilerin İşleri'nde olduğu gibi). Hristiyan sanatında Yahuda tipik olarak kendisine kötü şöhret kazandıran şeyi yaparken, İsa'ya bir öpücükle ihanet ederken, yani Yahuda öpücüyüyle gösterilir. Ancak Yeni Ahit'te bile Yahuda İskariyot'la ilgili büyüleyici bir şeyler var. Yahuda'nın İsa'ya ihanet etmesiyle ilgili hikaye, büyük bir güç ve dokunaklılık hikayesi olmaya devam ediyor: İsa, en yakın arkadaşlarından biri tarafından ihanete uğradı. Yeni Ahit müjdelerinde Yahuda, İsa'nın öğrencilerinin yakın çevresinin bir parçasıdır ve Yuhanna İncili'ne göre Yahuda, grubun hazine sorumlusu olarak görev yapar ve İsa ile öğrencilerinin sahip olabileceği her türlü fon ona emanet edilmiştir. Dahası, Son Akşam Yemeği'nde bizzat İsa Yahuda'ya yapması gerekeni yapmasını ve bunu bir an önce yapmasını söylememiş miydi? Bütün bunlar, yani İsa'nın insanların günahları yüzünden ölmesi ve üçüncü günde ölümden dirilmesi ilahi planın bir parçası değil miydi? Yahuda ve öpücüyü olmasaydı, Çarmıha Gerilme ve Diriliş gerçekleşir miydi? 2 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 8 ---

İsa'nın öğrencisi ve ihanetçisi Yahuda İskariyot'un gizemi, Yahuda'nın karakterini ve motivasyonunu merak eden birçok kişi tarafından araştırıldı. Yahuda hakkındaki literatür zengindir ve akademik bilim ve modern edebiyatın iyi bilinen eserlerini içerir - Jorge Luis Borges'in Yahuda'nın Üç Versiyonu, Mikhail Bulgakov'un Usta ve Margarita'sı, Hans-Josef Klauck'ın Yahuda: Ein Jiinger des Herrn, William Klassen'in Yahuda: İsa'nın İhaneti mi Yoksa Arkadaşı mı?, Hyam Maccoby'nin Yahuda İskariyot ve Efsanesi Yahudi Kötülüğü ve Marcel Pagnol'un oyunu Yahuda. Rock müzikali Jesus Christ Superstar'da Judas Iscariot neredeyse gösteriyi çalıyor ve onun varlığı ve müziği onun İsa'ya olan bağlılığının derinliğine dair daha sempatik bir görüş sağlıyor. Bob Dylan, "With God on Our Side" şarkısında Yahuda hakkında şöyle söylüyor: Yahuda Iscariot'un Tanrı'nın kendi tarafında olup olmadığına karar vermeniz gerekecek. Yahuda İncili'ndeki Yahuda İskariyot, İsa'ya ihanet eden kişidir ama aynı zamanda müjdenin kahramanıdır. İsa'ya şöyle dedi: "Senin kim olduğunu ve nereden geldiğini biliyorum. Sen ölümsüz Barbelo diyarındansın. Ve ben seni gönderenin adını anmaya layık değilim." Manevi Giriş 3'te

--- SAYFA 9 ---

Yahuda İncili dünyasında, İsa'nın "Barbelo'nun ölümsüz diyarından" olduğunu itiraf etmek, onun ilahi bir varlık olduğunu itiraf etmek ve İsa'yı gönderenin adının tarif edilemezliğini ilan etmek, gerçek Tanrı'nın evrenin sonsuz Ruhu olduğunu itiraf etmektir. İsa'yı yanlış anlayan ve onun karşısına çıkmaya dayanamayan diğer havarilerden farklı olarak Yahuda, İsa'nın kim olduğunu anlar, onun huzurunda yerini alır ve ondan öğrenir. Yahuda, sonunda Yahuda İncili'nde İsa'ya ihanet eder, ancak bunu bilerek ve İsa'nın samimi isteği üzerine yapar. İsa diğer öğrencilerini kastederek Yahuda'ya şöyle dedi: "Hepsinden üstün olacaksın. Çünkü beni giydiren adamı kurban edeceksin." Yahuda İncili'ne göre İsa, giydiği ölümlü beden nedeniyle değil, içindeki ruhu veya manevi kişiyi ortaya çıkarabildiği için bir kurtarıcıdır ve İsa'nın gerçek evi, aşağıdaki bu kusurlu dünya değil, ışık ve yaşamın ilahi dünyasıdır. Yahuda İncili'ndeki İsa için ölüm bir trajedi olmadığı gibi, günahların bağışlanmasını sağlamak için gerekli bir kötülük de değildir. Yahuda İncili'nde, Yeni Ahit İncillerinden farklı olarak İsa çok gülüyor. Öğrencilerin zaaflarına ve insan hayatındaki saçmalıklara gülüyor. Bu saçma fiziksel varoluştan çıkış yolu olarak ölümden korkulacak ya da korkulacak bir şey yok. Ölüm, bir üzüntü vesilesi olmak şöyle dursun, İsa'nın bedenden özgürleşmesinin bir yoludur.

--- SAYFA 10 ---

Yahuda cennetteki evine dönebilmek için İsa'ya ihanet ederek arkadaşının bedenini atmasına ve içsel benliğini, yani ilahi benliğini özgürleştirmesine yardım eder. Yahuda İncili'nin bu bakış açısı birçok açıdan Yeni Ahit İncillerinden farklıdır. Hristiyan Kilisesi'nin oluşum döneminde, Matta, Markos, Luka ve Yuhanna'nın Yeni Ahit müjdelerine ek olarak çok sayıda müjde yazıldı. Tamamen veya kısmen hayatta kalan diğer müjdeler arasında, birkaçını saymak gerekirse, Hakikat İncili ve Thomas, Petrus, Philip, Meryem, Ebionitler, Nazorlular, İbraniler ve Mısırlıların İncilleri yer alır ve bu müjdeler, erken Hristiyanlık içindeki zengin bakış açılarının çeşitliliğini gösterir. Yahuda İncili, ilk Hristiyanların İsa'nın kim olduğunu ve onu nasıl takip etmesi gerektiğini şu veya bu şekilde ifade etmeye çalışırken yazdıkları İncillerden bir diğerydi. Yahuda İncili sıklıkla gnostik müjde olarak adlandırılan bir İncil olarak sınıflandırılabilir. Muhtemelen ikinci yüzyılın ortalarında, büyük olasılıkla daha önceki fikirlere ve kaynaklara dayanarak yazılan Yahuda İncili, irfanı veya "bilgiyi", yani mistik bilgiyi, Tanrı bilgisini ve benliğin Tanrı ile esaslı birliğini vurgulayan maneviyatın erken bir biçimini temsil eder. Bu maneviyat genellikle "gnostik" olarak tanımlanır, ancak orada da

--- SAYFA 11 ---

Antik dünyada bu terimin kullanımına ilişkin bir tartışma vardı ve bu tartışma bilim adamları arasında günümüze kadar devam ediyor. Gnostik maneviyatta olduğu gibi Tanrı'ya bu kadar doğrudan bir yaklaşım hiçbir aracı gerektirmez - sonuçta Tanrı içteki ruh ve ışıktır - ve ilk Kilise ve Kilise içindeki sapkınlık avcılarının (sapkınlık avcıları) elde edilen kanıtlar, rahiplerin ve piskoposların bu özgür düşünen gnostiklerden memnun olmadıklarını gösterir. Heresiologların yazıları, gnostiklerin kötü düşüncelere sahip oldukları ve yasadışı faaliyetlerde bulundukları yönündeki suçlamalarla doludur. Polemik hoş bir iş değildir ve mezhep bilimcilerinininki gibi polemik amaçlı belgeler, çoğu zaman muhaliflerinin düşünceleri ve yaşamları hakkında şüpheler uyandırarak onları itibarsızlaştırmaya çalışır. Gnostik Yahuda İncili, yeni ortaya çıkan Ortodoks Kilisesi'nin liderlerini ve üyelerini her türlü kötü davranışla suçlayarak bu iyiliğe karşılık veriyor. Yahuda İncili'ne göre, bu rakip Hristiyanlar, aşağıdaki dünyayı yöneten Tanrı'nın sadece uşaklarıdır ve yaşamları, O'nun iğrenç yollarını yansıtır. Yahuda İncili, İncil'in Yaratılış kitabından çok iyi bilinen Şit'ten söz eder ve Tanrı bilgisine sahip insanların Şit nesline ait olduğu sonucuna varır. Gnostik düşüncenin bu özel biçimi bilim adamları tarafından sıklıkla Sethian olarak tanımlanır. Yaratılış Kitabı'nda anlatılan hikayede 6. YAHUDİ'nin üçüncü oğlu Seth anlatılmaktadır.

--- SAYFA 12 ---

Adem ile Havva, Habil'in ölümüne ve Kabil'in sürgüne gönderilmesine neden olan, işlevsiz ilk ailede yaşanan trajik şiddetten sonra doğmuşlardır. Seth'in insanlık için yeni bir başlangıcı temsil ettiği öne sürülüyor. O halde, Yahuda İncili'ne ve benzeri Seth kitaplarına göre Seth'in nesline ait olmak, aydınlanmış insanlığın bir parçası olmaktır. Yahuda İncili gibi Sethian metinlerinde kurtuluşun iyi haberi budur. Bu müjdenin orta kısmında İsa, Yahuda'ya evrenin gizemlerini öğretir. Diğer gnostik müjdelerde olduğu gibi Yahuda İncili'nde de İsa, dünyanın günahları için ölen bir kurtarıcı değil, öncelikle bir öğretmen ve bilgelik ve bilgiyi açığa vurandır. Gnostiklere göre insan hayatındaki temel sorun günah değil cehalettir ve bu sorunu çözmenin en iyi yolu inanç değil bilgidir. Yahuda İncili'nde İsa, Yahuda'ya ve müjdeyi okuyanlara cehaleti ortadan kaldıracı ve kendisinin ve Tanrı'nın farkındalığına yol açabilecek bilgiyi aktarır. Ancak Yahuda İncili'nin bu vahiy bölümü, modern okuyuculara zorluklar sunabilir. Zorluklar esas olarak Seth'in gnostik vahiylerinin bakış açısının Avrupa-Amerikan geleneğinde miras aldığımız felsefe, teoloji ve kozmolojiden önemli ölçüde farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Sonunda Roma ve Ortodoks Hristiyanlık galip geldi ve Giriş 7

--- SAYFA 13 ---

Borges'in tartıştığı gnostik açıklamalarla ilgili olarak bir zamanlar belirttiği gibi, "Eğer Roma değil de İskenderiye zafer kazanmış olsaydı, burada özetlediğim abartılı ve karışık hikayeler tutarlı, görkemli ve son derece sıradan olurdu." İkinci, üçüncü ve dördüncü yüzyıllarda süren teolojik savaşlarda İskenderiye ve Mısır'daki gnostikler ve Yahuda İncili zafer kazanamadı ve sonuç olarak Yahuda İncili gibi metinler, farklı bakış açılarıyla, bugün kulağa alışılmadık gelen fikirler içeriyor. Bununla birlikte, Yahuda İncili'nde İsa'nın Yahuda'ya aktardığı vahiy, hâlâ oldukça karmaşık bir teoloji ve kozmolojiyi göstermektedir. Vahyin kendisi çok az Hristiyan unsuru içermektedir ve eğer akademisyenler gnostik geleneklerin gelişimine ilişkin anlayışlarında haklıysalar, bu fikirlerin kökleri, Greko-Romen fikirlerine açık olan Yahudi felsefi ve gnostik çevrelerindeki birinci yüzyıla, hatta daha öncesine kadar uzanabilir. İsa Yahuda'ya başlangıçta sonsuz, tamamen aşkın bir tanrının olduğunu ve karmaşık bir dizi yayılım ve yaratım yoluyla göklerin ilahi ışık ve görkemle dolduğunu söyler. Bu sonsuz tanrı o kadar yücedir ki, hiçbir sonlu terim bu tanrıyı yeterince tanımlayamaz; Tanrı kelimesinin bile tanrı için yetersiz ve uygunsuz olduğu ima ediliyor. Ancak aşağıdaki dünya, 8 YAHUDİ'NİN GOSPELO'SU

--- SAYFA 14 ---

daha düşük bir yöneticinin, kötü niyetli ve kötü ruhlu Nebro ("Asi") veya Yaldabaoth adında bir yaratıcı tanrının alanıdır; dünyamızdaki sorunlar ve dolayısıyla bilgelik sözlerini dinleme ve içimizdeki ilahi ışığın farkına varma ihtiyacı budur. Bu inananlar için evrenin en derin gizemi, bazı insanların içinde ilahi ruhun bulunmasıdır. Çoğu zaman karanlığın ve ölümün hüküm sürdüğü kusurlu bir dünyada yaşıyor olsak da karanlığı aşıp yaşamı kucaklayabiliriz. İsa Yahuda'ya "Biz bu dünyadan daha iyiyiz, çünkü biz ilahi dünyaya aیتiz" diye açıklıyor. Eğer İsa ilahi olanın oğluysa, aynı şekilde hepimiz ilahi olanın çocuklarıyız. Yapmamız gereken tek şey, ilahi olanın bu bilgisine dayanarak yaşamaktır ve aydınlanacağız. Yeni Ahit İncillerinin aksine, Yahuda İncili'nde Yahuda İskariyot tamamen olumlu bir figür olarak sunulur ve İsa'nın öğrencisi olmak isteyenler için bir rol model olarak sunulur. Muhtemelen Yahuda İncili'nin İsa'nın çarmıha gerilmesiyle değil, İsa'nın ihanetiyle bitmesinin nedeni budur. Müjdenin amacı, öğrencilik paradigması olarak Yahuda'nın içgörüsü ve sadakatidir. Sonunda tam olarak İsa'nın istediğini yapar. Ancak İncil geleneğinde, adı "Yahudi" ve "Yahudilik" ile ilişkilendirilen Yahuda, sıklıkla İsa'yı ele veren kötü Yahudi olarak tasvir edilir.

--- SAYFA 15 ---

tutuklandı ve öldürüldü ve böylece İncil'deki Hain Yahuda figürü anti-Semitizmin alevlerini besledi. Mevcut müjdedeki Yahuda bu Yahudi karşıtı eğilime karşı koyabilir. İsa'nın kendisinden yapmasını istemediği hiçbir şeyi yapmaz, İsa'yı dinler ve ona sadık kalır. Yahuda İncili'nde Yahuda İskariyot'un İsa'nın sevgili öğrencisi ve sevgili arkadaşı olduğu ortaya çıkar. Ek olarak, İsa'dan öğrendiği gizemler Yahudi gnostik bilgisiyle doludur ve bu gizemlerin öğretmeni İsa, üstat, yani hahamdır. Hristiyan Yahuda İncili, gnostik düşüncenin Yahudi görüşüyle (elbette alternatif bir Yahudi görüşü) barış içindedir ve Yahudi gnostik düşüncesi, Hristiyan gnostik düşüncesi olarak vaftiz edilmiştir. Bu kitapta İsa, her insanın kendi yıldızına sahip olduğu ve insanların kaderinin yıldızlarına bağlı olduğu yönündeki Platonik inancı yansıtır. İsa, Yahuda'nın da kendi yıldızına sahip olduğunu söylüyor. Metnin sonuna doğru, Yahuda'nın şekli değiştirilip parlak bir bulutta aydınlanmadan hemen önce, İsa Yahuda'dan gökyüzüne bakmasını ve yıldızları ve ışık gösterisini görmesini ister. Gökyüzünde pek çok yıldız var ama Yahuda yıldızı özeldir. İsa'nın Yahuda'ya söylediği gibi, "Yolu gösteren yıldız, sizin yıldızınızdır." 10 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 16 ---

Bu cilt, Yahuda İncili'nin modern zamanlarda ilk yayını sunmaktadır. Bu, ilk Kilise döneminde okunduğu ve sonunda Mısır'da saklandığı için bu olağanüstü müjdenin bilinen ilk ortaya çıkışıdır. Görünüşe göre Yahuda İncili, 1970'lerde Orta Mısır'da, şimdi Codex Tchacos olarak adlandırılan papirüs kodeksindeki (veya kitaptaki) üçüncü metin olarak keşfedildi. Kipti tercümesi korunmuştur, ancak muhtemelen ikinci yüzyılın ortalarında Yunanca yazıldığına şüphe yoktur. Bu tarih, ilk kilise babası Lyon'lu Irenaeus'un, 180 civarında yazdığı Heresies'e Karşı adlı eserinde Yahuda İncili'ne atıfta bulunan bir ifadesine dayanarak daha da güvenli hale geliyor. Gregor Wurst'un makalesinde gösterdiği gibi, Irenaeus ve ondan sonra gelenler tarafından bahsedilen Yahuda İncili, artık Codex Tchacos'taki Yahuda İncili'nin bir versiyonu olarak tanımlanabilir. Yahuda İncili'nin Kipti tercümesi büyük olasılıkla Codex Tchacos'taki nüshadan biraz daha eskidir; bu kopya muhtemelen dördüncü yüzyılın başlarına tarihlenir, ancak karbon-14 tarihlemesi aynı zamanda kodeks için biraz daha erken bir tarihe izin verir. Yahuda İncili'nin burada yayınlanan İngilizce çevirisi, Rodolphe Kasser, Marvin Meyer ve Gregor Wurst'un yanı sıra Francois Gaudard'ın ortak çalışmasına dayanmaktadır. Rodolphe Kasser, Giriş 11

--- SAYFA 17 ---

İsviçre'nin Cenevre Üniversitesi Sanat Fakültesi'nden Emeritus Profesörün Kipti araştırmaları konusunda geniş çapta yayınları vardır ve birçok önemli Yunanca ve Kipti kodekslerinin editörlüğünü yapmıştır. Orange, Kaliforniya'daki Chapman Üniversitesi'nde Griset İncil ve Hristiyan Araştırmaları Profesörü olan Marvin Meyer, bilimsel araştırmasının çoğunu Nag Hammadi kütüphanesindeki metinler üzerine yoğunlaştırdı. Almanya'nın Augsburg Üniversitesi Katolik İlahiyat Fakültesi'nde Hristiyanlık Tarihi Profesörü olan Gregor Wurst, Kipti ve Maniheizm çalışmaları alanında araştırma ve yayın yapmaktadır. Chicago Üniversitesi Doğu Enstitüsü'nde araştırma görevlisi olan Francois Gaudard, Kipti ve Demotik bir akademisyendir. Profesör Kasser, 2001 yılından itibaren, konservatör Florence Darbre ve (2004'ten bu yana) Profesör Wurst ile birlikte, önemli bir yeniden yapılanma gerektiren bir kodeksin büyük ve küçük papirüs parçalarını bir araya getirme ve düzenleme gibi devasa bir görevi üstlendi. Yahuda İncili'nin kurtarılmış metninin, tüm çevirmenlerin esasen mutabakata vardığı, fikir birliğine varılmış İngilizce tercümesi bu ciltte yayımlanmıştır. Çeviride, elyazmalarının sayfa numaraları köşeli parantez ({...}) içinde verilmiş olup, beraberindeki tartışmalarda metnin bölümleri bu sayfa numaralarıyla anılmıştır. Köşeli parantezler aynı zamanda boşlukları (kaybolma nedeniyle metindeki boşlukları) belirtmek için de kullanılır.

--- SAYFA 18 ---

mürekkep veya papirüs kaybı), braketlerin içine yerleştirilmiş boşlukların restorasyonu ile. Bazen, kısmen onarılan adlar veya sözcükler, adın veya sözcüğün elyazmasında kalan kısmını belirtmek amacıyla köşeli parantezlerin kısmen içine, kısmen de dışına yerleştirilir. Bir el yazması satırından daha az olan kısa bir boşluk güvenli bir şekilde düzeltilemediğinde, parantezlerin içine üç elips noktası yerleştirilir. Bir el yazması satırının bir kısmından daha uzun olan, depolanmamış boşluklar için, eksik satırların yaklaşık sayısı köşeli parantez içinde belirtilmiştir. El yazmasının parçalı yapısından ve metnin açıklanmayan bazı kısımlarından dolayı, oldukça uzun boşluklar ve önemli sayıda satırın eksik olması söz konusudur. Metinde yer alan hataları düzeltmek için arada bir köşeli parantez (< ... >) kullanılır. Alternatif çeviriler ve çevirinin belirli konuları dipnotlarda belirtilmektedir. Codex Tchacos'un tüm metni, faks fotoğraflar, Kıpti metin, İngilizce, Fransızca ve Almanca çeviriler, metin notları, girişler, indeksler ve Kıpti diyalektik özellikleri üzerine bir makaleyle birlikte eleştirel bir baskıda yayınlanacak. Anlayabildiğimiz kadarıyla, Codex Tchacos altmış altı sayfa uzunluğunda ve dört risaleden oluşan bir kitaptır: • Petrus'un Philip'e Mektubu'nun bir versiyonu (sayfa 1-9), aynı zamanda Nag Hammadi Codex VIII'den de bilinmektedir. Giriş 13

--- SAYFA 19 ---

• Nag Hammadi Kodeksi V'ten Yakup'un İlk Vahiy'inin bir versiyonu olan "Yakup" başlıklı bir metin (sayfa 10-32) • Yahuda İncili (sayfa 33-58) • geçici olarak Allogenes Kitabı (ya da Yabancı, gnostik metinlerde Adem ve Havva'nın oğlu Seth'in bir sıfatı) başlıklı, daha önce bilinmeyen bir metin (sayfa 59-66) kodeks, 2000 yılında Maecenas Antik Sanat Vakfı tarafından satın alındı ve 2001 yazında Rodolphe Kasser'e gösterildi. Kasser, 2004 yılında Paris'teki Uluslararası Kıpti Araştırmaları Derneği'nin Sekizinci Kongresi'nde Yahuda İncili ve Codex Tchacos üzerine devam eden çalışmalarını bildirdi. O zamandan bu yana Yahuda İncili'ne büyük bir ilgi ve spekülasyonlar oldu ve onu mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde kullanıma sunmak için burada yayın ediyoruz. Bu cilt baskıya hazırlanırken, Yahuda İncili'nin 37. ve 38. sayfalarının alt kısımlarını temsil eden bir papirüs yaprağının başka bir kısmı bulunarak dikkatimize sunuldu. Bu sayfalardaki Kıpti metninin transkripsiyonunu ve çevirisini elimizden geldiğince hızlı bir şekilde hazırladık, ancak yorumda yer alan makalelerdeki bu pasajlar üzerinde derinlemesine düşünelemedik. Çeviride dikkat çekileceği gibi, 14 YAHUDİ'NİN G O S P E L O F

--- SAYFA 20 ---

37. sayfanın altındaki Yahuda İncili, İsa'nın öğrencileriyle birlikte Tapınağı görmeden önceki sahnesini anlatmaya devam ediyor. İsa sözlerini bitirdikten ve öğrenciler onun söylediklerinden rahatsız olmaya başladıktan sonra metin, İsa'nın başka bir gün, başka bir sohbet için öğrencilerinin yanına tekrar geldiğini belirtir. 38. sayfanın alt bölümünde havarilerin İsa'yla ilgili bir soruya, polemikçi bir şekilde, Tapınak'taki rahiplerin sözde kötü davranışları üzerine, 39. sayfalarda ve devamında İsa tarafından verilen Tapınağın ve içindekilerin alegorik yorumunu önceden tahmin eden yorumlarla yansıtarak yanıt vermeleri yer alıyor. Bu büyük papirüs parçasının yerleştirilmesi, Yahuda İncili'nin metnini çok daha eksiksiz hale getirirken, aynı zamanda bu büyüleyici müjdenin hikayesine ve mesajına da daha fazla netlik getiriyor. Yahuda İncili'nin çevirisi metnin anlaşılmasını artıracak şekilde sunulmuştur. Metnin kendisinde bulunmayan çeviri içindeki alt başlıklar, metnin çevirisini, yapısını ve akışını netleştirmek amacıyla çevirmenler tarafından sağlanır. Çeviriye çok sayıda dipnot eşlik ediyor. Müjdenin aşağıdaki yorumunda Rodolphe Kasser, Bart Ehrman, Gregor Wurst ve Marvin Meyer'in yazıları Yahuda İncili'nin nasıl yorumlanabileceğine dair öneriler sunuyor. Rodolphe Kasser Giriş 15'i tartışıyor

--- SAYFA 21 [Görsel / Boş] ---**--- SAYFA 22 ---**

YAHUDA'NIN İNCİLİ GİRİŞ: BAŞLANGIÇ İsa'nın Fısıh Bayramı'nı kutlamadan üç gün önce bir hafta boyunca3 Yahuda İskariyot'la yaptığı konuşmada konuştuğu vahiy2 hakkındaki gizli anlatım1.4 1 Ya da "inceleme", "söylem", "söz" (Kipti, Yunancadan logos). Metnin başlangıcı aynı zamanda "Gizli vahiy kelimesi" veya "Gizli açıklayıcı kelime" olarak da tercüme edilebilir. Yahuda İncili'nin Kipti metninde Yunanca kökenli önemli sayıda sözcük, alıntı sözcükler olarak yer almaktadır. 2 Veya, "beyan", "açıklama", "ifade" (Kipti dilinde, Yunancadan apophasis). Romalı Hippolytus, Tüm Sapkınlıkların Reddi'nde (6.9.4—18.7), Simon Magus'a atfedilen ve başlığında aynı Yunanca terimi kullanan başka bir çalışmadan alıntı yapar: Apophasis megale - Büyük Vahiy (veya Bildiri, Açıklama, Açıklama). Mevcut metnin başlangıcı veya açılışı, "İsa'nın Vahiyinin Gizli Hesabı" (veya benzeri) şeklindedir. Başlık alt metni olan "Yahuda'nın İncili" metnin sonunda bulunur. 3 Kelimenin tam anlamıyla "sekiz gün boyunca" muhtemelen bir haftayı belirtmeyi amaçlıyordu. 4 Ya da belki ama çok daha az olasılıkla "tutkusundan üç gün önce." Yahuda İncili, Yahuda'nın İsa'ya ihanetine yol açan, kısa bir süre içinde gerçekleştiği anlatılan olayları anlatır. Yeni Ahit'te bkz. Matta 21:1-26:56; Markos 11:1-14:52; Luka 19:28-22:53; Yuhanna 12:12-18:11. Yahuda'nın İncili 1 9

--- SAYFA 23 ---

İSA'NIN DÜNYADAKİ HİZMETİ İsa yeryüzünde ortaya çıktığında insanlığın kurtuluşu için mucizeler ve büyük harikalar gerçekleştirdi. Ve bazıları doğruluğun yolunda [yürürken] bazıları da günahlarında yürüdüğü için, on iki havari çağrıldı.5 Onlarla dünyanın ötesindeki gizemler6 ve sonunda ne olacağı hakkında konuşmaya başladı. Çoğu zaman öğrencilerine kendisi gibi görünmüyordu ama onların arasında bir çocuk olarak görülüyordu.7 SAHNE i: İsa öğrencileriyle diyalog kuruyor: Şükran duası ya da Efkaristiya Bir gün Yahudiye'de öğrencileriyle birlikteydi ve onları bir araya toplanmış ve dindar bir törenle otururken buldu.8 Öğrencilerine [yaklaştığında], [34] 5 On iki havarinin çağırılması hakkında, krş. Matta 10:1-4; Markos 3:13-19; Luka 6:12-16. 6 Kipti, Yunancadan emmusterion, burada ve sonraki metinde. 7 Sahidik Kipti hrot, bunu Bohairic Kipti dilindeki hrot, "çocuk" kelimesinin bir biçimi olarak alıyoruz. Hrot'un Bohairic Kipti dilindeki horffy "hayalet" kelimesinin bir biçimi olma ihtimali çok daha azdır. İsa'nın çocukken ortaya çıkışı hakkında bkz. Yuhanna'nın Gizli Kitabı (Nag Hammadi Kodeksi II), 2; Pavlus'un Vahiy 18; Hippolytus of Rome Tüm Sapkınlıkların Reddi 6.42.2, burada Hippolytus, Söz'ün (Logos) Valentinus'a çocukken görüldüğüne dair bir hikaye aktarır; Thomas İncili 4. İsa'nın hayalet olarak görünmesi hakkında bkz. Yuhanna'nın İşleri, Büyük Seth'in İkinci Söylemi ve Petrus'un Nag Hammadi Vahiyi. 8 Kelimenin tam anlamıyla "dindarlıklarını eğitmek (ya da uygulamak)" (Kipti dilinde, kısmen Yunancadan, euer-gunaze etmntnoute; çapraz başvuru 1 Timoteos 4:7). 20 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 24 ---

bir araya toplanıp oturdu ve ekmeğin üzerinde şükran duasını⁹ sunduğunda güldü.¹⁰ Öğrenciler ona dediler ki: "Üstün, şükran duamıza neden gülüyorsun?"¹¹ Biz doğru olanı yaptık."¹² O cevap verdi ve onlara şöyle dedi: "Ben size gülmüyorum. <Siz> bunu kendi isteğiniz için yapmıyorsunuz, ancak bunun sayesinde tanrınız övülecek."¹³ Onlar şöyle dediler: "Öğretmenim, sen {...} tanrımızın oğlu."¹⁴ İsa onlara şöyle dedi: "Beni nasıl tanırıyorsunuz? Doğrusunu söylemek gerekirse, aranızdaki insanlardan hiçbir nesil beni tanımayacak."¹⁶ 9 Kıpti, Yunanca'dan gelen eueukharisti. 1() Bu sahne kısmen Son Akşam Yemeği'ni, özellikle de ekmeğin kutsanmasını veya Yahudilik ve Hristiyanlıktaki başka bir kutsal yemeğin tanımlarını anımsatıyor. Burada kullanılan özel dil, Hristiyanlık içindeki komünyon kutlamalarını daha da çok akla getiriyor; bkz. Yahuda İncili'nde ortaya çıkan Ortodoks Kilisesi içindeki ibadet biçimlerine ilişkin ek eleştiriler. İsa'nın gülmesi hakkında bkz. Büyük Seth'in İkinci Söylemi 56; Petrus'un Vahiy 81; Yahuda İncili'ndeki diğer bazı pasajlar. 11 Ya da, "Eucharist" (Kıpti dilinde, Yunanca, eukharistia'dan), 12 Veya, "Doğru olanı yapmadık mı?" 13 Veya "şükür {alacak}." Bu cümleyi şu şekilde de tercüme etmek mümkündür: "Fakat senin ilahın bununla mı övülecek?" Müritlerin tanrısı olarak anlatılan tanrı, yukarıdaki yüce tanrı değil, bu dünyanın hükümdarıdır. 14 Bkz. Petrus'un Matta 16:13-20, Markos 8:27-30 ve Luka 9:18-21'deki itirafı. Ancak burada öğrenciler yanlışlıkla İsa'nın kendi tanrılarının oğlu olduğunu itiraf ediyorlar. 15 Ya da, "Sana söylüyorum Amin." Bu, erken Hristiyan literatüründe İsa'nın sözlerinde yer alan standart giriş niteliğindeki otorite beyanıdır. Burada ve Yahuda İncili'nin başka yerlerinde bu ifade Kıpti bamen (İbranice 'amen'den gelir) ile verilmektedir. 16 Yahuda İncili'nde ve diğer Seth metinlerinde insan nesilleri "o nesilden" (Kıpti tgenea efmmau), Şit'in büyük neslinden, yani gnostiklerden ayrılır. Yalnızca "o nesil"den olanlar İsa'nın gerçek doğasını biliyor. Seth edebiyatının başka yerlerinde - örneğin Adem'in Vahiyi'nde - Şit halkı da benzer şekilde "bu insanlar" (Kıpti nirome emmau) olarak tanımlanabilir. Yahuda'nın İncili 21

--- SAYFA 25 ---

MÜSLÜMANLAR KIZIYOR Müritleri bunu duyunca kızmaya, çileden çıkmaya ve kalplerinden O'na küfretmeye başladılar. İsa onların [anlayışsızlıklarını] gözlemlediğinde onlara şöyle dedi: "Bu heyecan sizi neden öfkeliendirdi? İçinizde bulunan ve [...]¹⁷ [35] sizi ruhlarınızda öfkeye kıskırttı. İçinizden, insanlar arasında [yeterince güçlü] olan herhangi biri, mükemmel insanı ortaya çıkarsın ve karşıma çıksın."¹⁸ Hepsi, "Bizim gücümüz var" dedi. Fakat Yahuda İskariot dışında onların ruhları¹⁹ onun önünde durmaya cesaret edemedi. Onun önünde durabildi ama gözlerine bakamadı ve yüzünü başka tarafa çevirdi.²⁰ Yahuda ona şöyle dedi: "Kim olduğunu ve nereden geldiğini biliyorum. Sen ölümsüz dünyadansın.²¹ 17 Belki "[onun güçleri]" ya da buna benzer bir şey. 18 Restorasyon geçicidir. Burada İsa, öğrencilerinin kalplerinde yükselen öfkenin içlerindeki tanrıları tarafından kıskırtıldığını belirtir. gerçek kişinin -ruhsal kişinin- kendini ifade etmesine ve onun önünde durmasına izin vermelerini emreder.¹⁹ Burada ve metnin başka yerlerinde "ruh", görünüşe göre "yaşayan varlık" anlamına gelir; bkz. Yahuda İncili 43, 53. 20 Öğrencilerden yalnızca Yahuda, İsa'nın önünde alçakgönüllülükle ve saygıyla durur. 46, burada insanların Vaftizci Yahya'nın önünde gözlerini indirerek benzer bir alçakgönüllülük göstermeleri gerektiği söylenir. 21 Veya "sonsuz kadar", burada ve sonraki metinde.

--- SAYFA 26 ---

Barbelo.22 Ve ben seni gönderenin adını söylemeye layık değilim."23 İSA YAHUDA ÖZEL KONUŞUYOR Yahuda'nın yüceltilen bir şey üzerinde düşündüğünü bilen İsa ona şöyle dedi: "Diğerlerinden uzaklaş, sana krallığın gizemlerini anlatacağım.24 Senin ona ulaşman mümkün, ama sen çok üzüleceksin. 36 Çünkü on iki [öğrencinin] yeniden tanrılarıyla bütünleşmesi için senin yerini başkası alacak."25 Yahuda ona şöyle dedi: "Bunları bana ne zaman söyleyeceksin ve bu nesil için büyük ışık günü [ne zaman]26 doğacak?" 22 Yahuda İncili'nde İsa'nın kim olduğuna dair gerçek itirafı Yahuda'nın kendisi sağlar. İsa'nın Barbelo'nun ölümsüz diyarından (ya da sonsuzluktan) geldiğini itiraf etmek, Sethian terimleriyle, İsa'nın yukarıdaki ilahi alemden olduğunu ve Tanrı'nın oğlu olduğunu iddia edin. Seth metinlerinde Barbelo, çoğu zaman Baba'nın, yani sonsuz Olan'ın Öngörüsü (pronoia) olduğu söylenen, Tanrı'nın Yahudilikteki dört harfli kutsal adı olan tetragrammaton'un bir biçimine dayanıyor gibi görünüyor ve görünüşe göre İbranice'den geliyor - belki de "Tanrı". (b-) dörtte (arb(a))'daki El ile karşılaştırın." Barbelo'nun Seth edebiyatındaki sunumları için bkz. Yuhanna Gizli Kitabı 11:4—5; Büyük Görünmez Ruhun Kutsal Kitabı (Mısır İncili olarak da bilinir; Nag Hammadi Kodeksi III) 42, 62, 69; Zoscianos 14, 124, 129; Yabancı Allogenes 51, 53, 56; İlk Düşüncenin Üç Şekli 38. 23 İsa'yı gönderen, tarif edilemez Tanrı'dır. İlahi olanın anlatılamazlığı Yahuda İncili 47'de de ileri sürülür ve Yuhanna'nın Gizli Kitabı, Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı ve Yabancı Allogenes gibi Sethi metinlerinde de vurgulanır. Thomas 13. İncil'de İsa'ya benzer şekilde şunu beyan eder: "Öğretmenim, benim ağzım senin neye benzediğini söyleyemez." 24 Ya da "hükümdarlık", yani Tanrı'nın krallığı veya hükümdarlığı 25 Krş. Elçilerin İşleri 1:15-26, on ikiyi bir kez daha tamamlamak için Yahuda'nın yerine geçmek üzere seçilmesi hakkında. 26 Veya, "[nasıl]."

--- SAYFA 27 ---

Fakat o bunu söyleyince İsa onu terk etti.27 SAHNE 2: İsa tekrar öğrencilerine göründü. Ertesi sabah, bu olaydan sonra,28 İsa tekrar öğrencilerine [göründü].29 Ona, "Usta, nereye gittin ve bizi bırakıp gittiğinde ne yaptın?" dediler. İsa onlara şöyle dedi: "Başka bir büyük ve kutsal nesle gittim."30 Öğrencileri ona dediler: "Ya Rab, bizden üstün ve bizden daha kutsal olan ve şimdi bu diyarlarda olmayan büyük nesil nedir?"31 İsa bunu duyunca güldü ve onlara şöyle dedi: "Neden yüreklerinizde güçlü ve kutsal nesil hakkında düşünüyorsunuz?[37] Doğrusu32 size söylüyorum, bu çağdan [nesilden] doğan hiç kimse bu [nesil]i görmeyecek ve hiçbir ev sahibi görmeyecek." yıldızların melekleri o nesil üzerinde hüküm sürecek ve ölümlü doğumlu hiç kimse onunla ilişki kuramayacak, 27 Yahuda, İsa'dan vaat edilen vahiy ve o neslin nihai yüceltilmesi hakkında sorular sorar, ancak İsa aniden ayrılır. 28 Ya da, "ertesi günün şafağında." 29 Metinde "tekrar" kelimesi ima edilir. 30 İsa, bu dünyanın ötesine, görünüşe göre o neslin manevi dünyasına gittiğini iddia eder. 31 Bu alemler veya aeonlar, aşağıda, yukarıdaki alemlerin veya aeonların yalnızca kopyaları veya yansımalarıdır. Bu tema daha sonra metinde daha ayrıntılı olarak ele alınacaktır, ancak Platon'un fikirler alemine ve fikirlerin dünyamızdaki yansımalarına ilişkin kavramı, Yahuda İncili'nde ve diğer metinlerde, özellikle Sethian metinlerinde gnostik bir tarzda yorumlanmıştır. 24 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 28 ---

çünkü o nesil, [...] haline gelen {...}'den gelmiyor. [Sizin] aranızdaki insanların nesli, [...] diğer güçlerin] [...] onun aracılığıyla yönettiğiniz insanlık [...] kudret neslindendir."33 Müritleri bunu duyduğunda, her birinin ruhen sıkıntıya düştüler. Tek kelime edemediler. Başka bir gün İsa onların yanına geldi. Onlar [ona] dediler ki, "Üstün, seni bir [rüyada] gördük, çünkü harika [rüyalar...] gece yaşadık [...]." 3 4 [Dedi], "Neden [sen...] saklanmaya gittin?"35 [38] MÜRİTLER TAPINAĞI GÖRÜYOR VE ONU TARTIŞIYORLAR Onlar36 "İçinde büyük bir sunak bulunan büyük bir [ev ve] on iki adam gördük" dediler; onlar 33 Bu pasajda İsa, diğer şeylerin yanı sıra, büyük neslin yukarıdan geldiğini ve yenilmez olduğunu ve bu kuşağın bir parçası olan insanların aşağıdaki dünya ölümlülük içinde yaşıyor ve o büyük nesle ulaşamıyor. 34 Aynı zamanda metin geçici olarak şu şekilde yeniden düzenlenebilir: "çünkü onların seni tutuklamaya geldikleri geceye dair rüyalar gördük"; bu durumda öğrenciler İsa'nın Gethsemane Bahçesi'nde tutuklanacağına ilişkin önsezilerden bahsediyor olabilirler. 35 Son notta önerilen restorasyon kabul edilirse, bu, öğrencilerin İsa tutuklandığında dehşet içinde saklanmak için kaçmalarına bir gönderme olabilir. Bkz. Matta 26:56; Markos 14:50-52. 36 Burada metin, öğrencilerin Kudüs'teki Yahudi Tapınağı ile ilgili bir vizyona sahip olduklarını -ya da daha az olasılıkla, Tapınağı ziyaret etmeye gittiklerini- ve sonra gördüklerini rapor ettiklerini öne sürüyor (bu pasajdaki birinci çoğul şahıs "biz" zamirleriyle karşılaştırm). Sonraki bölümde İsa, öğrencilerinin "gördüklerinden" açıkça söz ediyor; bu, bu bölümde önerilen boşlukların onarılmasının gerekçesinin bir kısmını oluşturmaktadır. Yeni Ahit İncillerinde bkz. Matta 21:12—17, 24:1—25:46'da İsa'nın ve öğrencilerinin Tapınağa yaptıkları ziyaretlerle ilgili kayıtlar; Matta 11:15-19, 13:1-37; Luka 19:45-48, 21:5-38; ve Yuhanna 2:13-22. Yahuda'nın İncili 25

--- SAYFA 29 ---

rahipler diyebiliriz - ve bir isim;37 ve bir insan kalabalığı o sunakta bekliyor,38 rahipler [...] ve sunuları alana kadar]. [Fakat] beklemeye devam ettik." İsa dedi ki: "[Rahipler]39 nasıllar?" Onlar [şöyle dediler: "Bazıları40...] iki hafta; [bazıları] birbirlerine övgü [ve]41 alçakgönüllülük göstermek için kendi çocuklarını, diğerleri eşlerini kurban ederler; bazıları erkeklerle yatar; bazıları [katliama] bulaşıyor;42 bazıları ise birçok günah ve kanunsuzluk işliyor. Ve sunağın [önünde] duran adamlar senin [adını] anarlar, [39] ve tüm eksik işlerinde,43 kurbanlar tamamlanır [...]." Bunu söyledikten sonra sessizleştiler, çünkü sıkıntılıydılar. İSA TAPINAK GÖRÜNTÜSÜNÜN ALEGORİK BİR YORUMUNU SUNAR 37 Görünüşe göre İsa'nın adı; krş. Yahuda İncili 38 ("[adınız]") ve 39 ("benim adım"). Kudüs'teki Yahudi Tapınağı bağlamında, "bir isim"e yapılan atıf aynı zamanda Yahudilikte Tanrı'nın tarif edilemez ismine (Yahveh) gönderme yapmak için de anlaşılabilir.38 Burada metin yanlışlıkla "sunağa" ifadesini tekrarlıyor gibi görünmektedir.39 Restorasyon geçicidir ancak bağlamda makuldür. Yahuda İncili 39-40'ta İsa tarafından verilen Tapınağın görünümünün alegorik yorumunda Chutch. 41 Ya da "[veya]." 42 "Eksiklik" (Kipti kurum), Sethian'da ve diğer metinlerde, Anne'nin (genellikle Tanrı'nın Bilgeliği olan Sophia) düşüşüne ve ardından gelen aydınlanma kaybına kadar uzanan, ilahi ışık ve bilgi eksikliği için kullanılan teknik bir kelimedir. Örneğin, Petrus'un Philip'e Mektubu 3-4 (Codex Tchacos), 135 (Nag Hammadi Codex VIII). Bu pasaj bu kitabın yorumunda alıntılanmıştır, bkz. Yahuda İncili 44.

--- SAYFA 30 ---

İsa onlara şöyle dedi: "Neden sıkıntı yaşıyorsunuz? Doğrusu⁴⁴ Size söylüyorum, o sunağın önünde duran tüm rahipler benim adımı anıyor. Tekrar söylüyorum, benim adım insan nesilleri boyunca yıldızların nesillerinin bu [...] üzerine yazılmıştır. [Ve onlar] utanç verici bir şekilde benim adıma meyvesiz ağaçlar dikmişlerdir."⁴⁵ İsa onlara şöyle dedi: "Sunakta sunuları kabul ettiklerini gördükleriniz, işte odur. ⁴⁶ Hizmet ettiğiniz tanrı budur ve siz de gördüğünüz o on iki adamsınız. Sunağın önünde saptırdığınız birçok sığır [...] ⁴⁷ bu şekilde duracak ve adımı kullanacak ve ondan sonra dindar nesiller ona sadık kalacak⁴⁹ ve bir başkası da orada duracak. ⁴⁴ Amin. İsa adına meyvesiz ağaç dikmek, İsa adına vaaz veren ancak meyve vermeyen bir müjdeyi duyuranlara yönelik bir suçlama gibi görünmektedir. Meyve veren veya vermeyen ağaçlarla ilgili aynı görüntü, Adem'in Vahiyi 76, 85'te de bulunmaktadır; bkz. Yahuda İncili 43- Ayrıca Matta 21:18-19 ve Markos 11:12-14'teki kurumuş incir ağacını da karşılaştırın. ⁴⁶ Bu bölüm boyunca İsa, öğrencilerin Tapınak'ta gördüklerini, görünüşe göre yeni ortaya çıkan Ortodoks Kilisesi'nde, rahipler öğrencilerdir ve belki de onların Kilise'deki halefleridir ve katliama yol açan hayvanlar, Kilise'deki uygunsuz dinsel törenlerin kurbanlarıdır. ⁴⁷ Belki de "[Bu dünyanın hükümdarı (ya da başrahibi)]"; Veya, ancak daha az muhtemel, "Bundan sonra." ⁴⁹ Kıpti, Yunancadan, parista (iki satır sonra, parhista). Ayakta kalan kişiler, bu polemik bölümünde, bu dünyanın yöneticisinin yardımcıları olarak çalıştıklarına hükmedilen liderler olabilir. Burada ve aşağıdaki pasajlarda, "orada durmak" yerine "temsil etmek" olarak da tercüme edilebilir.

--- SAYFA 31 ---

çocukları öldürenler,⁵⁰ ve erkeklerle uyuyanlardan⁵¹, sakınanlardan⁵² ve geri kalan kirlilik, kanunsuzluk ve dalalet ehlinde ve 'Biz melekler gibiyiz' diyenlerden; her şeyi sonuca ulaştıran yıldızlardır onlar. Çünkü insan nesillerine şöyle denilmiştir: 'Bakın, Tanrı kurbanınızı bir rahibin, yani bir sapıklık elçisinin elinden aldı. Ama evrenin Rabbi olan Rab⁵³ şöyle emrediyor: 'Kıyamet günü onlar utandırılacaklardır.'⁵⁴ {41} İsa [onlara] şöyle dedi: "Sunağın üzerinde [...] sahip olduğunuz kurbanları kesmeyi bırakın, çünkü onlar sizin yıldızlarınızın ve meleklerinizin üzerindedirler ve zaten orada kararlarına varmışlardır.⁵⁵ O halde bırakın onlar önünüzde {tuzağa düşürülsünler}⁵⁶ ve bırak gitsinler {—yaklaşık 15 satır eksik—}⁵⁷ ⁵⁰ Burada metin, yeni ortaya çıkan Ortodoks Kilisesi'nin liderlerinin kendi hayatlarında ahlaksız davrandıklarını ve Tanrı'nın çocuklarının hayatlarını tehlikeye atarak onları ruhsal ölüme sürüklediklerini öne sürüyor gibi görünüyor. Bu görüntü, tapınak kurbanında ölüme götürülen sığırlarla karşılaştırmayı hatırlatabilir. ⁵¹ Burada yazmanın nrefnkotk'u için nrefnkotk'u okuyoruz. Cinsel uygunsuzluk suçlaması polemik tartışmanın standart bir özelliğidir. Muhliflerin sıklıkla ahlaksız insanlar olduğu söylenir. ⁵² Veya "hızlı." Oruçla ilgili benzer olumsuz görüş için bkz. Thomas İncili 6. ⁵⁵ Veya "Hepsi", yani yukarıdaki ilahi alemin doluluğu (Kıpti pte/f). ⁵⁴ Zamanın sonunda, yeni ortaya çıkan Ortodoks Kilisesi'nin liderleri dinsizlik eylemleri nedeniyle cezalandırılacak. ⁵⁵ Burada İsa, yeni ortaya çıkan Ortodoks Kilisesi'nin liderlerinin güçlü olduğunu, ancak zamanlarının sona erdiğini gösteriyor gibi görünüyor. ⁵⁶ Veya "tuzağa düşürülmek", "azarlanmak". Metnin okunuşu ve anlamı belirsizdir. Kıpti dili (görünüşe göre sont, kelimenin tam anlamıyla "dolaşmış") "tartışmalı" veya "mücadele halinde" olarak da tercüme edilebilir. ⁵⁷ Kodeksin daha önceki bir incelemesinden elde edilen, günümüze ulaşan bir fotoğraf, her ne kadar net olmasa da, birkaç kelime ve ifadeyi ortaya çıkarıyor. ²⁸ YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 32 ---

nesiller [...]. Bir fırıncı, {cennetin} altındaki tüm yaratılışı [42] besleyemez.⁵⁸ Ve [...] onlara [...] ve [...] bize ve [...]. İsa onlara şöyle dedi, "Benimle mücadele etmeyi bırakın. Her birinizin kendi yıldızı var,⁵⁹ ve her bir [bedeniniz - yaklaşık 17 satır eksik -] [43] [...] kim⁶⁰ bu çağda [...] ağaç için⁶¹ [...] bahara geldi [...] bir süre için [...] ama o⁶² Tanrı'nın cennetini⁶³ ve devam edecek olan [nesil]⁶⁴ sulamaya geldi, çünkü [o] o neslin [yaşam yürüyüşünü] kirliletmeyecek, ama [...] sonsuza dek."⁶⁵ YAHUDA, İSA'YA O NESİL VE İNSAN NESİLLERİ HAKKINDA SORUYOR 58 Bu ifade, insanların - bu durumda, ortaya çıkan Ortodoks Kilisenin muhalefetiyle karşı karşıya kalan Yahuda İncili okuyucularının - başarabilecekleri şeyler için makul hedefler belirlemekle ilgili eski bir atasözü olabilir. Tersine, bu ifade aynı zamanda yeni ortaya çıkan Ortodoks Kilisesi'nde kutlanan Efkariya'nın bir eleştirisi olarak da tasarlanmış olabilir. 59 Yahuda İncili'nin burada ve başka yerlerinde her insanın bir yıldızı olduğu öğretisi, Platon'un Timaeus'undaki sunumunu yansıtıyor gibi görünüyor. Dünyanın yaratıcısının bir beyanından sonra, burada yaratıcının "her ruhu bir yıldız atadığı" ve "belirlenen zamanda iyi yaşayan kişinin geri dönüp kendi yıldızına yerleşmesi gerektiğini" ilan ettiği söylenir (4 Id—42b; pasaj bu kitabın yorumunda uzun uzadıya alıntılanmıştır). Yahuda yıldızı hakkında bkz. Yahuda İncili 57. 60 Veya "hangisi." 61 Metnin bu kısmi bölümünde bir ağaca yapılan atıf, cennetteki ağaçlardan birine işaret ediyor olabilir. Cennet Bahçesi'nin ağaçları gnostik metinlerde sıklıkla tartışılır ve iyilik ve kötülük bilgisi ağacının (Yunanca gnosis) çoğu zaman Tanrı bilgisinin kaynağı olduğu düşünülür. Bkz. Yuhanna'nın Gizli Kitabı 11:22-23. 62 Veya "ır." Buradaki ve sonraki satırlardaki zamir öznesinin kimliği belirsizdir. 63 Bkz. Yaratılış 2:10. 64 Veya "ırk". Burada ve metnin başka yerlerinde, genellikle kullanılan Kipti gen yerine, Kipti genos okunur. Her iki kelime de Yunancadan türemiştir. 65 Kelimenin tam anlamıyla "sonsuzdan sonsuzluğa." Yahuda'nın İncili 29

--- SAYFA 33 ---

Yahuda ona şöyle dedi: "Rabb[i],⁶⁶ bu nesil ne tür meyve veriyor?"⁶⁷ İsa şöyle dedi: "Her insan neslinin ruhları ölecek. Ancak bu insanlar krallığın süresini tamamladığında ve ruh⁶⁸ onları terk ettiğinde, bedenleri ölecek ama ruhları hayatta olacak ve onlar yukarı alınacaklar." Yahuda şöyle dedi: "Peki insan nesillerinin geri kalanı ne yapacak?" İsa şöyle dedi: "[Kayaya] tohum ekmek ve onun meyvesini hasat etmek imkansızdır.⁶⁹ [Bu] aynı zamanda [...] [kirlenmiş] nesil⁷⁰ [...] ve bozulabilir Sophia⁷¹ [...] ölümlü insanları yaratan elin yoludur, böylece onların ruhları yukarıdaki ebedi alemlere yükselir. [Gerçekten]⁷² size şunu söyleyeyim, [...] melek [...] güç⁷³ bunların [...] [...] kutsal nesiller [...]." İsa bunu söyledikten sonra oradan ayrıldı. 66 "Haham" unvanı (büyük ölçüde restore edilmiş), Yahudi bir öğretmen veya usta için kullanılan İbranice bir terimdir. 67 Yahuda İncili 39'u meyvesiz ağaç dikenler hakkında karşılaştırın ve karşılaştırın. 6 8 Hayatın ruhu mu yoksa nefesi mi? Ruh ve can hakkında bkz. ayrıca Yahuda İncili 53-69 Krş. Matta 13:1-23, Markos 4:1-20, Luka 8:4-15 ve Tomas İncili'ndeki ikinci benzetmesi 9- Mesele göre ekilen ve kayaya konan tohum kök salamaz ve dolayısıyla başaklar üretemez. 70 Veya yukarıdaki gibi "ırk". 71 Veya, "Bilgelik", gnostik gelenekte ilahi olanın, bilgeliğin kaybindan geçen ve sonunda bir kez daha ilahi olanın doluluğuna geri dönen kısmı. Sophia, Yahudi ve Hristiyan edebiyatında sıklıkla bir kadın figürü olarak kişileştirilir ve Sethian metinleri de dahil olmak üzere birçok gnostik metinde merkezi bir rol oynar. Örneğin, bu kitabın yorumunda alıntılanan Yuhanna Gizli Kitabı 11:9—10'da Ayasofya'nın düşüşüyle ilgili anlatıma bakınız. Gnostik anlatımlara göre Sophia'nın çocuğu, tanrı Saklas veya Yaldabaoth'tur. Bkz. Yahuda İncili 51. 72 Amin. 75 Belki de "[büyük] gücün meleği." 30 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 34 ---

SAHNE 3: Yahuda bir görünüm anlatıyor ve İsa şöyle cevap veriyor Yahuda şöyle dedi: "Usta, mademki hepsini dinledin, şimdi de beni dinle. Çünkü ben büyük bir görünüm gördüm." İsa bunu duyunca güldü ve ona şöyle dedi: "Sen on üçüncü ruh,74 neden bu kadar çabalıyorsun? Ama konuş, ben de sana katlanayım." Yahuda ona şöyle dedi: "Görünümde, on iki havarinin beni taşıdığını ve [45] bana şiddetli bir şekilde zulmettiğini gördüm. Ve ben de senden sonra [...] olduğu yere geldim. [Bir ev...] gördüm, 7 5 ve gözlerim onun büyüklüğünü [idrak edemiyordu. Onu çevreleyen büyük insanlar vardı ve o evin yeşilliklerle kaplı bir çatısı vardı,76 ve evin ortasında [bir kalabalık vardı - iki satır eksik—], 77 'Efendim, beni de bu insanlarla birlikte aranızda alın' dedi." [İsa] cevap verdi ve şöyle dedi: "Yahuda, yıldızın seni saptırdı." Şöyle devam etti, "Gördüğünüz eve ölümlü doğumlu hiç kimse girmeye layık değildir, çünkü o yer 74 Veya, "on üçüncü iblis" (Kıpti dilinde, Yunanca, daimon'dan gelir). Yahuda on üçüncüdür çünkü o, onikiler çemberinin dışında bırakılan mürittir ve o bir iblistir (ya da cindir) çünkü onun gerçek kimliği ruhsaldır. Platon Sempozyumu'ndaki Sokrates ve onun daimon'u veya daimonion'u hakkındaki hikayeleri karşılaştırın. 202e-203a.75 Yahuda, diğer havarilerin kendisine sert bir şekilde karşı çıktığı bir görünümü anlatır (çapraz başvuru Yahuda İncili 35-36, 46-47). Görümde Yahuda bir yere yaklaşır ve orada büyük bir göksel ev vardır ve Yahuda, göksel malikaneye giren diğer kişilerle birlikte o eve kabul edilmesini ister. bkz. Yuhanna 14:1—14. Yahuda'nın nihai yükselişi veya dönüşümü hakkında bkz. Yahuda İncili 57-58. Okuma varsayımsaldır ve bariz bir yazım hatasını düzeltir. 77 Yahuda İncili 3 1.

--- SAYFA 35 ---

kutsallara ayrılmıştır.78 Orada ne güneş, ay, ne de gün hüküm sürecektir, ama kutsal olan79 orada, kutsal meleklerle birlikte ebedi diyarda her zaman kalacak.80 Bak, sana krallığın sırlarını açıkladım[46] ve sana yıldızların yanılığını öğrettim; ve [...] onu on iki çağa {...} gönder." YAHUDA KENDİ KADERİ HAKKINDA SORUYOR Yahuda şöyle dedi: "Usta, benim tohumum81 yöneticilerin kontrolü altında olabilir mi?"82 İsa cevap verdi ve ona şöyle dedi: "Gel, ben [—iki satır eksik—], ama krallığı ve onun tüm neslini görünce çok üzüleceksin." Bunu duyduğunda, Yahuda ona şöyle dedi: "Bunun ne yararı var ki?" Aldım mı? Çünkü sen beni o nesil için ayırdın." İsa cevap verdi ve şöyle dedi: "Burada ve sonraki metinde "azizler" in onüçüncüsü olacaksın83 78. 7» Ot, "ayakta durmak." 80 Cennetin bu kıyametvari tasviri için bkz. Vahiy 21:23. Yuhanna 11:9'un Gizli Kitabı'na göre, kutsalların veya azizlerin ruhları üçüncü ebedi alemde, Seth'in soyunun evi olan üçüncü ışık saçan Daveithai ile birlikte yaşar. Bkz. ayrıca Büyük Görünmez Ruhun Kutsal Kitabı 111:50-51. 81 Tohum, kişinin manevi kısmıdır, içindeki ilahi kıvılcımdır ve toplu olarak ilahi olandan gelenlerin evlatlarıdır. Dolayısıyla Seth metinlerinde gnostikler Seth'in tohumu veya çocuğu olarak adlandırılabilir. 82 Ya da burada ve sonraki metinde "arkonlar" - yani bu dünyanın yöneticileri, özellikle de yarı-yarı ile işbirliği yapan kozmik güçler. Bu cümle aynı zamanda "tohumumun hükümdarlara boyun eğdirmesi mi?" olarak da tercüme edilebilir. 83 On üçüncü Yahuda hakkında bkz. Yahuda İncili 44, burada Yahuda'nın on üçüncü ruh veya iblis olduğu söylenir. 32 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 36 ---

ve diğer nesiller tarafından lanetleneceksiniz ve onlara hükmedeceksiniz.⁸⁴ Son günlerde kutsal {nesil'e yükselişinizi⁸⁵ [47] lanetleyecekler." İSA YAHUDA'YA KOZMOLOJİ HAKKINDA ÖĞRETİYOR: RUH VE SELE'DEN OLUŞAN İsa şöyle dedi: "[Gelin], size şimdiye kadar hiç kimsenin görmediği [sırları]⁸⁶ öğreteyim. Çünkü hiçbir melek kuşağının boyutunu görmediği, hiçbir melek gözünün görmediği, hiçbir kalp düşüncesinin anlamadığı ve ona asla herhangi bir isimle anılmayan büyük, görünmez [Ruh'un]⁸⁷ bulunduğu büyük ve sınırsız bir alem vardır.⁸⁸ Yahuda'nın lanetlenmesiyle ilgili olarak, Yahuda'nın Matta 26:20-25, 27:3-10; Matta 14:17-21; Luka 22:21-23; Yuhanna 13:21-30; ve Elçilerin İşleri 1:15-20. Burada Yahuda'nın diğer öğrenciler tarafından küçümsendiği, ancak onun önde gelen öğrenci olarak onlardan üstün tutulması gerektiği öne sürülüyor. Veya "kalk." Çeviri geçicidir. Metin, Yahuda İncili 57'de (Yahuda'nın başkalaşımı) ya da 2 Korintliler Y12-A'da (bir adamın -Pavlus- üçüncü göğe coşkulu yükselişi) olduğu gibi bir tür dönüşüme ya da yükselişe gönderme yapıyor gibi görünüyor. Veya "gizli şeyler". Restorasyon geçicidir. Set kozmolojisinin tam bir açıklaması için bkz. Yuhanna'nın Mezhep Kitabı ve Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı. Veya "[] büyük görünmez {Ruh}." Pek çok Sethian metninde -örneğin Yuhanna'nın Gizli Kitabı ve Gteat Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı- aşkın tanrıya büyük görünmez Ruh denir. Bkz. 1 Korintliler 2:9; Thomas İncili 17; Havari Pavlus'un Duası A. Havari Pavlus'un Valentinianus Duası'ndaki paralel metin, Yahuda İncili'ndeki formülasyonun bir kısmına yakındır: "Meleklerin gözlerinin görmediğini, yöneticilerin kulaklarının duymadığını ve başlangıçta oluştuğunda canlı tanrının suretinde melek haline gelen insan ısısından doğmamış olanı başışlayın." Pek çok gnostik metinde, özellikle Sethian metinlerinde, ilahi olanın anlatılamazlığı ve aşkınlığı vurgulanır. Bkz. Yuhanna'nın Gizli Kitabı 11:2—4; Kutsal Yahuda'nın İncili 33

--- SAYFA 37 ---

"Ve orada nurlu bir bulut⁸⁹ belirdi. O,90 dedi ki, 'Benim yardımcım olarak bir melek⁹¹ var olsun.'⁹² "Buluttan, aydınlanmış ilahi Kendiliğinden Yaratılan⁹³ büyük bir melek çıktı. Onun sayesinde, başka bir buluttan dört melek daha var oldu ve Kendiliğinden Yaratılan melek için görevliler⁹⁴ oldular.⁹⁵ Kendiliğinden Yaratılan, [48] '[...] var olsun [...]' dedi ve o var oldu [...]. Ve onun üzerinde hüküm süren ilk aydını⁹⁶ [yarattı]. 'Ona hizmet edecek melekler var olsun'⁹⁷ dedi ve sayısız melekler var oldu. Büyük Görünmez Ruhun Kitabı 111:40-41; Yabancı Allogenes; Lyon'lu Irenaeus Heresies'e Karşı 1.29-1-4, "gnostikler" veya "Barbelognostikler" ("Barbelo'nun gnostikleri") üzerine; Yahuda İncili 35. Yuhanna'nın Gizli Kitabı'ndan ilahi aşkınlığın bu tür tanımlarını gösteren satırlar bu kitabın yorumunda alıntılanmıştır. 8 9 Veya "ışık bulutu." Aydınlik bulut, ilahi olanın muhteşem göksel varlığının bir tezahürüdür ve ışık bulutları, teofanilerin eski tasvirlerinde sıklıkla iştah açıcıdır. Örneğin Yeni Ahit İncillerindeki İsa'nın suret değişimiyle ilgili anlatımlarda, yüceliğin açığa çıkışına parlak bulutlar eşlik eder (Matta 17:5-6; Markos 9:7-8; Luka 9:34-35). Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabında göksel bulutlar da önemli bir rol oynar; Yuhanna'nın Gizli Kitabında, Her Şeyin Babası'nı çevreleyen ışık vardır. 9 0 Ruh. 91 Ya da burada ve sonraki metinde "haberci". 92 Ya da "yardımcım olarak", "yanımda olmak" (Kipti dilinde, Yunancadan parastasis). Yahuda İncili 40. 93'teki paristalparhista fiilini burada ve sonraki metinde karşılaştırın. Ya da "Kendiliğinden Doğmuş", "Kendinden Doğmuş", "Kendinden Doğmuş", "Otojenler" (Yunancadan Kipti autogenes), burada ve sonraki metinde. Tipik olarak Kendiliğinden Oluşan, Seth metinlerinde Tanrı'nın çocuğudur; bkz. Yuhanna'nın Gizli Kitabı 11:7-9; Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı 111:49, IV:60; Zostrianos 6, 7, 127; Yabancı Allogenes 46, 51, 58. 94 Yine Kipti, Yunanca'dan parastasis. 95 Yuhanna 11:7-8'in Gizli Kitabında, Harmozel, Oroiael, Daveithai ve Eleleth adlı Dört Işık, Kendiliğinden Oluşan aracılığıyla varlığa gelir. Bkz. ayrıca Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı 111:51-53; Zostrianos 127-28; İlk Düşüncenin Üç Biçimi 38-39-9 6 Kipti, Yunancadan, phoster, burada ve sonraki metinde. 97 Ya da "hayranlık sunun", "ibadet sunun" (Kipti s'mse, burada ve sonraki metinde). 34 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 38 ---

'[Bırakın] aydınlanmış bir çağ var olsun' ve o var oldu. Kendisine hizmet etmek üzere sayısız meleklerle birlikte hükümdarlık yapacak ikinci nur'u yarattı. Aydınlanmış çağların geri kalanını bu şekilde yarattı. Onları üzerlerine hükümdar kıldı ve onlara yardım etmek için sayısız melek yarattı." ADAMAS VE IŞIKLAR "Adamas100, 'Tanrı' olarak adlandırılanlar arasında hiçbir meleğin görmediği ilk parlak bulutun101 içindeydi. O [49] [. • •] o [...] görüntü [...] ve sonra [bu] meleğin benzerliği. O, Seth102'in bozulmaz [neslinin] ortaya çıkmasını sağladı [...] on ikiyi [...] yirmi dörtü [...] ortaya çıkardı. Ruh'un isteği uyarınca, bozulmaz nesilde yetmiş iki ışık saçan kişinin ortaya çıkmasını sağladı. Yetmiş iki armatürün kendisi 98 Or'u "bir ışık çağı" haline getirdi. 99 Metne göre ilahi alem, ilahi olana hizmet etmek ve ona tapmak için Kendi Kendini Yaratan'ın yaratıcı sözüyle var edilen ışıklar, çağlar ve meleklerle doludur. 100 Adamas, Yaratılış'taki ilk insan olan Adem'dir; burada, diğer birçok gnostik metinde olduğu gibi, ilahi alemin örnek insanı ve insanlığın yüce imgesi olarak anlaşılmaktadır. Örneğin Yuhanna'nın Gizli Kitabı 11:8—9-101'e bakınız. İlk parlak bulut, ilahi olanın ilk tezahürüdür; bkz. Yahuda İncili 47. 102 Bu, yine ilahi alemde olan Adem oğlu Şit'tir; bkz. Yaratılış 4:25-5:8. Seth neslinin ("o nesil") atası olarak Seth'in rolü, Seth metinlerinde iyice yerleşmiştir; bkz. ayrıca Yahuda İncili 52. Yahuda İncili 35

--- SAYFA 39 ---

Bozulmaz nesilde, Ruh'un isteği uyarınca, sayıları her biri için beş olmak üzere üç yüz altmış aydınlatıcı ortaya çıkar.103 "On iki ışık verenin on iki dönemi, her bir çağ için altı gökle birlikte babalarını oluşturur, böylece yetmiş iki ışık kaynağı için yetmiş iki gök vardır ve her [50] [beş] gökkubbe için [toplamda] üç yüz vardır. Altmış [gökyüzü...] Onlara yetki ve [sayısız] bir melek ordusu verildi, [ve ondan sonra da] bakire ruhlar104, tüm çağların, göklerin ve onların göklerinin ihtişamı ve [hayranlığı] için.106 KOZMOS, KAOS VE YERE DÜNYASI "Bu ölümsüzlerin çoğuna kozmos denir—103 Her şey sonunda ilahi olanın iradesi, Ruh. 104 Seth metinlerinde bakire terimi, saflıklarını vurgulamak amacıyla çeşitli ilahi tezahürler ve güçler için bir lakap olarak kullanılır. Örneğin Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı'nda büyük görünmez Ruh, Barbelo, Youel ve Plesithea bakireler olarak tanımlanır ve daha fazla bakireden ayrıca bahsedilir. 105 Eugnostos rhe Blessed, bakire ruhlardan da bahseden çağlar hakkında bir pasaj içerir ve bu pasaj (yorumda geçen Nag Hammadi Kodeksi 111:88-89) ele alınan metne çok yakındır. Bkz. ayrıca İsa Mesih'in Bilgeliği (Nag Hammadi Kodeksi III), 113; Dünyanın Kökeni Üzerine, 105-6. 106 Evrenin manevi güçleri olan bu çağlar ve ışıklar, dünyanın çeşitli yönlerini, özellikle de zaman ve zaman birimlerini temsil eder. On iki çağda, yılın aylarını veya zodyak burçlarını karşılaştırın. Yetmiş iki gök ve ışıkla ilgili olarak, Yahudi inancına göre dünyadaki geleneksel ulusların sayısını karşılaştırın. Üç yüz altmış gökkubbede, güneş yılındaki günlerin sayısını (on iki ay boyunca her ay için otuz gün) beş ara gün olmadan karşılaştırın. Yahuda İncili'ndeki bu pasaj, Eugnostos rhe Blessed 111:83-84'te (yorumda alıntılanmıştır) paraleldir ve Kutsal Eugnostos'un takip eden satırlarında yazar, benzer sayıda sonsuzlukları, gökleri ve gök kubbeyi tartışır. 36 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 40 ---

yani, Baba ve Kendiliğinden Yaratılanlar ve onun yetmiş iki eonları ile birlikte olan yetmiş iki ışık kaynağı tarafından cehennem azabı¹⁰⁷. Onda¹⁰⁸ bozulmaz güçleriyle ilk insan ortaya çıktı. Ve onun nesliyle birlikte ortaya çıkan, içinde bilgi bulutunun¹⁰⁹ ve meleğin bulunduğu çağa, {51} El.110 [...] çağ [...] denir ve bundan sonra {...}, 'Kaosa ve {yeraltı dünyasına} hükmetmek için on iki melek var olsun.' Ve bak, buluttan, yüzü ateşle parıldayan ve görünüşü kanla kirlenmiş bir {melek} ortaya çıktı. Adı Nebro'ydu,¹¹¹ 'isyankar' anlamına geliyor;¹¹² diğerleri ona Yaldabaoth diyor.¹¹³ Başka bir melek, Saklas¹¹⁴ da 107'den geliyordu. 108 Veya "Onun içinde", yani kozmosta. 109 Kipti, Yunancadan gelen gnosis. 110 El, Tanrı'nın eski bir Sami adıdır. Sethian metinlerinde Eloaios gibi ilgili isimler bu dünyanın güçleri ve otoriteleri için kullanılır. Yuhanna'nın Gizli Kitabı aynı zamanda Yahudi Kutsal Yazılarında "Tanrı" anlamına gelen İbranice kelime olan Elohim'den de söz eder. 1:1 Büyük Görünmez Ruhun Kutsal Kitabı 111:57'de Nebruel, Saklas'la çiftleşen ve on iki çağ doğuran büyük bir iblistir; bkz. ayrıca Nebroel'in Maniheizt metinlerdeki rolü. Burada Nebro adı, yüceltici son ek - el olmadan verilmiştir (aynı zamanda İbranice'de "Tanrı"; bkz. yukarıdaki El adı). Yuhanna Gizli Kitabı 11:10'da, tanrı Yaldabaoth, aslan yüzlü bir yılan görünümündedir ve gözleri, yanıp sönen şimşekler gibidir. Büyük Görünmez Ruhun Kutsal Kitabı 111:56-57'de, Maddenin Sophia'sı görünüşte kanlıdır: "Maddenin Sophia [adında] bir bulutu ortaya çıktı - {O} [kaosun] bölgelerini araştırdı ve yüzü ... görünümünde ... kana benziyordu." 112 Veya "mürted" (Kipti dilinde, Yunancadan mürtedler). Nebro büyük olasılıkla Septuagint'in Yaratılış 10:8-12'sindeki (çapraz başvuru 1 Tarihler 1:10) Nebrod'dan türemiştir; burada Nebrod (İbranice Nemrut), eski Orta Doğu'da tanınmış bir efsanevi figürün geleneğini yansıtır. Nemrut kelimesi İbranice "isyancı" kelimesiyle ilişkili olabilir. 113 Yaldabaoth, Seth metinlerinde tanrının ortak adıdır. Yaldabaoth muhtemelen Aramice'de "kaosun çocuğu" (veya daha az olasılıkla "(S)abaoth'un çocuğu") anlamına gelir. 114 Saklas (ya da Yahuda İncili 52'deki gibi Sakla), Seth metinlerinde yarı-yurma için kullanılan diğer bir yaygın isimdir. Saklas (veya Sakla) Aramice'de "aptal" anlamına gelir. Yahuda'nın İncili 3 7

--- SAYFA 41 ---

bulut. Böylece Nebro, yardımcıları olarak Saklas'ın yanı sıra altı melek yarattı ve bunlardan her biri göklerde bir pay alacak şekilde göklerde on iki melek yarattı.¹¹⁵ HÜKÜMETLER VE MELEKLER "On iki yönetici on iki meleklerle konuştu: 'Her biriniz [52] [...] ve onlara [...] nesil [—bir satır kayıp—] melekler bırakın': Birincisi, Mesih olarak adlandırılan [S]eth'tir.¹¹⁶ [İkincisi], Harmathoth, [...] Dördüncüsü Yobel'dir. Beşincisi Adonaios'tur. 5 Bu cümlelerin sözdizimi tam olarak açık değildir, dolayısıyla Saklas'ın rolü ve Nebro ile olan ilişkisi belirsiz kalır. gözlemledi] Yanındaki büyük iblis Nebruel. [Birlikte] yeryüzüne üreme ruhunu getirdiler ve meleksi yardımcıları [yetiştirdiler]. Sakla, büyük [iblis] Nebruel'e şöyle dedi: 'Alemde on iki alem var olsun, dünyalar...' Kendi Kendini Yaratan'ın iradesi aracılığıyla, büyük melek, 'Thete... sayıca yedi olacak' dedi." 6 Burada, diğer Hristiyan Seth metinlerinde olduğu gibi, Mesih, Seth'in bu dünyadaki tezahürü olarak tanımlanır. Büyük Görünmez Ruhun Kutsal Kitabı'nda 111:63-64'te metin, "Söz'ün (Logos) tasarladığı, bozulmaz olana, büyük Şit'in giydirildiği yaşayan İsa'ya" atıfta bulunur. İlk Düşüncenin Üç Biçimi 50'de, Logos'taki Söz şunu bildirir: "İsa'yı giydim. Onu lanetli ormandan [haçtan] kurtardım ve Babasının meskenlerine yerleştirdim." Bakınız Yahuda İncili 56. 38 YAHUDİ GÖSPELİ

--- SAYFA 42 ---

Bunlar, yeraltı dünyasına ve başta kaosa hükmeden beş kişidir.117 İNSANLIĞIN YARATILIŞI "Sonra Saklas meleklerine, 'Benzerliğe ve surete göre bir insan yaratalım' dedi.118 Adem'i ve bulutta Zoe denilen karısı Havva'yı yarattılar.119 Çünkü bütün nesiller erkeği bu isimle arar ve her biri kadına bu isimlerle hitap eder. Şimdi Sakla bunu yapmadı[53] com[mand ...] [...] nesiller hariç... bu {...} Ve {hükümdar} Adem'e şöyle dedi: 'Çocuklarınla birlikte uzun yaşayacaksın.'"120 17 Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı 111:58'de, Nebruel ve Sakla aracılığıyla on iki melek üretilir, bunlardan birçoğunun buradaki isimlere benzer veya aynı isimleri vardır ve Kabil'den söz edilir (bu pasaj bu kitabın yorumunda alıntılanmıştır). Kabil'e yapılan atıf, Yahuda İncili'ni yazanların Kabil'in otoritesine başvurduğu Lyonlu Irenaeus'un (Sapkınlıklara Karşı 1.31.1) iddiasını akla getirebilir, ancak Yahuda İncili'nin mevcut metninde Kabil'den bahsedilmemektedir. Yuhanna 11:10-11'in Gizli Kitabı'nda da benzer bir isim listesi verilir ve yedisinin cennetin yedi küresine (güneş, ay ve o zamanlar bilinen beş gezegen - Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter ve Satürn) ve beşinin uçurumun derinliğine hükmettiği söylenir. 18 Bkz. Yaratılış 1:26. Bir insanın yaratılışına ilişkin benzer açıklamalar diğer Sethian metinlerinde de bulunur ve bazen daha gelişmiş geleneklerde insanın yukarıdaki Tanrı'nın suretinden sonra ve bu dünyanın yöneticilerine benzer şekilde yaratıldığı söylenir. Bkz. Yuhanna'nın Gizli Kitabı 11:15, bu kitabın yorumunda alıntılanmıştır. 19 Yunanca'da "hayat" anlamına gelen Zoe, Septuagint'te Havva'nın adıdır. 20 Bkz. Yaratılış 1:28, 5:3—5. Tanrıça sözüne sadık görünüyor: Yaratılış kitabının ilk bölümlerinde anlatılan insanların olağanüstü uzun yaşamlar yaşadıkları söyleniyor. Yahuda'nın İncili 39

--- SAYFA 43 ---

YAHUDA ADEM'İN VE İNSANLIĞIN KADERİNİ SORUYOR Yahuda İsa'ya şöyle dedi: "İnsanoğlunun yaşayacağı uzun süre nedir?" İsa şöyle dedi: "Adem'in kendi nesliyle birlikte tüm ömrünü krallığını aldığı yerde, hükümdarıyla birlikte uzun süre yaşamış olduğunu neden merak ediyorsunuz?"121 Yahuda İsa'ya şöyle dedi: "İnsan ruhu ölür mü?" İsa şöyle dedi: "İşte bu nedenle Tanrı, Mikail'e insanların ruhlarını onlara hizmet sunabilmeleri için ödünç vermesini emretti, ancak Yüce Olan Cebrail'e122 üzerinde hiçbir yönetici olmayan büyük nesle ruhlar bahşetmesini emretti123 - yani ruh ve can.124 21 Bu cümle zor ve çeviri geçicidir, ancak Yahuda'nın kendi dünyasında Adem'i, ömrünün uzunluğunu ve tanrısını merak ettiği anlamına geliyor - bunların hepsi konuyla ilgisiz Yahuda, kelimenin tam anlamıyla "hükümdarıyla birlikte mi?" 22 Mikail ve Cebrail iki önemli baş melektir. 23 Veya "kralsız nesil", Şit metinlerinden tanıdık bir tanım kullanarak Şit halkının boyun eğmez olduğunu belirtir. 24 Görünüşe göre bu dünyanın tanrısı, yaşam ruhunu verir (yaşam nefesi? Belki Yaratılış'a bakınız). 2:7) insanlara Mikail aracılığıyla bir borç olarak, ancak Yüce Ruh Cebrail aracılığıyla insanlara ruh ve ruhu bir hediye olarak verir. Yaratılış 2:7, Sethian metinleri de dahil olmak üzere diğer gnostik metinlerde yaratıcı bir şekilde yorumlanabilir; bkz. Yuhanna'nın Gizli Kitabı 11:19: "Onlar (yukarıdan beş ışık saçan kişi) Yaldabaoth'a şöyle dediler: 'Ruhunun bir kısmını Adem'in yüzüne üfle, vücut ayağa kalkacaktır.' Adem'e ruhunu üfledi. Ruh, annesinin [Sophia] gücüdür ama o bunun farkına varamamıştır çünkü o cehalet içinde yaşamaktadır. Anne'nin gücü Yaldabaoth'tan çıkıp, başlangıçtan beri olduğu gibi olacak şekilde yaratılmış olan psişik bedene gitti. Beden hareket etti ve güçlendi. Ve aydınlandı." Mevcut metindeki ruh ve can hakkında ayrıca bkz. Yahuda İncili 43. 40 YAHUDİLERİN GOSTEL'İ

--- SAYFA 44 ---

Bu nedenle, ruhların [geri kalanı] {54} {—bir satır eksik—}.125 İSA YAHUDA VE DİĞERLERİ İLE KÖTÜLERİN YOK EDİLMESİNİ KONUŞUYOR "{...} ışık {—neredeyse iki satır eksik—} [...] içinde {...} ruh {yani} melek nesilleri arasında bu {bede} ikamet etsin. Ama Tanrı bilginin127 Adem'e {verilmesini} sağladı. ve onunla birlikte olanlar,128 böylece kaosun ve yeraltı dünyasının kralları onlara hükmetmesin." Yahuda İsa'ya şöyle dedi: "Peki bu nesiller ne yapacak?" İsa şöyle dedi: "Doğrusu129 Size söylüyorum,130 çünkü yıldızların hepsi meseleyi tamamlıyor.131 Saklas kendisine ayrılan zaman aralığını tamamladığında, onların ilk 125 Burada Kıpti dilinde kısmen "dağ" anlamına gelen "çok" okunur; aynı zamanda "onlar" anlamına gelen fnjtoou şeklinde de okunabilir. Muhtemelen sadece Yahuda'dan daha fazla insan bu tartışmaya dahil edilmiştir. 126 Çoğul. 127 Yine Kıpti, Yunancadan, gnosis. 128 Bu pasaj, irfanın veya bilginin Adem'e ve dolayısıyla insanlığa verildiğini, Sethian metinleri de dahil olmak üzere diğer gnostik metinlerde ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Bu dünyanın megaloman hükümdarları bunu yapmaz.129 Burada ve sonraki metinde, metnin önceki bölümlerinde olduğu gibi, hemen yerine Kıpti alethos (Yunancadan) kelimesi kullanılmıştır. 131 Yıldızlara, onların etkilerine ve nihai yok oluşlarına ilişkin atıflar astronomik ve kıyametvaridir. Yahuda'nın İncili 41

--- SAYFA 45 ---

Nesillerle birlikte yıldız ortaya çıkacak ve onlar da yapacaklarını söyledikleri işi bitirecekler. Sonra benim adıma zina yapacaklar ve çocuklarını öldürecekler132 [55] ve onlar [...] ve [—yaklaşık altı buçuk satır eksik—] benim adıma ve o {...} [onüçüncü çağda] sizin yıldızınızı." Bundan sonra İsa [güldü]. [Yahuda dedi ki], "Usta, [neden bize gülüyorsun]? "1" (İsa) cevap verdi [ve dedi ki], "Ben [sana] gülmüyorum ama sana gülüyorum" yıldızların yanılgısı, çünkü bu altı yıldız, bu beş savaşçıyla birlikte dolaşır ve hepsi yaratıklarıyla birlikte yok edilecekler."134 İSA VAFETLENENLER HAKKINDA KONUŞUYOR VE YAHUDA'NIN İHANETİ Yahuda İsa'ya şöyle dedi: "Bak, senin adınla vaftiz edilenler ne yapacak?"135 İsa şöyle dedi: "Doğrusu, [sana] söylüyorum, bu vaftiz [56] 32 Krş. Hezekiel 16:15-22 ve Yahuda İncili 38 ve 40, çocukları öldürmek ve fuhuş yapmakla ilgili. 33 Bu restorasyon geçicidir. 34 Gezici yıldızlar muhtemelen Ay ile birlikte beş gezegendir (Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter ve Satürn). Yahuda İncili 37. 35 Bunlar, Mesih adına vaftiz edilen Hristiyanlardır. Bunun, diğer Sethian metinlerinde olduğu gibi, sıradan Hristiyan vaftizinin eleştirisi olarak mı kastedildiği açık değildir.

--- SAYFA 46 ---

[...] benim adım [—yaklaşık dokuz satır eksik—] bana. Doğrusu sana söylüyorum, Yahuda, Saklas136'ya [...] Tanrı'ya [—üç satır eksik—] kurban sunanlar, kötü olan her şey. "Ama sen hepsini aşacaksın. Çünkü beni giydiren adamı feda edeceksin.137 Zaten borun yükseldi, gazabın alevlendi, yıldızın parlak bir şekilde görüldü ve yüreğin {...}.138 [57] "Gerçekten [...]139 senin son [...] olacaksın [—yaklaşık iki buçuk satır eksik—], çünkü o yok edilecek. Ve sonra Adem'in büyük neslinin sureti140 yüceltilecektir, çünkü göklerden, yerden ve meleklerden önce ebedî âlemlerden olan o nesil vardır.141 Bakın, size her şey söylendi. 136 Saklas'a kurban sunmak konusunda belki bkz. Yahuda'nın İncili 38-41. 137 Kelimenin tam anlamıyla "beni taşıyan" (Kıpti dilinde, Yunancadan etrphorei emmoei). İsa, Yahuda'ya, İsa'nın gerçek ruhsal benliğini giydiren veya taşıyan bedensel bedenini ("insan") feda ederek ona yardım etmesi talimatını vermiştir. İsa'nın Yahuda'nın yardımıyla ölümü, ruhsal kişinin kurtuluşu olarak kabul edilir. 138 Yahuda'nın kurtarıcı ihanet eylemine nasıl hazırlandığını anlatan şiirsel dizeler için bkz. Mezmurlardan pasajlar. Son satır "[güçlü ol]" veya benzeri şekilde geri yüklenebilir. ^ 9 Belki de "Gerçekten [Ben...]" veya benzerlerini okuyarak geri yükleyin. 140 Kıpti, Yunanca'dan tupos. Ftujpos olarak okunacağı test edilen metin aynı zamanda \to\pos, "yer" (yine Yunancadan) olarak da geri yüklenebilir. 141 Yani Şit nesli, Tanrı'dan gelen, önceden var olan bir nesildir. Yahuda'nın İncili 43

--- SAYFA 47 ---

Gözlerinizi kaldırın ve buluta, içindeki ışığa ve onu çevreleyen yıldızlara bakın. Yol gösteren yıldız sizin yıldızınızdır."142 Yahuda gözlerini kaldırdı ve ışık saçan bulutu gördü ve ona girdi.143 Yerde duranlar144 buluttan gelen bir ses duydular: {58} [...] büyük nesil [...] ... görüntü [...] [—yaklaşık beş satır eksik—].145 SONUÇ: YAHUDA İSA'YA İHANET EDİYOR [...] Başkâhinleri mırıldandı çünkü [o]146 dua etmek için misafir odasına gitmişti.148 Ancak bazı yazıcılar, herkes tarafından bir peygamber olarak kabul edildiğinden insanlardan korkup onu tutuklamak için oradaydılar.149 142 Yahuda, kelimenin tam anlamıyla metnin yıldızıdır 14? Bu pasaj, Yahuda'nın parlak bulutta yüceltilmesiyle doğrulanmıştır ve buluttan bir ses duyulur. İsa'nın şekil değiştirmesiyle ilgili kayıtlarda olduğu gibi (Matta 17:1-8, Markos 9:2-8, Luka 9:28-36; bkz. Allogenes Kitabı 61-62, Codex Tchacos'daki Yahuda İncili'nden hemen sonra), burada Yahuda yüksekte parlak bir buluta girer ve ilahi bir ses konuşur. Bulut, elyazmasındaki boşlukta kaybolmuştur, ancak Yahuda'yı ve büyük nesli övmüş olabilir veya anlatılan olayların anlamı hakkında sonuçlar sunmuş olabilir. Yeni Ahit müjdelerindeki ilahi bir sesle, İsa'nın vaftizinin yanı sıra İsa'nın dönüşümüne ilişkin anlatımları da karşılaştırın (Matta 3:13-17; Markos 1:9-11; Luka 3:21-22). "[Onlar]" -yani İsa ve havarileri- de mümkündür. 147 Kıpti dilinden gelen, Yunanca kataluma. Aynı kelime Markos 14:14 ve Luka 22:11'de Son Akşam Yemeği'nin kutlandığı misafir odası için de kullanılıyor. 148 Bu cümle aynı zamanda doğrudan konuşma olarak da tercüme edilebilir: "Başrahipleri mırıldandı, '(O) dua etmek için misafir odasına gitti.'" 14—Bkz. Matta 26:1-5; Luka 22:1-2; Yuhanna 11:45-53.

--- SAYFA 48 ---

Yahuda'ya yaklaşıp ona, "Burada ne yapıyorsun? Sen İsa'nın öğrencisisin" dediler. Yahuda onlara istedikleri gibi cevap verdi. Ve bir miktar para alıp onu onlara teslim etti.150 YAHUDA İNCİLİ 151 »° Krş. Matta 26:14-16, 44-56; Markos 14:10-11, 41-50; Luka 22:3-6, 45-53; Yuhanna 18:1—11. Yahuda İncili'nin sonucu incelikli ve abartısız ifadelerle sunulur ve İsa'nın çarmıha gerildiğine dair hiçbir açıklama yoktur. 151 Burada başlıktaki alt simgenin ifadesi çoğu müjde metninde olduğu gibi "[pkata veya katd\ Yahuda'ya Göre İncil" değil, "[ert-] Yahuda'nın İncili"dir. Başlığın, bunun Yahuda ve Yahuda'nın gelenekteki yeri hakkındaki müjde veya iyi haber olduğunu ima etmek anlamına gelmesi mümkündür. Metin, onun başardığı şeyin Yahuda ve Yahuda ve İsa'dan sonra gelecek olan herkes için kötü değil, iyi bir haber olduğu sonucuna varıyor. Yahuda'nın İncili 45

--- SAYFA 49 [Görsel / Boş] ---**--- SAYFA 50 ---**

CODEx TCHACOS'UN HİKAYESİ VE YAHUDAS İNCİLİ © Rodolphe Kasser 24 Temmuz 2001 akşamı, çok utanan ziyaretçilerimin incelemem için bana getirdiği "nesneyi" ilk kez gördüğümde çılgılık attım. Bu kadar güçlü bir metne sahip olmasına rağmen bu kadar zayıf, hastalıklı bir görünüme sahip, yok olmaya bu kadar yakın bir malzeme üzerine yazılmış, o tarihte hâlâ tamamen bilinmeyen bir kültürel belgeydi. Bin altı yüz yıldan daha eski olan Kıpti dilinde yazılmış papirüs kodeksi, çoğu önlenabilir olan pek çok talihsizlik nedeniyle hasar görmüştü. Açgözlülüğün ve hırsın tam bir kurbanıydı. Çılgılığım, bu kadar değerli ama bu kadar kötü muamele görmüş, aşırı derecede parçalanmış, kısmen toz haline getirilmiş, son derece kırılğan, ufalanan nesnenin çarpıcı görüntüsü tarafından kışkırtıldı.

--- SAYFA 51 ---

en azından temas kurun; Daha sonra "Codex Tchacos" adı verilecek olan "antik kitap", o akşam bir karton kutunun dibine acınası bir şekilde paketlenmiş küçük, zavallı bir şeydi. Yirmi birinci yüzyılın başında böyle bir vandalizmin meydana gelmesi nasıl mümkün oldu? Yöntemlerinin nezaketi ve dikkatli çalışmasıyla tanınan, sanat tüccarlarından biri olan bir ortamda bu nasıl gerçekleşebildi? Ya da daha kötüsü, daha asil ve onurlu bir ortamda bilim dünyası mı? 24 Temmuz 2001, Codex Tchacos'un tarihini açıkça "öncesi" ve "sonra" aşamasına ayırıyor. Bu tarihten sonra kendi deneyimlerimi anlatabilirim. Ancak bu tarihten önce Kodeks sayfalarına gerçekte ne olduğu konusunda hiçbir kişisel bilgim yok. Ancak kodeks bu dönemin izlerini taşıyor. Kodeksin şu anki sahibi olan ve onu koruma ve içeriğinin ilk yayımını sağlama sorumluluğuna sahip olan Maecenas Antik Sanat Vakfı, "öncesi" aşamasını yeniden yapılandırmak için önemli bir çaba harcadı ve Herb Krosney'den bu araştırmayı bağımsız olarak araştırmasını ve belgelemesini istedi. Onun gayretli çabaları The Lost Gospel (National Geographic Society, 2006) adlı kitabında anlatılıyor ve ben onun bulgularından bazılarını not etme fırsatı buldum. Codex Tchacos, şu andaki harap haliyle 48 T H E G O S P E L O F J U D A S içeriyor

--- SAYFA 52 ---

otuz üç folionun veya altmış altı sayfanın bazı kısımları, günümüze ulaşan sayılarda düzenli olarak sayfalandırılmıştır (folioların bozulması nedeniyle 5, 31-32 ve 49-66. sayfaların numaraları kaybolmuştur). Bu elyazmasına bazen metinlerinden birinin adından dolayı "Yahuda'nın Kodeksi" adı verilir, ancak aslında dört farklı risale içerir: • sayfa 1-9, Peter'ın Philip'e Mektubu (Nag Hammadi kütüphanesindeki Codex VIII'in aynı başlıklı ikinci risalesi ile hemen hemen aynı metinle); • sayfa 10-32, "James" (Nag Hammadi kütüphanesinin Kodeks V'inin üçüncü risalesi ile hemen hemen aynı metinle birlikte, orada Yakup'un Vahiyi veya Yakup'un İlk Vahiyi başlığını taşır); • sayfa 33-58, Yahuda İncili (şu ana kadar tamamen bilinmeyen bir metin, her ne kadar başlığı Irenaeus tarafından Heresies'e Karşı adlı eserinde belirtilmiş olsa da); • 59-66. sayfalar, başlığı kaybolacak kadar ciddi şekilde hasar görmüş bir risale, ancak bilim adamları risaledeki ana karakterin adından Allogenes Kitabı olarak adlandırmayı kabul ettiler (bu risalenin üçüncü Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda'nın İncili 4 9 ile hiçbir bağlantısı yoktur)

--- SAYFA 53 ---

Nag Hammadi Kodeksi XI'in Allogenes veya Yabancı Allogenes başlıklı risalesi). KARANLIK DOĞUMUN ARDINDAN Eziyetli Bir Çocukluk: Mısır ve Yunan İlişkileri Herb Krosney, kodeksin muhtemelen 1978 civarında Orta Mısır'da yapılan gizli bir gezi sırasında bulunduğunu bildiriyor. Bu elyazmasının metinlerinde bulunan dilsel kalıplar bu kökeni doğrulamaktadır, çünkü bunların hepsi Orta Mısır'ın yerel bir Sahidik çeşidine (güneydeki yerel üstü Kıpti lehçesi) aittir. Kazıcı, Al Minya'nın altmış kilometre kuzeyinde, Maghagha yakınlarındaki Ambar köyüne hakim olan Nil Nehri'nin Jebel Qarara (sağ kıyısı) kenarında kazılmış bir mezarı araştırdı. Bu keşfin ardından, bu işteki rolleri önemli olan antika satıcılarıyla temasa geçildi. Bunlardan biri, Kahire'nin kuzeydoğusundaki Heliopolis banliyösünde yaşayan Hanna adında bir Mısırlıydı. Hanna Arapça'dan başka dil bilmiyordu ve kodeksi Orta Mısır'daki bir meslektaşı aracılığıyla ele geçirmişti. Kodeksi keşfedenlerin bir arkadaşı olan Am Samiah (takma ad), bunu papirüs belgesinin üzerinde çok güçlü bir etki bıraktığı Hanna'ya sattı. Hanna, 50 YAHUDİ'NİN GÖZLERİ'nde bir dizi değerli eşyayı bir araya getirmişti.

--- SAYFA 54 ---

Kahire'deki daire yeni bir müşteriye gösterilecek, ancak müşteri eşyaların parasını ödemek için geri dönmeyen önce Hanna dairesinin gece hırsızları tarafından boşaltıldığını gördü. Çalınan başlıca parçalar kodeks, altın İsis heykelciği ve altın kolyeydi. Daha sonraki yıllarda Hanna'dan çalınan nesneler Avrupa'da ortaya çıkmaya başladı. Çalınan eşyaları geri almak için Cenevre'ye gitmeye ve kendisinden düzenli olarak alışveriş yapan bir Yunan satıcıyla konuşmaya karar verdi. 1982'de Yunan satıcının yardımıyla Hanna sonunda kodeksi kurtarmayı başardı. Hanna, hırsızlıktan önce bile kodeksin ne kadar değerli olduğunu belirlemek için muhtemelen Avrupalı papirologlar olmak üzere birçok uzmana danışmıştı ve onların yanıtları onu son derece yüksek bir satış fiyatı aramaya sevk etti. Bu tedbirsiz ve şüpheli değerlemeyi kimin yaptığını tam olarak bilmiyoruz. Hanna, eserin iyileşmesinden hemen sonra, elyazmasını satmak için elinden gelen her yolu denedi ve hazinesine biçtiği fiyatı karşılamaya yetecek mali imkanlara sahip bir kurum aradı. Kesinlikle yüce bir girişimdi ama onun sınırlarını aştığı bir girişimdi. Sonunda Hanna, Michigan Üniversitesi Klasik Araştırmalar Bölümü üyesi Ludwig Koenen ile bağlantı kurmayı başardı. Elli iki Kipti gnostik veya gnostikleştirici inceleme Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 5 1

--- SAYFA 55 ---

1945 yılında Yukarı Mısır'da Nag Hammadi yakınlarında keşfedilen ve ilk kez Jean Doresse tarafından tanımlanan bu eser, o dönemde Kiptiloglar, din tarihçileri ve teologlar arasında olağanüstü bir ilgi uyandırmıştı. 1970 ve 1980 yılları arasında bu ilgi doruğa yakındı. Avrupalıların yanı sıra Amerikalı Kiptiloglar ve gnostik akademisyenler, bu alandaki çeşitli araştırma ve yayın katkılarını tamamlıyorlardı ve bu girişimdeki liderlerden biri, Nag Hammadi'nin Kipti gnostik elyazmaları üzerine araştırmanın yürütülmesine yardım eden James M. Robinson'du. Bu akademisyenler, Nag Hammadi kütüphanesindeki on üç kodeks arasında halihazırda kaybolmuş olan folyolardan birini veya diğerini veya daha önce keşfedilip tanımlanmış olanlara az çok benzeyen metinleri geri alabilmek (ve satın alacak bir sponsor veya üniversite bulabilmek) umuduyla Avrupa ve Amerika antika pazarlarını yakından takip ettiler. CENEVRE'DE BAŞARISIZLIK Hanna'nın ilginç teklifi, Koenen'in Robinson'la iletişime geçmesine yol açtı. Koenen ona Mayıs 1983'te üç papirüs kitabının satın alınması için pazarlık yapmak üzere Cenevre'ye gideceğini söyledi. İlki ve onu ilgilendiren tek metin Yunanca bir matematik metniydi. İkincisi, 52 YAHUDI GÖSPELOSU'nda

--- SAYFA 56 ---

Yunanca da bir Eski Ahit kitabıydı ve Cenevre'de kendisine eşlik edecek olan meslektaşlarından biri olan David Noel Freedman'ın ilgisini çekmişti. Yalnızca Kipti dilini içeren üçüncü el yazması diğerlerini ilgilendirmiyordu ama onlar bunun Robinson'u ilgilendireceğini sanıyorlardı. Böylece kendisine bu müzakerelere katılma fırsatı sunulurken, aynı zamanda satın alma için gereken fonların aranmasına da katkıda bulunuldu. Kaliforniyalıının cevabı olumluydu. Kendi başına gidemeyen Robinson, onun yerine en iyi öğrencilerinden biri olan Stephen Emmel'i ve amaçlanan satın alma için 50.000 doları gönderdi. Bu meblağ, Koenen ve Freedman'ın elindeki ek parayla birlikte kesinlikle önemliydi, ancak Hanna'nın "üç" el yazması için ihtiyaç duyduğu miktara bile yakın değildi. Aslında üçüncüsü, Kipti dilindeki, iki farklı kodeksten oluşuyordu: Yahuda'nın müjdesinin kodeksi ve Pavlus'un mektuplarını içeren bir kodeks; Hanna bunu bilseydi, bu bahaneyi fiyatını artırmak için kullanabilirdi. Öyle olsa bile, akademisyenlerin teklif ettiği para ile Hanna'nın talebi arasında uçurum vardı ve müzakereler çok çabuk bozuldu. Metinlerin Nag Hammadi'de bulunanlarla eşit değerinde olduğuna inanıyordu. Medyanın ilgisi çeyrek yüzyıl önce Nag Hammadi'nin metinlerini ünlü Ölü Deniz Parşömenleriyle neredeyse aynı seviyeye getiren metinlere odaklandığından, kargaşa başını çevirmişti. Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 53'ün satın alınması

--- SAYFA 57 ---

tamamlanmadı ve üç potansiyel alıcı elleri boş olarak eve döndüler. Bu durumda, satıcının olağanüstü fiyatı ve araştırmacıların kısa bir saat boyunca imrenilen metne gizlice göz atmaktan başka bir şey yapamaması nedeniyle girişim hızla başarısızlıkla sonuçlandı. Daha sonra karanlık bir banka kasasında uzun yıllar boyunca ortadan kaybolacaktı ve tedbirsiz yolculukları sırasında meydana gelen bir fiziksel kaza onu toza veya küle çevirirse tamamen yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktı. Burada bilimsel ahlak ya da deontoloji sorunu devreye giriyor (her türlü bireysel dostluk ya da antipati bir kenara bırakılıyor). Daha sonra seçilen seçeneğin bilimsel açıdan yararlı olmadığı anlaşılırsa, kişinin özel bir satın almanın daha verimli bir süreç olduğuna inandığı kabul edilerek geçici bir hata affedilebilir. Kodeks için en iyi etik seçim, diğer Kiptologlara, gnostik akademisyenlere, "rakip" bir tarafa ait olsalar bile, harekete geçmeleri için gerekli tüm bilgileri vererek onları uyarmak olurdu. Bir araya getirildiğinde, rakip takımlar muhtemelen daha önemli bir mali destek bulabilir ve böylece "büyük balığı yakalayabilirlerdi." Görünüşe göre, birkaç akademik yayındaki birkaç not, yeni bir gnostik tanığın varlığına işaret ediyordu, ancak bu, kısa bir şekilde değil, 54 THE G O S P E L O F J U D A S

--- SAYFA 58 ---

Herkesin belgenin antika sahibine yaklaşması ve onu ilgili araştırmacılar için güvence altına alması için gereken bilgi derinliğine izin vermek. Bu daha kesin ayrıntılardan bazıları muhtemelen "arkadaşlar arasında" dolaşıyordu, ancak çok kişisel ve gizli bir ortamın sınırlarını aşmadan. Eğer böyle bir ifade kullanılacaksa, "işbirlikçi deontoloji" metni çok daha önceden kurtarabilirdi. Bunun yerine bilim adamları, ne İsviçreli ne de diğer Avrupalı Kiptilogların varlığından haberdar olmadığı bir hazineyi satın almak için Amerika Birleşik Devletleri'nden İsviçre'ye uçmak zorunda kaldılar. O zamanlar Maecenas Vakfı henüz kurulmamıştı, 1994'ten itibaren başlamıştı. Ancak 1982'de, kendisi de Mısır'da doğan ve şu anda Zürih'te antik sanat taciri olarak yaşayan Frieda Tchacos Nussberger, Hanna'yı ve onun kodeksi satma girişimlerini takip etmişti. Kodeksin "sayfa 5/19"unun bir fotoğrafını aldı. Folio için bu tuhaf numaralandırmanın ortaya çıkmasının nedeni, keşfi ile 1982 arasında, el yazmasının teslim edildiği enerjik kullanımın, görünüşe göre tüm folyoları etkileyen, az çok yatay, derin bir kıvrım oluşturması ve her birinin bir üst parçaya (folionun yaklaşık üçte biri veya dörtte biri) ve bir alt parçaya (folionun geri kalan üçte ikisi veya dörtte üçü) ayrılmış olmasıdır. Üst kısım, daha sonra bana izin veren sayfalandırmayı taşıyordu Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 55

--- SAYFA 59 ---

üst parçaların diğerlerine göre tereddütsüz konumlandırılması, ancak bu avantaj alt parçaların reddedilmesiyle. Neredeyse her durumda, bir ila iki santimetrelilik bir ufalanma katlanmış kısmı kemirerek boşluğu genişletmişti; bu, üst ve alt parçalar arasındaki doğrudan teması önledi ve yalnızca milimetre boyutunda bir dizi küçük parça üretti; bu da, bitişik parçanın kendisine karşılık gelen parçaya uydurulmasını ve tanımlanmasını neredeyse imkansız hale getirdi. 1982 tarihli fotoğraftaki numaralandırma 5/19'du, çünkü fotoğrafın parçalarını kim düzenlediyse, yanlışlıkla veya kasıtlı olarak 5. sayfanın üst kısmını 19. sayfanın alt kısmına yerleştirmiş; yirmi yıl sonra, bu manipülasyonların bir sonucu olarak, kodeks metinlerini deşifre etmeye başlayan Kiptiloglar, önlerinde çapraz parçaların, 5/13, 13/21 vb. birkaç fotoğrafını daha buldular. Stephen Emmel 1983 teftişinden sonra papirüs metnini ne kadar saygıyla ele aldığını ortaya koyan bir rapor yazdı. Sahibinin verdiği emirlere uyarak onu manipüle etmekten kaçındı. Raporu, kodeksin fiziksel yapısını mümkün olan en üst düzeyde korumaya yönelik kaygısını açıkça ortaya koyuyor: Kodeksin yaprakları ve parçalarının cam levhalar arasında korunması gerekecek. Nag'ı restore etmek ve muhafaza etmek için kullanılanlara benzer koruma önlemlerini tavsiye ederim.

--- SAYFA 60 ---

Hammadi kodeksleri... Halihazırda meydana gelen ve şu an ile el yazmasının uygun şekilde korunması arasında kaçınılmaz olarak meydana gelecek olan kırılmaya rağmen, el yazmasının parçalarını yeniden bir araya getirmenin yaklaşık bir ay süreceğini tahmin ediyorum. Yirmi iki yıl sonra kodeksi ikinci kez inceledikten sonra - tehlike altındaki bir durumda Vakıf tarafından kurtarıldıktan sonra - 1983'te parçalanmanın nispeten az ilerlemiş olduğunu anısına ifade etti. Daha önceki raporu bunu şöyle tanımlıyordu: Dört el yazması koleksiyonunun tamamının cevheri kesinlikle madde 2'dir; MS 4. yüzyıldan kalma, yaklaşık 30 cm yüksekliğinde ve 15 cm genişliğinde, gnostik metinler içeren bir papirüs kodeksi. Kodeks keşfedildiğinde muhtemelen iyi durumdaydı; deri cildi ve dört kenar boşluğunun tamamı sağlam, tam yaprakları vardı. Ancak kodeks kötü bir şekilde ele alındı. Keşfedildiği an ile 15 Mayıs 1983'teki denetim arasında zaten "kötü bir şekilde kullanılmıştı" ve durumu, o zaman ile 2005 yılları arasında ciddi şekilde kötüleşecekti. Şöyle devam etti: Deri cildin yalnızca yarısı (muhtemelen ön kapak) korunmuş durumda ve yapraklar zarar görmüş. Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda'nın İncili 5 7

--- SAYFA 61 ---

biraz kırılma. Ciltlemenin yarısının olmayışı ve sayfa numaralarının yalnızca 50'li yıllara kadar uzanması beni kodeksin arka yarısının eksik olabileceğini düşünmeye sevk ediyor; yalnızca daha yakından bir çalışma bu varsayımı kanıtlayabilir veya çürütebilir. Metinler standart olmayan bir Sahidik formdadır... Kodeks en az üç farklı metin içerir: (1) Nag Hammadi Kodeksi (NHC) V'ten farklı bir versiyonda da olsa zaten bilinen "Yakup'un İlk Kıyameti"; (2) NHC VIII'den zaten bilinen "Petrus'un Philip'e Mektubu"...; ve (3) İsa ile öğrencileri arasında (en azından "Yahuda" [yani, muhtemelen Yahuda Thomas] söz konusudur) tür olarak "Kurtarıcı'nın Diyaloğu" (NHC III) ve "İsa Mesih'in Bilgeliği" (NHC III ve Berlin gnostik kodeksi [PB 8502]) ile benzer bir diyalog. Görünen o ki, "1. ve 2. öğeler" doğru bir şekilde tanımlandı (her ne kadar yanlış sırada olsa da), ancak Emmel, 3. maddede Yahuda'nın kim olduğunu yanlış anladı. 2005'te (Uluslararası Watani) bir makalede Robinson bir açıklama getiriyor: "Satıcı, ziyaretçilerine herhangi bir not yazmasını veya fotoğraf çekmesini yasaklamıştı, ancak Emmel fermanı gizlice kaçırmıştı. Tuvalet girmek için izin istedi; Keskin gözünün ve hafızasının Kıpti materyalinden sakladıklarını yazıya döktü. Daha sonra notlarını gizli bir nota yazdı." Bu bölüm insanda ne olacağını merak ettiriyor.

--- SAYFA 62 ---

Eğer Emmel, bir kurnazlık yaparak, sahibinin yokluğunda en azından birkaç dakika boyunca kodeksi araştırabilseydi, hatta bazı karakteristik pasajların fotoğrafını çekebilseydi bu olay gerçekleşti. Daha derinlemesine bir inceleme, raporun, Haziran 1983'te sahip olmadığı bilgiler dikkate alınarak elden geçirilmesini önerebilirdi. Bu tür ek bilgiler, "James" in tam başlığındaki (Iakkobos, James'in Gizli Kitabı değil) "hatayı" ve sayfa numaralandırmasının kodekste "James"ten önce geldiğini kanıtladığı Peter'in Philip'e Mektubu başlıklı küçük incelemenin konumunu düzeltebilirdi. 1983 İLE 2001 ARASINDA: DAHA FAZLA VE HIZLANMIŞ YOK ETME Frieda Tchacos Nussberger'in kodeksi ilk kez ele geçirdiği tarih olan 15 Mayıs 1983 ile 3 Nisan 2000 arasında geçen on yedi yıl boyunca papirüslere ne olduğu hakkında çok az kesin bilgiye sahibiz. Maecenas Vakfı'ndaki belgesel kanıtlardan, artık Hanna'nın 23 Mart 1984'te Citibank'ın Hicksville, New York şubesinde bir kiralık kasa kiraladığını ve bu kiralık kasayı el yazmalarını Frieda Nussberger'e sattığı tarih olan 3 Nisan 2000'e kadar sakladığını biliyoruz. Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 5 9

--- SAYFA 63 ---

Herb Krosney tarafından yürütülen araştırma, Hanna'nın 1984 yılında New York'taki el yazması satıcısı Hans P. Kraus'un yanı sıra New York'taki Columbia Üniversitesi'nden Profesör Roger Bagnall ile temasa geçerek el yazmalarını satışa sunduğunu gösterdi. Sonraki yıllarda Hanna'nın sonunda istediği fiyatın çok yüksek olduğunu ve eşyalarını bu değerden satmayı asla başaramayacağını anladığını varsayabiliriz. El yazmaları tüm bu yıllar boyunca New York'un bu banliyösünün sık sık değişen ama genel olarak nemli ikliminden dolayı dar bir kutunun içinde kapalı kaldı. 3 Nisan 2000'de Nussberger, kodeksi incelenmek üzere birkaç aylığına Yale Üniversitesi'ndeki Beinecke Kütüphanesi'ne bıraktı. Oradayken, uzmanların içeriğini daha iyi bilmek için biraz araştırmak üzere ona erişimleri sağlandı. Beinecke Kütüphanesi'nde kaldığı süre boyunca Bentley Layton, kodekste yer alan üçüncü risalenin Yahuda İncili (Iscariot) olduğunu tespit etmeyi başardı. Ancak Ağustos 2000'de Yale kodeksi satın almayacağını duyurdu. . 9 Eylül 2000'de Nussberger nesneyi, onu dondurduğu söylenen Bruce Ferrini adlı Amerikalı bir antikacıya sattı; bu süreç onun bütünlüğünü feci bir şekilde azalttı. Çok sayıda Amerikan yazının nemli ortamında felaketle geçen bir konaklamanın ardından, bu uğursuz donma görünüşe göre kısmi yıkıma yol açtı.

--- SAYFA 64 ---

Papirüsün liflerini bir arada tutan özsuğu, onu önemli ölçüde daha kırılgan hale getiriyor ve ufalanmaya karşı hassas hale getirerek, profesyonel papirologların şimdiye kadar gördüğü en zayıf papirüs yapraklarını üretiyor; bu kırılganlık, restoratör için gerçek bir kabus. Dahası, bu donma, liflerdeki tüm suyun buharlaşmadan önce papirüs yüzeyine doğru hareket etmesine neden oldu ve liflerin içinden bol miktarda pigment getirdi, bu da papirüsün birçok sayfasını kararttı ve dolayısıyla yazının okunmasını son derece zorlaştırdı. Frieda Nussberger'e karşı mali yükümlülüklerini yerine getiremeyen antikacı, kodeksin elindeki bölümlerinin tamamını, tüm transkripsiyonları ve çektiği tüm fotoğraflarla birlikte iade etmeyi taahhüt etti. Ancak daha sonraki olaylar, Ferrini'nin malzemeleri Nussberger'e teslim ettikten sonra hâlâ birkaç sayfa parçasına sahip olduğunu ve bunların en azından bir kısmını başka yerlerde sattığını gösterdi. Ayrıca, Kiptilog Charles W. Hedrick'e vermiş olduğu birçok sayfanın fotoğrafı da vardı. Bu noktada, Frieda Nussberger'in el yazmalarını Ferrini'den kurtarmasına yardım eden İsviçreli avukat, kodeksin Basel'deki Maecenas Antik Sanat Vakfı tarafından satın alınmasını önerdi. Nussberger teklifi hemen kabul etti ve kodeks, Vakıf adına 19 Şubat 2001'de resmi olarak İsviçre'ye ithal edildi. Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 61

--- SAYFA 65 ---

Hedefleriyle uyumlu olarak Vakıf, kodeksin piyasada dolaşmasının önemli risklerinden arındırılmasını istedi; profesyonelce restore edilmiş, korunmuş ve yayınlanmıştır; ve sonunda menşee ülkesi Mısır'daki uygun bir kuruma bağışlandı. Mısırlı yetkililer daha sonra vaat edilen bağışı kabul etti ve Kahire Kipti Müzesi'ni kodeksin son evi olarak belirledi. 24 Temmuz 2001 toplantısına yol açan koşullar bunlardır. MUCİZE DİRİLİŞ: TEŞHİS VE İLK ÖNLEMLER Temmuz 2001'in başında, (böyle bir terminolojiye izin verilirse) kader beklenmedik bir şekilde ortaya çıktı ve uzun bir aradan sonra yok olmaya yüz tutmuş Codex Tchacos'un "umutsuz vakası"nı dönüştürecek süreci harekete geçirdi. ızdırıp - bazıları ne yazık ki geri döndürülemez hale gelen, uğranılan hasara rağmen "umut dolu bir vakaya". Stephen Emmel'in 1 Haziran 1983 tarihli raporunda belirttiği gibi, dava muhteşem bir geleceğe sahip olmayı vaat ediyordu: "Bu gnostik el yazmasını edinmenizi şiddetle tavsiye ediyorum. Bu, son derece bilimsel değere sahiptir ve her bakımdan Nag Hammadi el yazmalarından herhangi biriyle karşılaştırılabilir." 62 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 66 ---

Art arda gelen şaşırtıcı tesadüfler sonucunda Maecenas Vakfı tarafından çağrıldım. Bunu ayın yirmi dördünde Zürih'te bir toplantı izledi. Söz konusu papirüs kodeksi hakkında bana anlatılanlar merakımı uyandırdı ve önce onu görmek için izin istedim. Şu öneriyi ekledim: Eğer esrarengiz nesnenin incelemesi olumlu çıkarsa, muhtemelen Maecenas'a izlenecek en iyi prosedürler konusunda tavsiyelerde bulunabilirdim. Papirüs üzerine yazılan metinler yeterince ilgi çekiciyse, bunları yayına hazırlamayı teklif ettim. Taslağın titizlikle onarılması ve birleştirilmesi gerekiyordu. En kötümser hipotez göz önüne alındığında, statüsünün tamamen dağılmaya yakın olduğu düşünülürse, bu küçük bir işletme olmazdı. Daha sonra, orijinali mümkün olan en az miktarda ele almak amacıyla baskının hazırlanmasının önemli bir kısmı mükemmel fotoğraflar temel alınarak yapılacağından, kodeksin her yaprağı fotoğraflanmak üzere cam altına konulacaktı. Yine de, katı standartları korurken aynı zamanda heyecan yaratan, baştan çıkarıcı, teşvik edici bir projeydi. Bu sürecin sonunda Maecenas, ilkeleri doğrultusunda Mısır'a, kadim medeniyetine yakışan, ihtiyaç duyabileceği her türlü özen gösterilen, tamamen restore edilmiş, doğru bir şekilde yayınlanmış bir el yazmasını geri verecekti. Bu süreç, Maecenas ile mağdur ülke arasında bir işbirliği modeli olarak değerlendirilebilir. Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 63

--- SAYFA 67 ---

Papirüsün restorasyonu, ilerici fotoğraf çalışmaları ve kodekste yer alan metinlerin basılmasını mümkün kılan koşulların oluşturulması nedeniyle bilim camiasının Maecenas'a borçlu olduğu muazzam tanınma borcunu göz ardı etmek haksızlık olur. Daha önce şanssız olan bu el yazması, kültürel zenginliği şimdiye kadar bilinmeyen, kaderinde kalmış gibi görünen kara delikten bugün yeniden diriltilebiliyorsa, bu mucize -terim abartılmamış- Kıpti bilim adamları ve teologlar, Maecenas'ın bu olağanüstü operasyondaki örnek teşkil eden azmine borçludur. 24 Temmuz 2001 olaylarının anlatımına dönelim. Ünlü el yazmasını ilk kez o akşam gördüm. Bir sürpriz bekliyordum ve kesinlikle öyle oldu. Bana gösterdiklerinde, bir karton kutunun dibinde toplanmıştı; belki de dördüncü yüzyılın ilk yarısına ait, el değmemiş bir papirüs kodeksinin kalıntıları. Metnin bu ilk incelemesinden görebildiğim şey, onun Kıpti dilinin Sahidik dil üstü bir lehçesinde yazıldığını ve Orta Mısır'ın bazı yerel lehçelerini çağrıştıran diyalektik etkilerle kesiştiğini gösterdi. Bu bana keşif yeri hakkında söylenenlerle örtüşüyordu: Al Minya bölgesi. Merakımı gideren bu ilk bakış benim için heyecan verici bir deneyimdi ve beni metnin gizli bahçesinde ne olduğunu tahmin etmeye davet ediyordu. Tatlı bir coşku, evet, derinden 64 T H E G O S P E L O F J U D A S

--- SAYFA 68 ---

heyecan verici, ancak ardından acımasız bir şok geldi. Uzun kariyerim boyunca, gözlerimin önünde papirüs üzerine birçok Kıpti veya Yunanca belge vardı, bazen çok "hasta" ama bu noktaya kadar hasar görmüş, asla! Birçok yerde papirüs o kadar kararmıştı ki okumak neredeyse imkansız hale gelmişti. Papirüs o kadar zayıflamıştı ki en ufak bir dokunuşa dahi tahammül edemiyordu; Ne kadar hafif olursa olsun, neredeyse tüm temaslar onu toz içinde bırakmakla tehdit ediyordu. Görünüşe göre umutsuz bir vakaydı. Ancak ilk şokun ardından, kodekslerden birinin son sayfasındaymış gibi yerleştirilmiş, onarılamayacak şekilde kaybolmuş sayılan bir incelemeyi duyuruyor olduğunu bulduğumda kodeksin çekiciliği karşı konulamaz hale geldi: peuaggelion nioudas, Yahuda İncili. Bu en azından giriş niteliğinde bir incelemeyi haklı çıkardı. Ve girişimin başarısına değer verirken, her şey umutsuzca olumsuz görünmüyordu. Kırılgan ve parçalanmış folyolarıyla onu içeren kutunun içinde toplanmış olan kodeks, parça parça dağılmaktan kurtulmuş gibi görünüyordu. Yaprakların orta kısmının çoğu yaklaşık on parçaya bölünmüş olsa bile, en azından bunların kutuda yoğunlaşmış halde kaldığına makul bir şekilde inanabiliyordum. Onları dikkatli bir şekilde, mümkün olduğu kadar az rahatsızlık vererek, sonra da restore ederek, bir şekilde sağlamlaştırarak, büyük bir sabır ve şansla, onları bir araya yapıştırmayı belki başarabilirim. Codex Tchacos ve Yahuda'nın İncili 65

--- SAYFA 69 ---

böylece parçalanmış yaprakların bazı kısımları yeniden oluşturulur. Orta derecede iyimserliğin bir diğer nedeni de sayfaların üst kenar boşluğunun oldukça az hasar görmüş görünmesiydi, bu da sürekli sayfalandırma olasılığının var olduğu anlamına geliyordu. Bu, tamamen yeni bir müjdeye ait olan, bu eski durumda hiç bulunmayan sözcükleri içeren ardışık folyolar oluşturmamı sağlayacaktı. Kodeksin sahipleri bu ön kararı kabul etti ve oldukça cömert bir şekilde başlangıç masraflarını karşılamayı teklif etti. Restorasyonda gecikmeden alınması gereken ilk önlem, eksik parçalar da dahil olmak üzere tüm folyoların tek tek cam altına yerleştirilmesiydi. Kodeksin cildinin önemli kısımları eksikti ve ortadaki birkaç bölüm dışında folyolar artık birbirine sabitlenmemişti. Folyoları bu şekilde koruduktan sonra daha özgürce, daha az riskle ayarlayabilir, sayfaların fotoğrafını çekebilir ve son olarak metnin tamamını tercüme etmeyi hedefleyerek aşamalı olarak okuyabilirdik. Bu titiz çalışma hemen hayata geçirildi. Burada, bu çalışmada görevlendirilen Atelier de Restauration'un (Nyon) yöneticisi Florence Darbre'nin bu eşsiz zorluk ve nezaketteki operasyona kattığı uzmanlığı ve el becerisini vurgulamam gerekiyor. Peri parmaklarıyla, ilk bakışta başarısızlığa mahkum görünen şeyi büyük ölçüde mümkün kıldı. 66 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 70 ---

Ortaya çıkan metni oluşturma, yazıya geçirme, tercüme etme ve yorumlama konusundaki başarımızda, Cenevre'den fotoğrafçı Christian Poite'nin yolun her adımında sağladığı mükemmel profesyonel çalışma da etkili oldu. Elde ettiği resimlerin kalitesi, papirüsün feci durumu nedeniyle çoğu zaman bulanık olan, ağır hasar görmüş harfleri tanımlama mücadelemizde paha biçilmez bir yardım oldu. Böylece titizlikle ve azimle yürütülen çalışmalar kısa sürede ilk meyvelerini verdi. Daha sonra, 2004 yılında, kendi başına bir Kıptilog olan Gregor Wurst'un şahsında mükemmel bir işbirliğinin hizmetlerini almaya başladım. Alışılmışın dışında hassas bir restorasyon çalışması, inceleme ve değerlendirmelerimiz sayesinde, 2001 öncesindeki gözlemcilerin sadece bir anlığına görebildikleri bu kodeksin birbirini takip eden dört metin içerdiğini doğrulamak mümkün hale geldi. Dördüncüsü (Allogenes Kitabı olarak anılır) çalışma arkadaşım Gregor Wurst'e ve bana ancak 2004 yılında göründü. Onun varlığına dair işaretleri zaten almıştık: Kodeksin sayfalandırmasından kalan önemli bir kalıntı saklandı ve bu ön gözlem ilk önce büyük umutlar uyandırdı, çünkü nispeten iyi saklanan folioların sayısı otuz rakamına ulaşmış ve hatta biraz geçmiş gibi görünüyordu. Ancak bu umutlar çok geçmeden acımasızca hayal kırıklığına uğrayacak. Nitekim belgenin incelenmesiyle Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 6 7 haline geldi.

--- SAYFA 71 ---

Giderek daha da ilerledikçe, kodeksimizin, Maecenas tarafından satın alınmadan önce, muhtemelen onu ellerinde bulunduran bazı antikacılar adına, bilimsel araştırmalarımızı sıklıkla hataya sürükleyen çeşitli tedbirsiz, dikkatsiz manipülasyonlara maruz kaldığı ortaya çıktı. RESTORASYON VE YENİDEN DÜZENLEME Codex Tchacos, nesnenin kırılganlığına saygılı olmak yerine sabırsız bir elin baskısına boyun eğmişti. Üst üste bindirilmiş papirüs parçalarından oluşan yoğun yığının oluşturduğu, içinden geçilmesi güç kütlenin içindeki metnin daha fazlasını görmek için açgözlü ve açgözlü bir göz hayal etmek zor değil. Ne yazık ki, elyazmasının tüm sayfaları, daha önce sözü edilen derin kat nedeniyle, yüksekliklerinin (yaklaşık) üçte ikisi kadar vahşice kırılmıştı. Bu kopma her sayfayı eşit olmayan iki parçaya bölmüştü. Üst kısımlarda sayfa numaraları ve çok az metin bulunmaktadır. Alt kısımlarda açıkça sayfa numaralandırması yoktur, ancak bunların avantajı göreceli olarak tutarlı metin zenginliğidir. Bununla birlikte, bütüne uygulanan şiddet, tüm güvenilir teması kaybetmiş olan alt parçaların çoğunluğunun tanımlanmasını ve doğru konuma getirilmesini özellikle zorlaştırmıştır.

--- SAYFA 72 ---

karşılık gelen üst kısımlarla ve alt parçalar bilgisiz bir el tarafından karıştırılarak yapılmıştır. Ne? Merak ettim. Kodeks kim tarafından suistimal edilmiş, karıştırılmış, soyulmuştur? Hangi nedenle? Bilimsel araştırmacıların, tüm etik düşünceleri hiçe sayarak, restorasyonunu gerçekleştirmeden önce, yalnızca varsayımsal rakiplerden önce bu metinlerin içeriğinin hala bilinmediğini öğrenmek için düşüncesiz bir aceleyle el yazmasına kötü muamelede bulunduklarını hayal etmek tamamen olanaksız ve skandal gibi görünüyordu. Aksine, bir antika tüccarının başka öncelikleri ve çıkarları olabilir. Elbette, iyi bir fiyat getireceğini beklediği nesnenin çok fazla zarar görmesini (ya da yardımcı bir fotoğrafçının zarar vermesine izin vermesini) riske atmak istemiyor. Ancak "yumurta kırmadan omlet yapılamaz" ve eğer metnin bazı bölümlerinin (kolofonlar ve müstehcen bir şekilde dekore edilmiş diğer başlıklar) alıcının merakını uyandıran fotoğraflarını sergileyemiyorsa, potansiyel bir alıcıyı ikna etmekte zorluk çekecektir (özellikle gerekli fiyat çok yüksekse). Bir araştırmacı böyle bir operasyona katılımını sağlasa bile, çok az kişi, el yazmasının akıllıca ve yöntemli bir şekilde incelenmesi için bir zaman planlanmadan önce, fiyatı artırma umuduyla el yazmasına zarar verme riskini göze alabilir. Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 69'daki bu şövalye müdahalesinin düzeltilmesi

--- SAYFA 73 ---

Kodeksin yarısı, Peter'in Philip'e Mektubu ve "James"i içeren üst ve alt parçaların analiziyle yapılmıştır; Nag Hammadi koleksiyonunda eşleşen alt parçaların tanımlanmasına izin verecek kadar yeterli paralel metne sahibiz. Ne yazık ki, Yahuda İncili'nin alt bölümlerinin sırası (herhangi bir paralel metin mevcut değildir) çok daha az kesin kalmıştır. Bu, yalnızca papirüsün liflerinin kalitesiyle kesin olarak belirlenebilirdi; ancak daha nadiren, alt parçadaki metnin başlangıcının üst parçadaki metnin devamı olamayacağı durumlarda olumsuz anlatı argümanını kullanabilirdik. Tüm göstergeler, kodeksin ticari çekiciliğini optimize etmek için karıştırıldığı izlenimini veriyor; bu da araştırmacının görevini son derece karmaşık hale getiriyor. Belki de yüzeysel olarak daha çekici hale getirmek ve böylece potansiyel bir müşterinin merakını keskinleştirmek için oldukça kapsamlı bir şekilde yeniden düzenlenmiş gibi görünüyordu. Tatmin edici bir şekilde, yaklaşık otuz yapraktan oluşan "paket", son başlıkla (başlıklar normalde sonunda görünürdü) "Yahuda İncili" ile sonuçlanıyor gibi görünüyordu. Simetrik olarak, paketin başında da "güzel bir başlık" sunmak uygun görünebilirdi; bu da Petrus'un Mektubu'nun sonunun bu başlığı, aslında alt kısmının neden taşıdığını açıklayabilirdi.

--- SAYFA 74 ---

9. sayfanın, o mektubun başlangıcı olan 1. sayfanın üst kısmının altına yerleştirilmek üzere geldi. Bu müdahale, yapay olarak, bu broşürün o kadar sıkıştırılmış bir özetini yarattı ki, sayfaların sırasız olduğunu fark ettiğimiz ana kadar bizi ilk önce hatalara sürükledi. Görünüşte keyfi olan tüm bu revizyonların, bir tanıtımcı-illüzyonistin hâlâ Petrus'un Mektubu'nun yanı sıra "Yakup" ve Yahuda İncili'nin diğerlerinin önemli sayıda alt parçasına sahip olmasına ve ayrıca bunların sakatlanmasıyla sayfa numaralandırmasının ortadan kalktığı bazı üst bölümlere sahip olmasına ve bundan satılacak küçük bir ek paket yapmasına neden olabileceğini fark ettim. Paket, elimizdeki metinde eksik olan 31/32 numaralı folyonun üstüne konulmasıyla süslenecekti. Amerika Birleşik Devletleri'nde gezici bir dini serginin kataloğunda gizemli bir şekilde böyle süslü bir sayfa (kolofon) ortaya çıktı; numaralandırılması gereken bir sayfayı gösteriyordu [32], son başlığı "James"i içeriyordu (fakat Nag Hammadi Codex V'teki "kardeşi" ile ilişkili olarak oldukça kısaltılmış; burada herhangi bir "Vahiy" veya "Kıyamet"ten söz edilmeksizin sadece "James"). Bu bariz yeniden düzenlemelerin yorumları elbette şüpheler dahilinde kalıyor, ancak eğer bunlar bu eksik parçaları satın alan kişileri şok edebilirse, kodeksi tamamlamak için dağılmış bu parçaları kurtarabiliriz. Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 71

--- SAYFA 75 ---

PARİS DUYURUSU Maecenas Vakfı'nın açık izniyle, 1 Temmuz 2004'te Paris'te, Uluslararası Kıpti Araştırmaları Derneği'nin Sekizinci Kongresi'nde, ilk kez "Yahuda'nın ünlü İncili"nin (Aziz Irenaeus'un Heresies'e Karşı adlı incelemesinde bahsettiği, ancak o zamandan beri tamamen gizlenmiş) (Kıpti dilinde) bir kopyasının keşfedildiğini duyurdum. 2006 yılı sonundan önce Codex Tchacos'un tüm metinlerinin basım prensleri yayınlanacak. Baskı, bu kodeksin tüm sayfalarının en yüksek kalitede tam boyutlu renkli fotoğraflarını içerecektir. Bunlar, zaten nispeten okunaklı olan yazılı yüzeylerin yayınlanmasının çok uzun süre geciktirilmesini önlemek için Maecenas tarafından verilen makul süre içinde henüz yerleştirilmeyen papirüs parçalarının (maalesef çok sayıda) renkli olarak da çoğaltılmasıyla desteklenecektir. Gelecekte önemli çabalar gösterilmeden bu parçalar tam olarak tanımlanamayacak ve menşeyerlerine yerleştirilemeyecek. Bu nedenle, tanımlanmış olsun ya da olmasın, bu ünlü kodeksin hiçbir kalıntısı, onun editionio Princeps'inin dışında bırakılmayacaktır. Orijinalliği nedeniyle yeri doldurulamaz olan bu parçalar, bu fotoğraf konservatuvarında bekleyecek, çünkü gelecek onyıllarda gayretli ve akıllı okuyucular tarafından yavaş yavaş tanınacak. 72. Nesil YAHUDİ'NİN İNCİLİ

--- SAYFA 76 ---

gelecekler de bugün bizimkinden daha verimli yöntem ve tekniklere sahip olacaklar. Kalıntıları tespit etmek için uyguladığımız işlemlerden biri de bu değerli parçaların renkli fotoğraflarının sonsuz sabır gerektiren titizlikle kesilmesidir. Kesim, Mireille Mathys, Serenella Meister ve Bettina Roberty'nin gönüllü elleri tarafından yapıldı. Codex Tchacos'un dirilişine bu şekilde katkıda bulunarak, bundan sonra metne erişimden yararlanacak araştırmacıların da tam takdirini hak ediyorlar. Çalışmamıza cömertçe katkıda bulunan ancak başlık sayfasında adı geçmeyen tüm iyi niyetli kişilere teşekkür ederken, zor fotoğraf belgelerinin deşifre edilmesiyle ilgili çeşitli sorunların çözülmesine yardımcı olan ve orijinal olarak Fransızca düzenlenmiş ön yorumların İngilizce versiyonunu hazırlayan Michel Kasser'in adını atlamak haksızlık olur. Açıklamamdan sonra dinleyicilerin tepkisini bekledim ama yalnızca biri, James Robinson konuşmak istedi. Gnostik araştırmalardaki çalışma ekiplerinin en zorlu organizatörlerinden biri olarak, son yirmi yıldır Amerika Birleşik Devletleri'nde dolaşan ve Maecenas'ın eksik olduğu metnin bir kısmını içerebilecek kodeks fotoğraflarının varlığını araştırmam konusunda beni açıkça uyardı. Bu kamuya açık uyarıda çok az şey vardı Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 73

--- SAYFA 77 ---

Paris'te de etkisi oldu ve orada tanıştığım Amerikalı ve Kanadalı bilim adamlarının çoğu böyle bir durumdan haberdar olmadıklarını açıkladılar. Ancak birkaç ay sonra, Aralık 2004'te, gnostik bilime yönelik araştırma ve yayınlara büyük önem veren başka bir Amerikalı Kıptolog Charles Hedrick, bana kodeksin 40 ve 54-62. sayfalarının alt ve ana parçalarının transkripsiyonunu ve çevirisini gönderdi. Aynı paragraflar eş zamanlı olarak internette de yayınlandı. Bu transkripsiyonlar, aldığı fotoğraflardan yapılmıştır. Kaynağını veya bu fotoğrafları elde ettiği tarihi belirtmedi, ancak yayınlanan belgelerin sayfalarının sağ üst köşesinde el yazısıyla yazılmış şu kimlik bulunuyordu: "Transkripsiyon - çeviri - Yahuda İncili - 9 Eylül 2001 - ... - Bruce Ferrini'nin fotoğrafları." Bu, Amerikalı antikacının Şubat 2001'de Frieda Tchacos Nussberger ile yaptığı anlaşmayı, kodeksle ilgili tüm fotoğraf ve belgeleri teslim etmeyerek başarısızlığa uğrattığını kanıtlıyor. Dahası, aynı zamanda, bilimsel ihtiyatlılığın aksine, Ferrini'nin ya da kodekse erişimi olan birinin, on "iyi sayfanın" fotoğrafını çekmek için kodeksi çeşitli yerlerde açmaya zorladığını ve böylece parçalanmasını hızlandırdığını da öne sürüyor. Asla meydana gelmemesi gereken hasarı onarmak (veya daha sıklıkla onarmaya çalışmak) için kaç saat boşa gitti! Herb 74 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 78 ---

Krosney'in kitabında kodeksin çektiği acılara ilişkin daha ayrıntılı bir açıklama var. Yine de, bu baskıda sunulan Yahuda İncili'nin metni, eksik olmasına rağmen, Codex Tchacos'a kötü muameleden kaynaklanan metinsel kayıplar ne olursa olsun, bu uydurma çalışmayla ilgilenen herkese büyük ölçüde tutarlı bir mesaj sunuyor. Yahuda bazı çağdaşlarımızın inatçı cehaletine katlandı. Yüzde 10 ila 15 arasında olduğu tahmin edilen erozyon nedeniyle maddi kayıp yaşandı. Ancak mesajı büyük ölçüde bozulmadan hayatta kaldı. Dünya edebiyatında kaybolan bu sesin uzun zaman önce aktardığı "İncil'i veya "bildiriyi", şans ve iyi niyet eylemlerinin birleşimi sayesinde ve bariz ahlaki başarısızlıklara rağmen bugün yeterince net bir şekilde anlıyoruz. Ruhumuzun umuda yol açmaya çalıştığı bu materyalist çağda böyle bir ruh her zaman belli olmuyor. Ancak bizim için neredeyse kaybolmaya yüz tutmuş paha biçilmez bir belge sonunda kurtarıldı. Bu çok alışılmadık türden edebi yaratıda yüce İsa'nın sahneye çıkardığı gibi, bize gülmemiz için nedenler veriyor. "Üstad"ın (Haham) sınırlı manevi zekaya sahip müritleriyle ve hatta Codex Tchacos'un Hikayesi ve Yahuda İncili 75 arasında en yetenekli olanlarıyla yaptığı eğitici diyaloglara gülümsüyoruz.

--- SAYFA 79 ---

onlar, bu "İncil"in insan kahramanı, yanlış anlaşılan Yahuda - zayıf yönleri ne olursa olsun. Daha önce bizim için kaybolan, bugün mucizevi bir şekilde yeniden canlanan ve uzun sessizliğinden çıkan mesaja sızlanmak yerine gülümsemek için nedenlerimiz de var. j6 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 80 ---

HİRİSTİYANLIK TERS DÖNDÜ: YAHUDA İNCİLİNİN ALTERNATİF VİZYONU Bart D. Ebrman İncille ilgili bir keşfin hem bilim adamlarının hem de sıradan insanların dünyasını sarsması ve Avrupa ve Amerika'da ön sayfalarda haber olması her gün görülen bir şey değil. Bu en son bir nesil önce yaşandı. Ölü Deniz Parşömenleri 1947'de keşfedildi ve yine de haberlerde tartışılmaya ve bugün de kolektif popüler hayal gücümüzde rol oynamaya devam ediyorlar. Dan Brown'un en çok satan romanı Da Vinci Şifresi'nde -sadece bariz bir örnek seçmek gerekirse- bunlar öne çıkıyor. Brown'un Ölü Deniz Parşömenleri hakkında söylediklerinin yanlış olduğu ortaya çıktı: Parşömenler İsa hakkında herhangi bir İncil içermiyor ya da aslında İsa'ya herhangi bir atıf içermiyor.

--- SAYFA 81 ---

Erken Hristiyanlık veya kurucusu. Bunlar Yahudi kitaplarıdır ve önemlidirler çünkü Yahudiliğin oluşum yıllarında, aynı zamanda Hristiyanlığın başlangıcına da damgasını vuran yıllarda, Yahudiliğin nasıl bir şey olduğuna dair anlayışımızda devrim yaratmışlardır. Dan Brown'ın romanında daha da öne çıkanlar, Ölü Deniz Parşömenleri'nden yalnızca bir buçuk yıl önce keşfedilen belgelerdir; bunlar İsa'dan söz eden ve bizim erken Hristiyanlık anlayışımızla doğrudan ilgili olan metinlerdir. Bunlar Aralık 1945'te Mısır'ın Nag Hammadi yakınlarında gübre kazı yapan bir grup okuma yazma bilmeyen çiftçi tarafından keşfedilen gnostik yazılardır. Bir uçurumun kenarındaki bir kayanın yakınına gömülmüş bir kavanozun içine saklanan bu yazılar, daha önce bilinmeyen İncilleri, yani İsa'nın öğretilerini Yeni Ahit'tekilerden oldukça farklı kelimelerle kaydettiği iddia edilen kitapları içermektedir. Bu müjdelerden bazıları anonimdir; bunlardan biri Hakikat İncili'dir. Diğerlerinin ise iddiaya göre İsa'nın en yakın takipçileri tarafından yazıldığı iddia ediliyor; bunlar arasında Philip İncili ve en dikkat çekici olanı, İsa'nın çoğu daha önce bilinmeyen 114 sözünden oluşan Thomas İncili yer alıyor. Thomas'ın İncili, modern çağlardaki Hristiyan antik çağının en göze çarpan keşfi olabilir. Ama şimdi başka bir müjde ortaya çıktı; bu, doğasındaki entrika açısından Thomas'a rakip olan bir müjdeydi. Bu kişi aynı zamanda İsa'nın en yakın arkadaşlarından ve akrabalarından biriyle de bağlantılıdır.

--- SAYFA 82 ---

sonunda Yeni Ahit'in yazılarında kutsallaştırılan öğretilerden çok uzak öğretilere sahiptir. Ancak bu örnekte, İsa'ya sonsuz bağlılığıyla bilinen bir öğrenciden bahsetmiyoruz. Tam tersi; bu, onun amansız düşmanı ve en büyük ihanetçisi olarak tanınan tek öğrencisi Yahuda İskariyot'tur. Yüzyıllardır böyle bir müjdenin var olduğuna dair söylentiler vardı ama yakın zamana kadar ne içerdiğini bilmiyorduk. Yeniden ortaya çıkışı Hristiyan antik çağının en büyük buluntuları arasında yer alacak ve şüphesiz son altmış yılın en önemli arkeolojik keşfi olacak. 1945'teki Nag Hammadi bulgularından bu yana ortaya çıkarılan diğer çeşitli eserler, neredeyse yalnızca Hristiyanlığın başlangıç yılları hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyen bilim adamlarının ilgisini çekti. Öte yandan Yahuda İncili bilim adamı olmayanlar için de büyüleyici olacaktır, çünkü bu müjde yaygın olarak bilinen, çokça iftiraya uğrayan ve hakkında geniş çapta spekülasyon yapılan bir şahsiyete odaklanmaktadır. Yıllar boyunca hem akademisyenler arasında hem de popüler hayal gücünde Yahuda hakkında pek çok soru dolaştı: Broadway'in hit Jesus Christ Superstar'ına ve Hollywood yapımı The Last Temptation of Christ'a tanık olun. Yeni keşfedilen müjdeyi ünlü -ya da belki de kötü şöhretli- yapacak olan şey, Yahuda'nın Başı Dönmüş Hristiyanlığını tasvir etmesidir.

--- SAYFA 83 ---

daha önce bildiğimiz her şeyden oldukça farklı. Burada o, efendisini düşmanlarının eline teslim ederek ihanet eden İsa'nın kötü, yozlaşmış, şeytandan ilham alan takipçisi değildir. Bunun yerine o, İsa'nın en yakın arkadaşı ve dostudur; İsa'yı herkesten daha iyi anlayan, İsa öyle yapmasını istediği için İsa'yı yetkililere teslim eden kişidir. Yahuda onu teslim ederek akla gelebilecek en büyük hizmeti gerçekleştirdi. Bu müjdeye göre İsa, Allah'a karşı duran bu maddi dünyadan kaçmak ve cennetteki evine dönmek istiyordu. Bu müjde, Tanrı, dünya, Mesih, kurtuluş, insan varoluşu hakkında -Yahuda'nın kendisinden bahsetmeye bile gerek yok- Hristiyan inançlarında ve kanonunda somutlaşandan tamamen farklı bir anlayışa sahiptir. İsa'yı ve onun kurduğu dini hareketi anlamak için yeni ufuklar açacak. MÜJDEYE İLİŞKİN ESKİ BİLGİLERİMİZ Bugün çoğu insan İsa'nın yaşamı ve ölümü hakkında dört ve yalnızca dört hikaye biliyor: Matta, Markos, Luka ve Yuhanna'ninkiler, Yeni Ahit'in dört müjdesi. Ancak bilim dünyası dışında bile daha yaygın olarak kabul edildiği gibi, Hristiyan Kilisesi'nin ilk yüzyıllarında başka birçok müjde de yazıldı. 80 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 84 ---

Bu alternatif İncillerin çoğu, sonunda sapkın oldukları gerekçesiyle -yani "yanlış fikirleri" öğrettikleri için- yok edildi ya da genel ilgisizlik nedeniyle antik çağda kayboldu. Ancak bugün bu müjdelere karşı bir ilgi eksikliği yok. Onları bulmak ve söyleyeceklerini öğrenmek birçok bilim insanının takıntısı haline geldi. Hristiyanlığın ilk iki yüz yılında İsa hakkında kaç tane İncil yazıldığını tam olarak bilmiyoruz. Yeni Ahit'teki dördü hayatta kalan en yaşlılardır. Ancak bu dördünden kısa bir süre sonra başka birçokları yazıldı - daha önce bahsettiğim Thomas ve Philip'in İncilleri, 1896'da keşfedilen ancak yakın zamanda büyük ilgi gören Meryem İncili - Mecdelli Meryem ve şimdi de Yahuda İncili dahil. Bu müjdenin ne zaman yazıldığından emin değiliz. Elimizdeki nüshanın üçüncü yüzyılın sonlarından kalma olduğu anlaşılıyor; yaklaşık 280 yıl öncesine (İsa'nın ölümünden 250 yıl sonra). Ancak bu bize kitabın ilk olarak ne zaman yazıldığını söylemiyor. Örneğin, Markos İncili'nin üçüncü yüzyıldan sonrasına kadar hayatta kalan hiçbir kopyası yoktur, ancak büyük olasılıkla yazılan kanonik İncillerin ilki olan Markos'un 65 veya 70 tarafından yazıldığı neredeyse kesindir. Daha önceki kopyaların tümü kaybolmuş, yıpranmış veya yok edilmiştir. Yahuda İncili'nin daha önceki nüshaları için de durum aynıdır. Hristiyanlık Baş Döndü 81

--- SAYFA 85 ---

Bu müjdenin, hayatta kalan bu üçüncü veya dördüncü yüzyıldan kalma kopyanın üretilmesinden en az yüz yıl önce yazılmış olması gerektiğini biliyoruz, çünkü erken Hristiyan Kilisesi'nin büyük yazarlarından biri tarafından hedef alınmıştı: 180 civarında yazan Galya'daki Lugdunum (modern Fransa'da Lyon) piskoposu Irenaeus. Irenaeus, Hristiyan antik çağındaki en eski ve en tanınmış sapkınlık avcılarının biridir. "Sapkınlara" (yanlış doktrinlere sahip olanlara) saldıran ve "ortodoks" (doğru inanç) olarak kabul ettiği bir bakış açısını geliştiren beş ciltlik bir eser yazdı. Bu eserinde bir takım sapkın grupların isimlerini vermiş, onların sapkın görüşlerini tartışmış ve sapkın yazılarına saldırmıştır. Adını verdiği sahte yazılardan biri de Yahuda İncili'ydi. Irenaeus'un Hristiyan ortodoksluğu için en tehlikeli bulduğu sapkınlık gnostiklerdi. Irenaeus'un özellikle Yahuda İncili hakkında söylediklerini anlamlandırmak için öncelikle gnostik dinlerin neye inandığını anlamalı ve bu dinlerden birinin neden Yahuda'yı Mesih'in düşmanı değil de inancının büyük bir kahramanı olarak selamladığını anlamalıyız. GNOSTİK DİNLER 1945'te Nag Hammadi'de gnostik yazıların keşfedilmesinden önce, Irenaeus başlıca kaynaklarımızdan biriydi.

--- SAYFA 86 ---

ikinci yüzyılın çeşitli gnostik grupları hakkında bilgi. Nag Hammadi'nin keşfinden bu yana bilim adamları, Irenaeus'un neden bahsettiğini bilip bilmediğini veya rakiplerinin görüşlerini adil bir şekilde sunup sunmadığını tartışmaya başladı. Bunun nedeni, Nag Hammadi belgelerindeki dini bakış açısının, Irenaeus'un iftira niteliğindeki açıklamalarından bazı temel yönlerden farklı olmasıdır. Ancak kitabını sağduyulu bir şekilde okuyarak ve yeni keşfedilen yazıların ilk elden anlatımlarına tam anlamıyla güvenerek - ki bunlar sonuçta gnostikler tarafından gnostikler için yazılmıştır - çeşitli gnostik dinlerin benimsediği şeylerin önemli bir kısmını bir araya getirebiliriz. Başlangıçta çok sayıda gnostik dinin bulunduğunu ve bunların irili ufaklı pek çok açıdan birbirlerinden farklı olduğunu söylemeliyim. Bunların çeşitliliği o kadar büyüktü ki, bazı akademisyenler gnostisizm terimini artık kullanmamamız gerektiğinde ısrar ettiler; bu terim, iddia edilen gruplar arasında bulunan tüm dini çeşitliliği kapsayacak kadar geniş olmayan bir şemsiye terimdi. Benim görüşüme göre bu çok ileri gitmektir, gnostisizm hakkında konuşmak tamamen meşrudur, tıpkı Yahudilik veya Hristiyanlık hakkında konuşmanın meşru olduğu gibi, bırakın antik çağları, bugün dünyada bulunan Yahudilik veya Hristiyanlık türleri arasında çok büyük farklılıklar olmasına rağmen. Yahuda İncili'nin temsil ettiği spesifik gnostisizm türü için, Hristiyanlığın Başını Döndürdüğünü söyleyebilirim.

--- SAYFA 87 ---

Marvin Meyer'in bu koleksiyondaki mükemmel makalesine bakın; burada müjdeyi Seth gnostikleri olarak bilinen mezhep açısından açıklıyor. Ancak burada çeşitli ve geniş kapsamlı gnostik mezheplerin ortak noktalarını ve Irenaeus gibi ortodoks yazarların onları neden bu kadar tehditkar bulduğunu geniş terimlerle açıklamama izin verin. Gnostisizm terimi, Yunanca bilgi anlamına gelen gnosis sözcüğünden gelmektedir. Gnostikler "bilen" kişilerdir. Peki onların bildiği şey nedir? Kurtuluş getirebilecek sırları biliyorlar. Gnostiklere göre kişi Mesih'e iman ederek ya da iyi işler yaparak kurtulmaz. Daha ziyade kişi gerçeği, içinde yaşadığımız dünya hakkındaki gerçeği, gerçek Tanrı'nın kim olduğu ve özellikle de kendimizin kim olduğu hakkındaki gerçeği bilerek kurtulur. Başka bir deyişle, bu büyük ölçüde kendini bilmektir: Nereden geldiğimize, buraya nasıl geldiğimize ve cennetteki evimize nasıl dönebileceğimize dair bilgi. Çoğu gnostiklere göre bu maddi dünya bizim evimiz değildir. Burada, bu etten bedenlerin arasında sıkışıp kaldık ve nasıl kaçacağımızı öğrenmemiz gerekiyor. Aynı zamanda Hristiyan olan gnostikler için (birçok gnostik değildi), bu gizli bilgiyi yukarıdan getiren Mesih'in kendisidir. O, yakın takipçilerine gerçeği açıklar ve onları özgür kılacak olan da bu gerçektir. Geleneksel Hristiyanlık elbette dünyamızın tek gerçek Tanrı'nın iyi yaratımı olduğunu öğretmiştir. Ama 84 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 88 ---

bu gnostiklerin görüşü değildi. Çok çeşitli gnostik gruplara göre, bu dünyayı yaratan tanrı tek tanrı değildir ve aslında en güçlü ya da her şeyi bilen tanrı bile değildir. O, çok daha aşağı düzeyde, aşağı düzeyde ve çoğu zaman cahil bir tanrıdır. Bir insan bu dünyaya nasıl bakıp ona iyi diyebilir? Gnostikler çevrelerindeki felaketleri -depremler, kasırgalar, seller, kıtlıklar, kuraklıklar, salgın hastalıklar, sefalet, acılar- gördüler ve dünyanın iyi olmadığını ilan ettiler. Ama dediler ki, bu dünyanın suçunu Tanrı'ya yükleyemezsiniz! Hayır, bu dünya kozmik bir felakettir ve kurtuluş yalnızca bu dünyadan ve onun maddi tuzaklarından nasıl kaçılacağını öğrenenlere gelir. Bazı gnostik düşünürler, bu kötü, maddi dünyayı, karmaşık yaratılış mitlerini anlatarak açıkladılar. Bu mitlere göre, nihai ilahi varlık, hiçbir maddi yönü veya niteliği olmayan, mutlak bir ruh olması nedeniyle dünyadan tamamen uzaklaştırılmıştır. Bu ilahi varlık, kendisi gibi ruhsal varlıklar olan, çağlar olarak bilinen birçok yavru üretti. Başlangıçta, Tanrı'nın ve onun sonsuzluklarının yaşadığı bu ilahi alem, var olan tek şeydi. Ancak kozmik bir felaket meydana geldi ve bu çağlardan biri bir şekilde ilahi alemden düştü ve bu da ilahi kürenin dışında var olan diğer ilahi varlıkların yaratılmasına yol açtı. Bu daha az ilahi varlıklar bizim maddi Hristiyanlığımızı yarattılar.

--- SAYFA 89 ---

dünya. Yakaladıkları tanrısallık kıvılcımlarının insan bedenlerine yerleştirilmesi için dünyayı bir tuzak yeri haline getirdiler. Başka bir deyişle, bazı insanların özünde ilahi bir unsur vardır. Bu insanların ölümlü ruhları değil, geçici olarak bu kaprisli ve sefil madde aleminde hapsedilmiş ölümsüz ruhları vardır. Ve bu ruhların geldikleri ilahi aleme geri dönmeleri için kaçmaları gerekiyor. Çeşitli gnostik gruplar tarafından anlatılan mitler, birçok ayrıntı açısından birbirlerinden büyük ölçüde farklılık gösteriyordu. Ve ayrıntılı değilse hiçbir şey değildirler. Modern okuyucular için bu mitler son derece kafa karıştırıcı ve tuhaf olabilir. Ancak onların en önemli noktası açıktır: Bu dünya tek gerçek Tanrı'nın yaratımı değildir. Bu dünyayı yaratan tanrı - Eski Ahit'in Tanrısı - ikincil, aşağı düzeyde bir tanrıdır. O, her şeyden önce tapınılması gereken Tanrı değildir. Daha ziyade, nihai ilahi alem, bu kötü maddi dünya, buradaki tuzağa düşmemiz ve nasıl kaçabileceğimiz hakkındaki gerçeği öğrenerek ondan kaçınılmalıdır. Herkesin kaçma olanağına sahip olmadığını vurgulamalıyım. Bunun nedeni, herkesin içinde ilahi kıvılcımın bulunmamasıdır: Sadece bazılarımızda vardır. Diğer insanlar bu dünyanın aşağı düzeydeki tanrısının yaratımlarıdır. Onlar da buradaki diğer canlılar gibi (köpekler, kaplumbağalar, sivrisinekler vb.) ölecekler ve bu onların hayatlarının sonu olacak.

--- SAYFA 90 ---

hikaye. Ama bazılarımız tuzağa düşmüş tanrılarız. Ve cennetteki evimize nasıl döneceğimizi öğrenmemiz gerekiyor. Kurtuluşumuz için gerekli olan gizli bilgiyi nasıl öğrenebiliriz? Açıkçası bunu dünyaya bakıp kendi başımıza çözerek öğrenemeyiz. Bu dünya hakkında bilgi edinmek, gerçek Tanrı olmayan aşağı düzeydeki bir tanrının maddi yaratımına ilişkin bilgiden başka bir şey vermez. Bunun yerine, bize yukarıdan bahsedilen bir vahye ihtiyacımız var. Kökenimiz, varış noktamız ve kaçış yollarımız hakkındaki gerçeği bize anlatmak için manevi alemden bize gelen bir elçinin olması gerekir. Hristiyan gnostik dinlerinde bu gerçeği ortaya çıkarmak için yukarıdan gelen kişi Mesih'tir. Bu anlayışa göre Mesih yalnızca bilgece dini öğretilere sahip bir ölümlü değildi. O, Eski Ahit'in Tanrısı olan yaratıcı tanrının oğlu da değildir. Bazı gnostikler, İsa'nın, yukarıdaki alemden çok uzun bir süre önce geldiğini, yaratıcının bu dünyasında doğmuş, etten ve kemikten bir adam olmadığını, yalnızca insan eti görünümünde yukarıdan geldiğini öğretmişti. O, çağrılanlara (yani içlerinde kıvılcım taşıyan gnostiklere) kurtuluş için ihtiyaç duydukları gizli gerçekleri öğretmek üzere et görünümüne bürünmüş bir hayaletti. Diğer gnostikler, İsa'nın gerçek bir insan olduğunu, ancak içinde tipik bir ilahi kıvılcıma sahip olmadığını öğretiler. Onun ruhu, Hristiyanlıktan gelen özel bir ilahi varlıktı.

--- SAYFA 91 ---

yukarıda geçici olarak İsa denen adamın içinde barındırılacak ve onu yakın takipçilerine gerekli gerçekleri açıklayacak bir kanal olarak kullanacak. Bu anlayışa göre, ilahi unsur hayatının bir noktasında İsa'ya geldi - örneğin vaftizinde, Ruh onun üzerine indiğinde - ve hizmeti bittiğinde onu terk etti. Bu, İsa'nın çarmıhta neden şöyle bağırıldığını açıklıyor: "Tanrım, Tanrım, beni neden terk ettin?" Bunun nedeni, içindeki ilahi unsurun çarmıha gerilmeden önce ayrılmış olmasıydı, çünkü sonuçta ilahi olan acı çekemez ve ölemez. Irenaeus gibi sapkınlık avcıları, gnostikleri özellikle sinsi ve saldırılması zor buluyorlardı. Sorun şuydu ki, bir gnostiğin yanlış yolunu ona gösterecek şekilde mantık yürütemiyorsunuz: O, sizin bilmediğiniz gizli bir bilgiye sahipti! Eğer hatalı olduğunu söylerseniz omuz silkebilir ve bilmediğinizi belirtebilirdi. Ve böylece Irenaeus ve onun gibi diğerleri, en azından diğer Hristiyanları, gnostiklerin gerçeğe sahip olmadıklarına, Eski Ahit'in Tanrısını ve onun yaratılışını reddederek ve Mesih'in ölümü ve dirilişinin (gizli öğretileri değil) kurtuluş getirdiği, gerçekten etten kemikten bir insan olduğunu inkar ederek gerçekte gerçeği saptırdıklarına ikna etmeye çalışarak, saldırılarında elinden geleni yapmak zorunda kaldılar. Irenaeus'un gnostikleri çürüten beş ciltlik inançları umutsuzca çelişkili olmakla iftira ediyordu.

--- SAYFA 92 ---

komik, gülünç derecede ayrıntılı ve İsa'nın kendi havarilerinin öğretilerine aykırı. Bazen onlarla dalga geçmek için bazı gnostik yazılara atıfta bulunarak onları genel olarak Kilise tarafından kabul edilen kutsal Yazılarla karşılaştırdı. Alay ettiği yazılardan biri de Yahuda İncili'ydі. GNOSTİK KAINİTLER VE YAHUDA'NIN İNCİLİ Irenaeus'un tartıştığı birçok gnostik gruptan birine Cainitler adı verildi. Bu grubun gerçekten var olup olmadığını veya Irenaeus'un adını uydurup uydurmadığını bilmiyoruz; varlıklarına dair bağımsız bir kayıt yok. Ancak Irenaeus'un Kabilliler hakkında söylediği şeylerden biri, onların Yahuda İncili'ne başvurarak sapkın inançlarını destekledikleridir. Grup, Adem ile Havva'nın ilk oğlu Kabil'in adını almıştır. Kabil, İncil tarihi kayıtlarında ilk kardeş katili olarak kötü bir üne sahiptir. Tanrı'nın özellikle sevdiği küçük kardeşi Habil'i kısıkanıyordu ve bu nedenle Kabil onu öldürdü (Yaratılış 4). Cainites neden bu kadar insan arasından onu inançlarının kahramanı olarak seçsin ki? Çünkü onlar, Eski Ahit'teki Tanrı'nın tapınılacak gerçek Tanrı olmadığına, bu Hristiyanlığın cahil yaratıcısı olduğuna inanıyorlardı.

--- SAYFA 93 ---

kaçılması gereken dünya. Ve böylece Yahudi ve Hristiyan tarihinde Tanrı'ya karşı duran tüm şahsiyetler -Kain, Sodom ve Gomora adamları ve en sonunda Yahuda İskariyot- gerçeği görmüş ve kurtuluş için gerekli sırları anlamış olanlardı. Irenaeus'a göre, Cainites, Eski Ahit tanrısına karşı muhalefetlerini etik açıdan aşırı uçlara taşıyordu. Allah'ın emrettiği her şeye karşı çıktılar, Allah'ın karşı çıktığı her şeye destek verdiler. Eğer Tanrı Şabat'ı tutmanızı, domuz eti yememenizi ve zina yapmamanızı söylüyorsa, o zaman Tanrı'dan özgür olduğunuzu göstermenin yolu Şabat'ı görmezden gelmek, domuz eti yemek ve zina yapmaktır! Böylesine ters bir bakış açısına sahip bir gnostik grubun, doğal olarak İsa'nın sözde düşmanı olarak en büyük müttefiki olarak kabul edileceğini öğrenmek şaşırtıcı değildir. Irenaeus'a göre, Cainites'in otoritesi Yahuda'nın İncili'ydі. Bu müjdeye göre, Irenaeus bize, öğrenciler arasında yalnızca Yahuda'nın İsa'nın mesajını anladığını ve İsa'nın kendisinin istediği gibi yaptığını, çarmıha gerilmesi için onu yetkililere teslim ettiğini söyler. Dolayısıyla Yahuda, İsa'nın nihai takipçisi, eylemlerinin reddedilmek yerine taklit edilmesi gereken biri olarak görülüyordu. Çünkü İsa'nın kurtuluş için gerekli olan gizli bilgiyi ilettiği kişi oydu. 90 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 94 ---

Burada yayınlanan Yahuda İncili'nin, Irenaeus'un 180'de alıntı yaptığı bu İncil olduğu hemen hemen kesindir. Akademisyenler, onun ilk yazıldığı zaman konusunda farklı görüşte olacaktırlar, ancak çoğu muhtemelen onu 140-160 civarına tarihleyecektir. Bu kitap, Hristiyan Kilisesi'nde gnostik dinlerin gelişmeye başladığı bir dönemde yazılmıştı ve Irenaeus'un onlara saldırmaya başlamasından birkaç yıl önceydi. Irenaeus'un bildiği müjdenin bu olduğu, içeriğiyle de doğrulanıyor. Çünkü bu müjdede Yahuda, İsa'nın gerçekte kim olduğunu anlayan tek öğrencidir ve İsa'nın kurtuluşa götürebilecek gizli vahiylerini ilettiği tek öğrencidir. Diğer havariler Eski Ahit'in Tanrısına tapıyorlar, "yanlış hizmetçiler" de öyle. Yahuda gerçeği bildiği için İsa'ya en büyük hizmeti yapıyor: İsa'nın içindeki ilahi varlığın onun maddi bedeninin tuzaklarından kaçabilmesi için onu idam edilmek üzere teslim etmek. Ya da İsa'nın bu müjdede çok ikna edici bir şekilde ifade ettiği gibi: "Sen (Yahuda) onların hepsini (yani diğer havarileri) aşacaksın. Çünkü beni giydiren adamı kurban edeceksin." Bu müjdede Yahuda'nın ayırt edici tasviri nedir? Genel dini bakış açısı, Hristiyanların çoğunluğu tarafından benimsenen "ortodoks" görüşlerden nasıl farklıdır? Ve neden o ve buna benzer diğer kitaplar sonunda Hristiyan kutsal metinlerinin dışında tutuldu? Hristiyanlık Baş Döndü 91

--- SAYFA 95 ---

İNCİLDE YAHUDA'NIN PORTRESİ Yeni Ahit'te Yahuda adında birkaç kişi vardır; tıpkı birkaç Meryem'in, birkaç Hirodes'in ve Yakup adında birkaç kişinin bulunması gibi. Birçoğu aynı ada sahip olduğundan ve alt sınıftan insanların hiçbir zaman soyadları olmadığından, bu çeşitli kişilerin bir şekilde birbirlerinden ayırt edilmesi gerekiyordu. Genellikle bu, nereden geldikleri veya kiminle akraba oldukları belirtilerek yapılıyordu. Örneğin, farklı Meryem'lere İsa'nın annesi Meryem, Beytanya Meryemi, Mecdelli Meryem vb. denir. Yahuda -ya da adı bazen tercüme edildiği şekliyle Yahuda- adı verilenlerden biri İsa'nın gerçek kardeşiydi (Matta 13:55); bir diğeri öğrenciydi, Yakup'un oğlu Yahuda (Luka 6:16); ve yine de üçüncüsü farklı bir öğrenciydi, Yahuda İskariyot. Akademisyenler "İscariot"un ne anlama geldiğini uzun süredir tartışıyorlar ve kimse bundan emin değil. Yahuda'nın memleketi olan Judea'daki (modern İsrail'in güney kısmı) Kerioth ("Ish-Kerioth" veya Iscariot, "Kerioth'tan adam" anlamına gelir) adı verilen bir köye atıfta bulunabilir. Her halükarda, bu tartışmada Yahuda'dan bahsettiğimde, her zaman bu Yahuda İskariyot'tan bahsedeceğim. Yeni Ahit İncillerinde Yahuda Yahuda'nın ihaneti alçakça bir davranış olarak tasvir edilmez.

--- SAYFA 96 ---

Yahuda İncili'nde. Ancak Yeni Ahit İncillerinde bu onun ayırt edici özelliğidir. On iki öğrenci arasında çürük elmadır. Bu kitaplarda Yahuda'dan yaklaşık yirmi kez bahsediliyor ve her durumda müjde yazarları onun hakkında düşmanca bir şeyler söylüyor, genellikle sadece onun İsa'ya ihanet eden kişi olduğuna işaret ediyor. Hepsi bunun çok kötü bir eylem olduğunu varsayıyorlar. Yıllar boyunca okuyucular bunu merak etti. Eğer dünyanın kurtuluşu için İsa'nın çarmıhta ölmesi gerekiyorsa, o zaman Yahuda onu teslim etmekle iyi bir iş yapmamış mıydı? İhanet olmasaydı tutuklama olmazdı, tutuklama olmasaydı yargılama olmazdı, yargılama olmasaydı çarmıha gerilmezdi, çarmıha gerilmeseydi diriliş olmazdı, kısacası yine de günahlarımızdan kurtulamazdık. Peki Yahuda'nın eylemleri neden bu kadar kötü bir şeydi? İncil yazarlarımız bu spekülasyon soruyu asla ele almazlar. Onlar sadece Yahuda'nın davaya ve efendisine ihanet ettiğini ve bundan iyilik çıksa da eyleminin lanet olası bir suç olduğunu varsayıyorlar: "O adam için hiç doğmamış olsaydı daha iyi olurdu!" (Markos 14:21). Bu kayıtlar Yahuda'nın İsa'ya neden ihanet ettiğine dair farklı açıklamalar sağlıyor. İncillerimizin ilki olan Markos'ta bize bu olayla ilgili hiçbir açıklama yapılmaz: Yahuda, Hristiyanlığa ihanet etmek için gönüllü olarak Yahudi liderlerin yanına gider.

--- SAYFA 97 ---

İsa'yı kabul ederler ve karşılığında ona biraz para vermeyi kabul ederler (Markos 14:10—11). Yahuda parayı istemiş olabilir ama Markos onun motivasyonunun bu olduğunu söylemiyor. Markos'tan birkaç yıl sonra yazılan Matta İncili daha açıktır: Bu versiyonda Yahuda, ihanet eyleminden ne kadar kazanç elde edebileceğini görmek için Yahudi liderlere yaklaşır; miktarı otuz gümüş olarak belirlediler ve o da pazarlığın kendi payına düşen kısmını tuttu. Burada Yahuda sadece parayı istiyor (Matta 26:14-16). Luka İncili Matta'yla hemen hemen aynı zamanda yazıldı ve şimdi buna bir faktör daha eklendi. Luka'ya göre, Tanrı'nın en büyük düşmanı olan Şeytan, Yahuda'nın içine girdi ve onu bu kirli işi yapmaya sürükledi (Luka 22:3). Bu anlatımda Yahuda "Bunu bana şeytan yaptırdı" diyebilirdi. Son müjdemiz Yuhanna'dır ve burada İsa'nın başından beri "sizden birinin (yani öğrencilerden birinin) şeytan olduğunu" bildiğini öğreniyoruz (Yuhanna 6:70). Üstelik bize grubun çantasının Yahuda'ya emanet edildiği (Yuhanna 12:4-6) ve genellikle kendi amaçları için bu paraya daldığı söylendi. O halde bu müjde için Yahuda hem kendi şeytani doğası hem de açgözlülüğü tarafından yönlendirilmektedir. Yahuda'nın yetkililere ihanet ettiği şey tam olarak nedir? Yeni Ahit İncilleri bu konuda hemfikir görünüyor. İsa ve öğrencileri, her yıl düzenlenen Fısıh Bayramını kutlamak için ülkenin kuzeyinden başkent Yeruşalim'e gelmişlerdi. Bu çok önemli bir olaydı.

--- SAYFA 98 ---

O zamanlar Kudüs'te, dünyanın dört bir yanından gelen hacılar, yüzyıllar önce İsrailoğullarının çocuklarını ölümden kurtarıp onları Mısır'dan kurtardığında gerçekleştirdiği kurtuluş eyleminin anısına Tanrı'ya tapınmak için bir araya gelen bayram sırasında şehir defalarca kabarırdı. Muazzam kalabalıklar nedeniyle, dini coşkunun hararetli bir boyuta ulaşması ve isyanların çıkması korkusu her zaman vardı. Yetkililer özellikle İsa'nın baş belası olmasından korkuyorlardı ve kalabalıktan izole edildiğinde onu sessizce tutuklamak istiyorlardı, böylece büyük bir rahatsızlık yaratmadan ondan kurtulabileceklerdi. Onlara bunu nasıl yapabileceklerini söyleyen Yahuda'ydı. Gece yarısı öğrencileriyle yalnız başına dua ederken onları İsa'nın yanına götürdü. Yetkililer gizli tutuklamayı gerçekleştirdi, İsa'yı kanguru mahkemesinde yargıladı ve herhangi bir gerçek direniş örgütlenmeden onu çarmıha gerdirdi. Daha sonra Yahuda'nın başına gelenler sadece iki müjde yazarımız tarafından anlatılıyor. Bunlardan en ünlüsü, Matta İncili'ne göre Yahuda'nın pişmanlıkla dolması, otuz parça gümüşü Yahudi başrahiplerine iade etmesi ve kendini asmak için dışarı çıkmasıdır. Masum kana ihanet etmek için kullanıldığı için iade edilen parayı Tapınağın kasasına koyamayacaklarını fark ettiler. Ve böylece Hristiyanlığın Başüstü Dönmesi için kullanmak üzere onunla bir tarla satın aldılar 95

--- SAYFA 99 ---

yabancıların gömülmesi. Bu alana çömlekçi tarlası deniyordu; bunun nedeni muhtemelen şehirdeki çömlekçiler arasında popüler olan kırmızı kil içermesiydi. O dönemde "kan parasıyla" satın alındığı için "Kan Tarlası" olarak anılmaya başlandı. Markos ve Yuhanna Yahuda'nın ölümü hakkında hiçbir şey söylemiyor; Luka İncili de öyle. Ancak Luka'nın yazarı tarafından, onun müjdesinin bir tür devamı olarak yazılan Elçilerin İşleri kitabında, Yahuda'nın ölümünün yine Kudüs'teki bir tarlayla bağlantılı başka bir versiyonunu öğreniyoruz. Ancak bu durumda, Yahuda'nın kendisinin tarlanın sahibi olduğu ve orada öldüğü söyleniyor. Burada kendini asmıyor. Bunun yerine, ortasından fırlar (yani midesi yırtılır) ve bağırsaklarını yere dökerek kanlı bir karmaşa yaratır. Bu nedenle buraya "Kan Tarlası" adı verilir (Elçilerin İşleri 1:15-19). Bu, Matta'da olduğu gibi bir intihar gibi değil, yaptığı kötülüğün cezası olarak Yahuda'yı kanlı bir sona getiren Tanrı'nın bir eylemi gibi görünmektedir. Tüm bu anlatımlar Yahuda İncili'nde bulduğumuzla tam bir tezat oluşturuyor. Burada Yahuda'nın eylemi kötü değildir. Bunun yerine yaptığı şey, bizzat İsa'nın kendisine gizli vahiylerle açıkladığı gibi, Tanrı'nın iradesidir. Yahuda, İsa'nın ölmesini mümkün kılarak, İsa'nın içindeki ilahi kıvılcımın, bedeninin maddi tuzaklarından kurtulup gökteki evine dönmesine izin verir. Yahuda kötü adam değil, kahramandır. 96 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 100 ---

Yahuda İncili'nde Yahuda Yeni ortaya çıkan bu müjdenin açılış sözlerinde, Yahuda'nın tasvirinin hiç de Yeni Ahit'teki gibi olmayacağı ve bundan sonraki anlatımın onun yaptıklarına dair gnostik bir bakış açısı içereceği açıkça ortaya çıkıyor. Metin bunun "İsa'nın Yahuda İskariot'la konuşmasında söylediği vahyin gizli anlatımı" olduğunu söyleyerek başlıyor. O halde, en baştan bunun "gizli" bir hesap olduğu söylendi; herkes için değil, sadece bilenler için, yani "gnostikler" için. Bu anlatım, kurtuluş için gerekli olan gerçeği tek başına açığa çıkarabilecek ilahi elçi olan İsa tarafından verilen bir vahiyi aktarmaktadır. Peki bunu kime açıklıyor? Onun öğrettiğini dinlemek için akın eden kalabalığa, hatta etrafına çağırdığı on iki öğrenciye bile. Sırrı yalnızca, en yakın arkadaşı ve bu müjdede İsa'nın gerçek gerçeğini anlayan tek kişi olan Yahuda İskariot'a açıklar. Metinde bir dahaki sefere Yahuda'dan bahsedildiğinde, İsa on iki havarisine onların "kusursuz" (yani kurtuluşa muktedir) olup olmadıklarını göstermeleri ve onun önünde durmaları için meydan okuduğunda. Öğrencilerin hepsi bunu yapabilecek güce sahip olduklarını iddia ederler ama gerçekte yalnızca Yahuda ayakta durabilmektedir ve o bile yüzünü çevirmek zorundadır. Bu, Yahuda'nın içinde ilahi kıvılcımın olduğu anlamına geliyor olmalı, dolayısıyla bir bakıma İsa ile aynı seviyededir, ancak Hristiyanlık Baş Döndü 9 7

--- SAYFA 101 ---

İsa'nın açıklamak üzere olduğu gizli gerçeği henüz anlamadığından gözlerini kaçırıyor. Ancak Yahuda, İsa'nın gerçek kimliğini biliyor - diğerlerinin tamamen kör olduğu bir şey - çünkü Yahuda, İsa'nın bu dünyadan gelen sıradan bir ölümlü olmadığını ilan ediyor. Yukarıdaki ilahi dünyadan geliyor: "Sen ölümsüz Barbelo diyarındansın" diyor. Marvin Meyer'in açıkladığı gibi, Sethian gnostiklerine göre Barbelo, gerçek Tanrı'nın kusursuz alemindeki temel ilahi varlıklardan biridir. İsa'nın geldiği yer burasıdır; ikincil, aşağı düzeydeki bir tanrı tarafından yaratılan bu dünyadan değil. Yahuda, İsa'nın karakterini doğru bir şekilde algıladığı için, İsa, ona "krallığın gizemlerini" öğretmek için onu cahil diğerlerinden uzaklaştırır. Kurtuluş için gerekli olan gizli bilgiyi yalnızca Yahuda alacaktır. Ve İsa ona bu süreçte acı çekse de bu kurtuluşa ulaşacağını bildirdi. O, yerini alması için birini seçecek olan "on ikiler" tarafından reddedileceği için üzülecek. Bu, Yeni Ahit'in Elçilerin İşleri kitabında Yahuda'nın ölümünden sonra sayıca on iki kalabilmek için on bir havarinin yerine Matthias'ı getirdiğinde olanlara bir göndermedir (Elçilerin İşleri 1:16-26). Yahuda İncili'ne göre bu iyi bir şeydir; onikiler için değil ama Yahuda için. Diğer havariler "kendileri" ile ilgilenmeye devam ederken, kurtuluşa ulaşabilecek olan odur.

--- SAYFA 102 ---

yani, hem İsa'nın hem de Yahuda'nın aşabileceği, Eski Ahit'in yaratıcı tanrısı. Yahuda, İsa'ya gördüğü ve kendisini rahatsız eden "büyük bir görüm"ü anlatırken bu tema metnin ilerleyen kısımlarında yeniden oynanır. Bu görüntüde on iki havarinin (belli ki diğer on bir ve sonunda onun yerine geçecek kişinin) onu taşıyarak öldürdüğünü gördü. Ama sonra muhteşem insanlarla dolu büyük bir ev gördü. Yahuda o eve girmek istiyor - çünkü ev, ölümsüz ruhların ebedi uyum içinde yaşadığı ilahi diyarı temsil ediyor. İsa ona, ölümlülerden doğan hiç kimsenin bu eve giremeyeceğini bildirir: Burası "kutsallara ayrılmıştır." Ancak daha sonra metinde öğreneceğimiz gibi, bu, Yahuda gibi, içinde ilahi bir kıvılcım taşıyan herkesin, Yahuda'nın yaklaşan ölümünden kurtulduktan sonra girişine izin verileceği anlamına gelir. Büyük bir trajedi, her ne kadar o zaman bunu acı verici bulsa da, ölümü üzerine "onüçüncü" olacak, yani on iki öğrencinin dışında olacak ve onların sayısını aşacaktır. Kendi vizyonunun büyük evinin simgelediği ilahi aleme yalnızca O girebilecektir ve böylece nihai kurtuluşa mahkum olmayan ölümlüler ırkı tarafından "lanetlenektir". "çünkü o çok daha üstün olacak Hristiyanlık Başını Döndürdü 99

--- SAYFA 103 ---

İsa'nın açıklamak üzere olduğu gizli bilgiye dayanarak, kurtuluşuna ulaştığında bu maddi dünyadaki herkese. Hayatta kalan müjdenin önemli bir kısmı, İsa'nın yalnızca Yahuda'ya ilettiği gizli vahiyi içerir. Bu, "büyük ve sınırsız bir ebedi alemi" ortaya çıkarır - bu dünyanın ötesindeki ve bu maddi varoluşu ve insanları yaratan aşağı düzeydeki tanrıların çok üzerindeki gerçek ilahi varlıkların alemi. Bu vahiy birçok modern okuyucuya aşırı derecede karmaşık ve anlaşılması zor gelecektir. Ancak temel itici gücü açıktır. Bu dünyanın tanrıları ortaya çıkmadan çok önce çok sayıda üstün ilahi varlık ortaya çıktı. Bu dünyanın tanrıları arasında El (Eski Ahit'te "Tanrı" anlamına gelen kelime); kanla kirlenmiş ve adı "asi" anlamına gelen Yaldabaoth olarak da bilinen yardımcısı Nebro; ve "aptal" anlamına gelen Saklas adında bir başkası. Dolayısıyla bu dünyanın sorumlusu olan tanrılar, kanlı bir asi ve bir aptal olan Eski Ahit Tanrısıdır. Bu, dünyanın yaratıcı(lar)ının çınlayan bir onayı değil. Aptal Saklas'ın, insanları "[kendi?] suretine göre" yaratan kişi olduğu söyleniyor, bu da Yahuda'nın şu soruyu sormasına neden oluyor: İnsanların bu dünyadaki yaşamı aşması mümkün mü? Daha sonra göreceğimiz gibi, cevap şartlı bir evettir. Bazı insanların içinde ilahi bir unsur vardır. Onlar bu dünyayı aşmak ve dünyaya girmek için hayatta kalacaklar.

--- SAYFA 104 ---

kana susamış, aptal yaratıcı tanrıların çok üzerindeki ilahi aleme. Bunu ilk yapan Yahuda'nın kendisidir. Metnin sonuna doğru bize bu dileğinin gerçekleştiği söyleniyor: Bu metinde gerçek Tanrı'nın dünyasını ve onun sonsuzluklarını temsil eden "parlak buluta" giriyor. Herkes gibi Yahuda'nın da yol gösterici bir "yıldızı" vardır (bkz. Marvin Meyer'in makalesi). Onun yıldızı diğerlerinden üstün. Onun yıldızı "yol gösteriyor." Bu, İsa'nın kendisine öğrettiği her şeyi doğru şekilde anlamasına yol açar. Kurtuluş, bu dünyanın Tanrısına tapınmakla ya da onun yaratılışını kabul etmekle gelmez. Bu dünyayı inkar ederek ve bizi ona bağlayan bedeni reddederek gelir. Yahuda'nın İsa için gerçekleştirdiği eylemin, ona diğerlerinden üstün olma hakkını kazandıran doğru bir eylem olmasının nihai nedeni budur. Yahuda, İsa'yı yetkililere teslim ederek, İsa'nın kendi ölümlü bedeninden kaçıp ebedi evine dönmesine izin verir. Daha önce İsa'nın şöyle dediğini görmüştük: "Hepsini aşacaksın. Çünkü beni giydiren adamı kurban edeceksin." İhanet sahnesi sessiz bir dille anlatılıyor ve birçok açıdan Yeni Ahit'te bulunan anlatımlardan farklı. Örneğin burada İsa dışarıda değil, Getsemani Bahçesi'nde dua ediyor. Kendisi içeride, bir "misafir odasında". Yeni Ahit İncillerinde olduğu gibi, burada da "katipler" olarak anılan Yahudi liderler, Hristiyanlığın baş aşağı dönmesine neden oldular.

--- SAYFA 105 ---

İsa'yı özel olarak tutuklamak istiyorlardı, çünkü "herkes tarafından bir peygamber olarak kabul edildiğinden halktan korkuyorlardı." Ama Yahuda'yı gördüklerinde şaşırıyorlar: "Burada ne yapıyorsun? Sen İsa'nın öğrencisisin." Bu liderler de İsa'ya gerçekten hizmet etmenin onu idam edilebilmesi için yetkililere teslim etmek anlamına geldiği gerçeğini anlamıyorlar. Yahuda onlara duymak istedikleri cevabı verir, onlar da ona bu iş için biraz para verirler ve o da İsa'yı teslim eder. Ve bu yazar için anlatının doruk noktası olan müjdenin bittiği yer burasıdır: İsa'nın ölümü ve dirilişi değil, en yakın arkadaşı ve sadık takipçisinin, gökteki evine dönebilmesi için onu ölüme teslim eden kişinin sadık eylemi. YAHUDA'NIN İNCİLİNE İLİŞKİN OLAĞANÜSTÜ TEOLOJİK GÖRÜŞLER Bu müjdenin bazı temel teolojik temalarına daha önce dikkat çekmiştik: Bu dünyanın yaratıcısı tek gerçek Tanrı değildir; bu dünya kaçılması gereken kötü bir yer; Mesih, yaratıcının oğlu değildir; kurtuluş İsa'nın ölümü ve dirilişiyle değil, onun sağladığı gizli bilginin açığa çıkmasıyla gelir. Bu temalar, 102 YAHUDİ'NİN temalarıyla taban tabana zıttır.

--- SAYFA 106 ---

Doğru inanca ilişkin ilk Hristiyan tartışmalarında, yani farklı Hristiyan gruplarının farklı inanç ve doktrin sistemlerini sürdürdüğü ve hepsinin kendi görüşlerinin yalnızca doğru değil, aynı zamanda İsa ve onun en yakın takipçilerinin Görüşleri olduğunda ısrar ettiği ikinci ve üçüncü yüzyılların teolojik savaşlarında nihai olarak zafer kazanan teolojik görüşler. Bu tartışmaları uzun zamandır biliyoruz ve Yahuda İncili bunların bir tarafını, yani kaybeden taraflardan birini daha net görmemizi sağlıyor. Her taraf kendi bakış açısını destekleyen kutsal kitaplara sahip çıktı; hepsi bu görüşlerin doğrudan İsa'dan ve onun aracılığıyla Tanrı'dan geldiği konusunda ısrar etti. Ama sadece bir taraf kazandı. Hangi kitapların Kutsal Yazı olarak kabul edilmesi gerektiğine karar veren ve günümüze kadar gelen Hristiyan öğretilerini yazan taraf buydu. Bu öğretilerde "ortodoks" partinin başarısını ilan eden teolojik ifadeler yer alıyor. Bu inançların en ünlülerinden birinin açılışını düşünün: Biz tek bir Tanrı'ya, Baba'ya, her şeye gücü yeten, göğün ve yerin, görünen ve görünmeyen her şeyin yaratıcısına inanıyoruz. Bu iddia, Başüstü Hristiyanlığın bulunmadığı Yahuda İncili'nde ortaya konan görüşlerle tam bir tezat oluşturmaktadır.

--- SAYFA 107 ---

sadece tek bir Tanrı ama birçok tanrı var ve bu dünyanın yaratıcısı gerçek Tanrı değil, her şeyin Babası olmayan ve kesinlikle her şeye kadir olmayan aşağı düzeyde bir tanrıdır. Artık bu müjdenin bazı temel öğretilerini, Tanrı, dünya, Mesih, kurtuluş hakkındaki görüşlerini ve yetkili olarak kabul edilen inancın arkasında duran ancak gerçeği asla anlamayan diğer havarileri daha yakından inceleyebilecek durumdayız. İncil'de Tanrı Görüşü İncil'in başında İsa'nın Tanrısının Yahudilerin yaratıcı tanrısı olmadığı açıkça görülmektedir. Açılış sahnelerinden birinde İsa, öğrencilerini "dindar bir törenle" bir araya toplanmış halde bulur. Kelimenin tam anlamıyla Kıpti, öğrencilerin "Tanrı ile ilgili uygulamalarla meşgul olduklarını" söylüyor. Yemekleri için Tanrı'ya şükrettikleri bir Efkaristiya yemeğini paylaşıyorlardı. İsa'nın bu dini eyleme saygı duyması beklenir. Ama onun yerine gülmeye başlıyor. Öğrenciler neyin komik olduğunu anlamıyorlar: "Şükran duamıza neden gülüyorsunuz? Biz doğru olanı yaptık." İsa onların gerçekte ne yaptıklarını bilmediklerini söylüyor: Yiyecekleri için şükrederek kendi tanrılarını, yani İsa'nın Tanrısını değil, yüceltiyorlar. Şimdi öğrencilerin kafası karışmış durumda: "Usta, sen... tanrımızın oğlusun." Hayır, öyle olmadığı ortaya çıktı. İsa cevap veriyor 104

--- SAYFA 108 ---

onların "nesillerinden" hiç kimse onun gerçekte kim olduğunu bilmeyecek. Öğrenciler bu azarlamayı pek hoş karşılamıyorlar ve "yüreklerinden O'na kızmaya, öfkelenmeye ve küfür etmeye başlıyorlar." İsa onları azarlamaya devam etti ve tekrar "içinizdeki tanrınız" hakkında konuştu. Burada anlatım boyunca tekrarlanan birkaç ana tema söz konusudur: İsa'nın öğrencileri onun gerçekte kim olduğunu bilmiyorlar; İsa'nın babası olmayan bir Tanrı'ya tapıyorlar; Tanrı hakkındaki gerçeği anlamıyorlar. Gerçekten anlayan tek kişi olan Yahuda, İsa'nın Yahudilerin yaratıcı tanrısının alt aleminden değil, "Barbelo'nun ölümsüz diyarından", yani gerçek ölümsüz ilahi varlıkların aleminden geldiğini beyan eder. Yaratıcı tanrının aşağı düzeyde bir tanrı olduğu anlayışı, İsa'nın metnin ilerleyen kısımlarında Yahuda'ya özel olarak açıkladığı mitte en açık şekilde ifade edilmektedir. Irenaeus gibi proto-ortodoks yazarlara göre (onu "proto-ortodoks" olarak adlandırıyorum çünkü o, daha sonraki bir tarihte ortodoks olarak adlandırılacak görüşleri benimsemiştir), yalnızca tek bir Tanrı vardır ve o, gökte ve yerde var olan her şeyi yaratandır. Ancak bu metin için değil. İsa'nın Yahuda'ya açıkladığı mitin karmaşıklığı kafa karıştırıcı görünebilir, ancak özü açıktır. Yaratıcı tanrı ortaya çıkmadan önce bile muazzam sayıda başka ilahi varlık vardı: yetmiş iki çağ boyunca, her biri Başına Dönmüş bir Hristiyanlığa sahipti.

--- SAYFA 109 ---

"aydınlık" ve her biri beş gök kubbesine (toplam 360 gökkubbe) ve her birine ibadet eden sayısız meleğe sahiptir. Üstelik bu dünya, "cehennem" ya da kelimenin diğer anlamıyla "yolsuzluk" diyarındır. Bu, tek gerçek Tanrı'nın iyi yaratımı değildir. Ancak tüm diğer ilahi varlıklar ortaya çıktıktan sonra, Eski Ahit'in El adlı Tanrısı ortaya çıkar ve onu yardımcıları, kana bulanmış asi Yaldabaoth ve aptal Saklas takip eder. Bu son ikisi dünyayı ve ardından insanları yarattı. Öğrenciler "Tanrılarına" taptıklarında, bu kanlı, anlamsız maddi varoluşun yaratıcıları olan asi ve aptallara taparlar. Her şeyin üstünde olan, her şeyi bilen, her şeye gücü yeten, tamamen ruh olan ve bir asi ve bir aptal tarafından yaratılan bu geçici acı ve ıstırap dünyasından tamamen uzak olan gerçek Tanrı'ya tapmazlar. Irenaeus'un bu metni bu kadar saldırgan bulması şaşırtıcı değil. İsa'nın görüşlerini temsil ettiğini iddia ediyordu, ancak görüşleri Irenaeus'un en değer verdiği inançlarıyla tamamen alay konusuydu. Mesih'in Görüşü Bu metin boyunca İsa on iki havarisinden ve "onların Tanrısı"ndan söz eder. İsa'nın bu dünyanın tanrısına ait olmadığı açıktır; aslında onun amaçlarından biri, onun aşağılığını ve ahlaki ahlaksızlığını ortaya çıkarmaktır.

--- SAYFA 110 ---

Bu tanrı, ölümlü bedenini terk ettikten sonra ilahi aleme, Ruh'un mükemmel dünyasına dönmeden önce. O halde bu metin açısından İsa normal bir insan değildir. Bunun ilk göstergesi onun yeryüzünde "ortaya çıkmasıdır". Bu zaten onun başka bir alemden geldiğini gösteriyor. Ve müjdenin çoğunu gerçek tanrısallığın ölümsüz dünyasına ilişkin "gizli gizemleri" açığa vurarak geçirdiği için, doğal varsayım onun doğduğu yerin bu diğer alem olduğu yönündedir. Kendisiyle ilgili bir sonraki yorumda benzersiz karakterine işaret ediliyor: "Müritlerine çoğu zaman kendisi gibi görünmüyordu, ancak onların arasında bir çocuk olarak bulundu." Bir dizi erken Hristiyan edebiyatına aşina olan bilim adamları bu imayı anlamakta hiç zorluk çekmeyeceklerdir. Yeni Ahit dışındaki bazı Hristiyan yazıları, İsa'yı "docetic" bir varlık olarak, yani yalnızca bir görünüş olduğu için insana benzeyen biri olarak tasvir eder (docetic, Yunanca "görünmek" veya "görünmek" anlamına gelen dokeo kelimesinden gelir). İlahi bir varlık olarak İsa istediği şekle bürünebilirdi. Bazı erken Hristiyan yazılarında İsa, farklı insanlara aynı anda yaşlı bir adam veya çocuk olarak görünebiliyordu! (Bu, örneğin Yuhanna'nın İşleri adlı kanonik olmayan bir kitapta bulunabilir.) Burada da aynı şey geçerli: İsa'nın gerçek bir bedeni yoktu, ancak istediği zaman farklı görünümlere bürünebilirdi. Hristiyanlık Ters Döndü 107

--- SAYFA 111 ---

Peki neden öğrencilerine çocuk gibi görünsün? Bu görünüm onun onlar üzerindeki otoritesini öne sürmek yerine onları baltalamaz mı? (O sadece bir çocuk, ne biliyor?) Bu nokta, şüphesiz metni inceleyen bilim adamları tarafından uzun süre tartışılacaktır. Öyle görünüyor ki burada çocuk olmak hiç de olumsuz bir anlamda değil, olumlu bir anlam taşıyor: Çocuklar bu maddi dünyanın sert gerçekleri tarafından bozulmaz ve onun sahte bilgeliği tarafından bozulmaz. Üstelik Kutsal Kitabın kendisi de şunu belirtmiyor mu: "Bebeklerin ve bebeklerin ağzından güç verdin" (Mezmur 8:2)? Çocuk dünya önünde saflığı ve masumiyeti temsil eder. Ve yalnızca Mesih mutlak saflığı ve ölümlüleri aşan bilgeliği ve bilgiyi temsil ediyordu. Bu bilgi elbette Yahuda İncili'nin ana temasını oluşturur. Bu, yalnızca İsa'nın sahip olduğu ve yalnızca Yahuda'nın duymaya değer olduğu gizli gizemlerin bilgisidir. İsa bu bilgiye sahiptir çünkü kendisi "Barbelo diyarından" gelmektedir. Ve görünüşe göre o bölgeyi istediği zaman ziyaret edebiliyor. Müritlerle ilk görüşmesinin ertesi günü, bu arada nereye gittiğini öğrenmek isterler ve onlara şöyle der: "Ben başka bir büyük ve kutsal nesle gittim." Ona o "nesil" hakkında sorular sorduklarında tekrar gülüyor; bu sefer onların Yaradan'a olan cahilce tapınmalarına değil, gerçek ilahi olanın alemindeki bilgi eksikliklerine. No: 108 YAHUDİ İNCİSİ

--- SAYFA 112 ---

oraya sıradan bir ölümlü gidebilir; bu dünyanın ötesinde bir alemdir, tüm mükemmellik ve hakikatin diyarıdır, bu maddi dünyanın tuzaklarından kaçabilen ilahi bir unsur içerenlerin nihai varış noktasıdır. Bu alemi yalnızca İsa biliyor, çünkü o nereden geldi ve nereye geri dönecek. Gördüğümüz gibi Yahuda, bu metinde İsa'nın en yakın takipçisidir, çünkü o sadece o alemin gizli gizemlerini almaya layık olan tek kişi değildir, aynı zamanda İsa'nın oraya kalıcı olarak geri dönmesini mümkün kıldığı için de. Bunu, onu idam edilmek üzere yetkililere teslim ederek yapıyor. İsa'nın burada, insan biçiminde burada, yeryüzünde yaşadığı süre boyunca gerçek bir etten-kanlı bedene sahip olduğu görülüyor. Cennetteki evine dönebilmesi için bu ölümlü sarmaldan kurtulması gerekmektedir. O halde bu müjdede İsa'nın ölümünün önemi nedir? Irenaeus ve diğer proto-ortodoks yazarlar görüşlerini, İsa'nın ölümünün günahlara kefarete eden bir kurban olduğunun söylendiği Markos İncili ve havari Pavlus'un mektupları gibi sonunda Yeni Ahit haline gelen yazılara dayandırdılar (bkz. Markos 10:45; Romalılar 3:21-28). Bu görüşe göre, İsa'nın ölümü kurtuluş için çok önemliydi: Başkalarının - Tanrı'ya karşı günah işleyenlerin - bu dünyayı ve içindeki her şeyi yaratan Tanrı ile yeniden doğru bir ilişki kurabilmeleri için günahın bedelini ödedi. Yahuda İncili için durum böyle değil. Başüstü Dönen Bu Hristiyanlıkta 109

--- SAYFA 113 ---

Müjdeye göre, yalnızca kana susamış bir asi olan bu dünyanın yaratıcısıyla barışmaya gerek yok. Tam tersine ihtiyaç bu dünyadan ve onun yaratıcısından kaçmaktır. Bu, kişi Yaradan'a ait olan bedeni terk ettiğinde gerçekleşir. İsa'nın ölümü onun kaçışıdır. Ve öldüğümüzde biz de kaçabiliriz. Yahuda İncili'nin sözde ihanetle bittiği yerde bitmesi pek çok okuyucuya tuhaf gelecektir. Ancak kitapta ileri sürülen görüşler göz önüne alındığında bu son derece mantıklıdır. İsa'nın ölümü kaçınılmaz bir sonuçtur: İhtiyaç duyulan tek şey bunun gerçekleşmesini sağlayacak araçlardır ve Yahuda bunun gerçekleşmesini sağlamak için üzerine düşeni yapar. Bu yüzden diğerlerini "aşar". Diriliş olmayacak. Belki de hepsinin kilit noktası bu. Bu kitapta İsa ölümden dirilmeyecek. Neden öyle olsun ki? Kurtuluşun tüm amacı bu maddi dünyadan kaçmaktır. Ölü bir cesedin dirilişi, kişiyi Yaratıcının dünyasına geri getirir. Amaç, ruhun bu dünyayı geride bırakıp "o büyük ve kutsal nesle", yani bu dünyayı aşan ilahi aleme girmesine izin vermek olduğundan, bedeninin dirilişi, İsa'nın veya onun gerçek takipçilerinden herhangi birinin isteyeceği en son şeydir. Kurtuluş Görüşleri İsa'nın gerçek takipçilerinin hedefi elbette budur.

--- SAYFA 114 ---

Peki. Bu dünya ve onun tüm süsleri aşılmalıdır. Bu, ruhun kökeni ve varış yeri gerçeğini öğrendiğinde ve daha sonra bedeninin maddi hapisanesinden kaçtığına gerçekleşebilir. Bu öğretisi, Yahuda ve İsa arasındaki önemli bir konuşmada açıkça ortaya çıkıyor; burada "bu" nesil - yani burada, yeryüzündeki insan ırkı - "o" nesille, yani ilahi varlıkların alemi ile karşılaştırılıyor. Bazı insanlar bu kuşaktadır, bazıları da bu kuşaktan. İçlerinde ilahi unsur bulunanlar buna aittir; ancak öldüklerinde kurtarılabilirler. "Bu" neslin diğerleri öldüğünde, bu onların hikayelerinin sonu olacak. İsa'nın dediği gibi, Her insan neslinin ruhu ölecek. Ancak bu insanlar [yani yukarıdaki âleme mensup olanlar], saltanat süresini tamamlayıp, ruh onları terk ettiğinde, bedenleri ölecek, ancak ruhları diri olacak ve dirilecekler. Bu anlayışa göre insan; beden, ruh ve ruhtan oluşur. Beden, insanın gerçek özü olan iç ruhunu giydiren maddi kısımdır. Ruh, bedene hayat veren, ona hayat veren güçtür. Ruh bedenden ayrıldığında beden ölür ve varlığı sona erer. Yalnızca Hristiyanlığa ait olanlar için Başüstü Döndü 111

--- SAYFA 115 ---

bu insan aleminde ruh da ölür. İsa'nın daha sonra söylediği gibi, "[Kayaya] tohum ekip meyvesini hasat etmek imkansızdır." Başka bir deyişle, içinizdeki ilahi kıvılcım olmadan devam eden bir yaşam olmayacaktır. Ancak yukarıdaki aleme mensup olanlar için ruh, ölümden sonra da yaşar ve cennetteki evine götürülür. Bu fikir, İsa'nın "İnsan ruhu ölür mü?" sorusunu sormak isteyen Yahuda'ya başlangıçlar mitini anlatmasıyla daha da açıklanır. İsa iki tür insan olduğunu açıklıyor: "Hizmet sunabilmeleri için" bedenlerine baş melek Mikail tarafından geçici olarak bir ruh verilenler ve baş melek Cebrail tarafından kendilerine bahşedilen ebedi ruhlara sahip olanlar, bu nedenle "üzerinde hükümdarı olmayan büyük nesile" ait olanlar. Bu sonuncular, içlerinde ilahi bir kıvılcım taşıyan ve ölümlerinden sonra geldikleri ülkeye geri dönecek olanlardır. Elbette Yahuda'nın kendisi de bunların arasında. Öte yandan diğer öğrenciler, cehaletten dolayı "hizmet sunan" ancak ölümleri üzerine varlıkları sona eren birinci türden görünüyorlar. İsa'nın Takipçilerinin Görüşleri Yahuda İncili'nin en çarpıcı özelliklerinden biri, İsa'nın on iki havarisinin hiçbir zaman gerçeği anlamadığını, öğretilerin dışında durduklarını söyleyen ısrarlı nakarattır.

--- SAYFA 116 ---

Kurtarılanların diyarında ve Yahuda'ya zulmediyor - İsa'yı ve onun açıkladığı sırları yalnızca kendisinin bildiğini ve anladığını fark etmiyor. Gördüğümüz gibi, daha iyisini bilmedikleri için bir görüntüde Yahuda'yı taşıyorlar. Yahuda onların dışında olduğundan İsa onu "on üçüncü" olarak adlandırır. Burada on üç uğurlu sayıdır. Örneğin, hikayenin açılış sahnesinde on iki havari, yaratıcı tanrıya tapınanlar olarak tasvir edilmiştir. Bu tasvir, ne yazık ki parçalı olan daha sonraki bir sahnede daha da çarpıcıdır; burada havariler İsa'ya Kudüs'teki Tapınakta gerçekleşen kurbanlarla ilgili gördükleri bir vizyonu anlatırlar. Pek çok okuyucu, İsa'nın idam edilmesinden sadece bir hafta önce Tapınağa gelen havarilerin ve İsa'nın Yeni Ahit hikayesine aşına olacaktır. İsa, sarrafların masalarını devirerek ve kurbanlık hayvan satanları kovarak Tapınak'ta kargaşa yarattı (Markos 11:15-17). Öte yandan öğrencilerin, kırsal kesimdeki Celilelilerin büyük şehre ilk kez seyahat etmeleri ve Tapınağın ihtişamı ve büyüklüğü karşısında şaşkına dönmeleri nedeniyle gördüklerinden aşırı derecede etkilendikleri gösteriliyor. Markos 13:1'de şöyle haykırıyorlar: "Efendim, ne büyük taşlar, ne büyük binalar!" Yahuda İncili bu sahnenin alternatif bir versiyonunu sunar. Burada öğrenciler İsa'ya Tapınağın inşası hakkında değil, gerçekleşen kurbanlar hakkında yorum yapıyorlar. Hristiyanlık Başüstü Döndü 113

--- SAYFA 117 ---

onun içinde. Bir sunağın, rahiplerin, kalabalığın ve kurbanların yapıldığını görüyorlar ve rahatsız oluyorlar, tüm bunların neyle ilgili olduğunu bilmek istiyorlar. Görünüşe göre her şey onlarla ilgili. İsa onlara, sunakta kurban kesen rahiplerin "benim adımları andıklarını" söyledi. Başka bir deyişle, Yahudi Tanrısına yapılan bu tapınmanın sorumluları, bizzat İsa'ya hizmet ettiklerine inanıyorlar. Daha sonra öğrencilerin gördüklerinin, Tapınaktaki gerçek Yahudi kurbanlarıyla ilgili değil, kendi ibadet uygulamalarıyla ilgili sembolik bir görüntü olduğunu öğreniyoruz. İsa onlara şöyle dedi: Sunakta dini görevleri yerine getirirken gördükleriniz, işte siz osunuz. Hizmet ettiğiniz tanrı budur ve siz de gördüğünüz o on iki adamsınız. Kurban olarak getirdiğiniz sığırlar, saptırdığınız birçok insandır... Yani Yahudilerin nihai tapınma nesnesi, Yahudilerin yaratıcı tanrısıymış gibi dinlerini yaşamaya devam eden, tapınmalarında İsa'nın adını anan müritler, her şeyi yanlış anlamışlardır. Gerçek Tanrı'ya hizmet etmek yerine O'na küfrediyorlar. Ve bunu yaparken de takipçilerini saptırırlar. Bu sadece İsa'nın öğrencilerinin değil, aynı zamanda Yahuda İncili'nin yazıldığı dönemde yaşayan proto-ortodoks Hristiyanların da lanetleyici bir tasviridir. 114 YAHUDİ'NİN GOSPEL'İ

--- SAYFA 118 ---

Ortodoks elbette Yahudi Tapınağında ibadet etmeye devam etmedi. Bu zamana kadar yok edilmişti ve proto-ortodoksların büyük çoğunluğu Yahudi değil, Yahudi olmayanlardı. Ancak tapındıkları Tanrı'nın, Yahudi yasasını veren ve Yahudi Kutsal Yazılarının yerine getirilmesi için Yahudi halkına Yahudi Mesih'i gönderen Yahudi Tanrısı olduğunda ısrar ettiler. Kendilerinin "gerçek Yahudiler", tek gerçek Tanrı'nın gerçek halkı olduklarını anladılar. İsa bu müjdesinde onların tamamen aldatıldıklarını belirtmektedir. Gerçekten Yahudi Tanrısına tapıyorlar. Ama bu tanrı pervasız bir aptaldır. Bu dünyayı O yarattı ama dünya iyi değil; burası bir sefalet ve ıstırap çukuru. Gerçek Tanrı'nın bu dünyayla hiçbir ilgisi olmamıştır. Bu dünya kucaklanmalı, kaçılmamalı. Proto-Ortodoks Hristiyanlar sahte bir dini teşvik ediyorlar. Yalnızca İsa'nın en yakın takipçisi Yahuda'ya gizlice öğrettiği din nihai olarak doğrudur. Geriye kalan her şey en iyi ihtimalle bir yalan, proto-ortodoks kiliselerin liderleri tarafından teşvik edilen zararlı bir hatadır. YAHUDA'NIN İNCİLİ VE KUTSAL KİTAPLAR İrenaeus'un ataları ve diğer benzer düşüncelere sahip Hristiyanlık olan proto-ortodoks Kilise liderlerine yönelik sert saldırıları ışığında Başını Döndürdü 115

--- SAYFA 119 ---

Tanrı'yı, dünyayı, Mesih'i ve kurtuluşu anlamanın "ortodoks" yolunu geliştiren ilahiyatçılar - bu Yahuda İncili'nin Yeni Ahit'e dahil edilme şansının hiçbir zaman çok fazla olmaması şaşırtıcı değil. Matta, Markos, Luka ve Yuhanna'nın dört müjdesini içeren Yeni Ahit'imizi nasıl edindik ve neden bazı Hristiyan yazıları kanona dahil edilirken diğerlerinin çoğu (Yahuda İncili gibi) hariç tutuldu? Yeni Ahit, muzaffer Ortodoks partisinin Tanrı'nın sözünü halkına ileten kutsal metinler olarak kabul ettiği yirmi yedi kitaptan oluşur. Hristiyanlık -tarihsel İsa'nın kendisiyle birlikte- ortaya çıktığında zaten bir dizi kutsal yazılı otoriteye sahipti. İsa, Filistin'de yaşayan bir Yahudiydi ve tüm Filistinli Yahudiler gibi, Yahudi Kutsal Yazılarının, özellikle de Hristiyanların Eski Ahit adını verdikleri (Yaratılış, Çıkış, Levililer, Sayılar ve Tesniye), bazen Musa Kanunu olarak da bilinen ilk beş kitabının otoritesini kabul ediyordu. İsa kendisini bu Kutsal Yazıların yetkili bir yorumcusu olarak sundu ve takipçileri tarafından büyük bir haham (öğretmen) olarak tanındı. İsa'nın ölümünden sonra takipçileri onun öğretilerine saygı duymaya devam ettiler ve onlara Musa'ninkine eşdeğer bir yetki atfetmeye başladılar. Yalnızca İsa'nın öğretileri değil, aynı zamanda en yakın takipçilerinin öğretileri de önemliydi.

--- SAYFA 120 ---

özellikle bunlar kitaplara yazılmaya başlandıkça otoriter görülüyordu. Ancak yıllar ve onyıllar geçtikçe, elçiler tarafından yazıldığını iddia eden yazıların sayısı giderek arttı. Örneğin elimizde, Yeni Ahit'te onun adıyla anılan on üç mektuptan daha fazla Pavlus'un mektubu var ve günümüz bilim adamları, Yeni Ahit'teki bazı mektupların aslında Pavlus tarafından yazılmadığından oldukça eminler. Benzer şekilde, Yuhanna'nın Kıyameti veya Vahiye Yeni Ahit'te yer alır, ancak diğer kıyametler dışarıda bırakılmıştır - örneğin, Petrus'un Kıyameti ve Pavlus'un Kıyameti. Çok sayıda müjde vardı. Yeni Ahit'teki dördü anonim yazılardır - ancak ikinci yüzyılda İsa'nın havarilerinin (Matta ve Yuhanna) ve havarilerin iki arkadaşının (Petrus'un arkadaşı Markos ve Pavlus'un arkadaşı Luka) isimleriyle anılmaya başlandılar. Havariler tarafından yazıldığı iddia edilen başka İnciller de ortaya çıktı. Yeni keşfedilen Yahuda İncili'ne ek olarak, Philip ve Petrus tarafından yazıldığı iddia edilen İnciller, İsa'nın kardeşi Yahuda Thomas tarafından yazılan iki farklı İncil, biri Mecdelli Meryem tarafından yazılan İnciller vb. var. Tüm bu müjdelere (ve mektuplar, kıyametler vb.) havarilerle bağlantılıydı, hepsi İsa'nın gerçek öğretilerini temsil ettiklerini iddia ediyordu ve hepsi -şu veya bu Hristiyan grup tarafından- kutsal Hristiyanlık olarak saygı görüyordu.

--- SAYFA 121 ---

kutsal yazı. Zaman geçtikçe daha fazlası ortaya çıkmaya başladı. Dinin doğru yorumlanması üzerine yürütülen muazzam tartışmalar göz önüne alındığında, insanlar hangi kitapları kabul edeceklerini nasıl bileceklerdi? Kısacası Hristiyanlıktaki rakip gruplardan biri, diğerlerini ezmeyi başardı. Bu grup, rakiplerinden daha fazla dönüşüm elde etti ve tüm rakiplerini marjlara düşürmeyi başardı. Bu grup Kilise'nin organizasyon yapısının nasıl olacağına karar verdi. Hristiyanların hangi inançları okuyacağına karar verdi. Ve hangi kitapların Kutsal Yazı olarak kabul edileceğine karar verdi. Bu, Justin Martyr ve Tertullian gibi ikinci ve üçüncü yüzyıl Hristiyanlığıyla ilgilenen bilim adamlarının iyi tanıdığı diğer şahsiyetlerin yanı sıra Irenaeus'un da dahil olduğu gruptu. Bu grup "ortodoks" hale geldi ve tüm rakiplerine karşı zaferini mühürledikten sonra, her zaman Hristiyanlığın çoğunluk görüşü olduğunu, görüşlerinin her zaman havarisel kiliselerin ve havarilerin görüşleri olduğunu, inançlarının doğrudan İsa'nın öğretilerine dayandığını iddia ederek angajmanın tarihini yeniden yazdı. Kutsal Yazı olarak kabul ettiği kitaplar bu noktayı kanıtlıyordu; çünkü Matta, Markos, Luka ve Yuhanna'nın hepsi hikayeyi proto-ortodoksların duymaya alıştığı şekilde anlatıyorlardı. Hikâyenin farklı bir versiyonunu anlatan ve böylece bırakılan diğer kitaplara ne oldu?

--- SAYFA 122 ---

proto-ortodoks kanonun dışında mı? Bazıları yok edildi, ancak çoğu ya kayboldu ya da zamanla parçalandı. Görüşleri sapkın kabul edildiğinden, bir süre sonra nadiren kopyalandılar. Yalnızca Hristiyanlık içindeki küçük marjinal gruplarda (burada bir gnostik grup, şurada bir Yahudi Hristiyan grup) bu yazılar canlı tutuldu. Varlıklarına dair söylentiler dolaşmaya devam etti, ancak hiç kimse onları gelecek nesiller için korumaya özellikle istekli değildi. Ne anlamı olurdu? Bunlar yalan içeriyordu ve insanları yalnızca yoldan saptırıyordu. Onların rezil bir ölümle ölmelerine izin vermek daha iyi. Ve öyle de yaptılar. Eski metinler geçerliliğini yitirdiğinde nadiren yeniden kopyalandılar ve sonunda bu izole kopyalar bile ortadan kayboldu; ta ki modern zamanlara kadar, nadir durumlarda bunlardan biri ortaya çıkıp Hristiyanlığın ikinci yüzyılındaki tek ortodoks din anlayışının olmadığını bize yeniden gösterene kadar. Aslında bu anlayışa karşı gelişen bir muhalefet vardı; örneğin yakın zamandaki bir keşif mücevheri olan Yahuda İncili'nde somutlaşan bir muhalefet. İşte geleneksel Hristiyanlığın teolojisini altüst eden ve gerçek Hristiyanlığın doğası hakkında düşündüğümüz her şeyi tersine çeviren bir kitap. Bu kitapta gerçek, İsa'nın diğer öğrencileri ve onların protodoks halefleri tarafından öğretilmiyor. Bu Hristiyan liderler, Hristiyanlığın Baş Döndürülmesine yalnızca gizli vahiylerle verilen gerçeğe karşı kördürler.

--- SAYFA 123 ---

hepsinin küçümsemeyi kabul ettiği tek öğrenci: hain Yahuda İskariyot. O zamana kadar kaybolan bu görüşe göre, İsa hakkındaki gerçeği yalnızca Yahuda biliyordu. İsa bu dünyanın yaratıcısından gelmedi ve kesinlikle onun oğlu değildi. Kurtuluşu getirebilecek gizli gizemleri açığa çıkarmak için Barbelo diyarından geldi. Bu kurtuluşu getiren onun ölümü değildi. Ölümü onu bu kötü maddi dünyadan kurtardı. Bu dünya acı, sefalet ve ızdıraplarla dolu bir lağımdır ve tek kurtuluş umudumuz onu terk etmektir. Ve bazılarımız bunu yapacak. Bazılarımızın içinde ilahi bir kıvılcım vardır ve öldüğümüzde, bedenlerimizin hapishanelerinden fırlayıp, sonsuza dek görkemli ve yüce hayatlar yaşamak üzere, indiğimiz ve geri döneceğimiz cennetsel evimize, ilahi aleme döneceğiz. 120 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 124 ---

LYON'LU IRENAEUS VE YAHUDA'NIN İNCİLİ Gregor Wurst C odex Mısır'dan gelen eski bir papirüs kitabı olan Tchacos, başlangıçta Mısır'ın eski bir dili olan Kıpti'nin Sahidik lehçesinde yazılmış en az dört gnostik inceleme içeriyordu. Birincisi, 1945'te Mısır'daki Nag Hammadi'deki ünlü keşiften zaten bilinen bir metin olan Peter'in Philip'e Mektubu'nun kötü korunmuş bir kopyasıdır. İkincisi, yine Nag Hammadi kütüphanesinde bulunan, James'in İlk Vahiy'i ile paralel olan "James" adlı bir incelemenin çok daha iyi korunmuş bir kopyasıdır. Üçüncüsü, ilk kez burada İngilizce çevirisiyle yayınlanan Yahuda İncili'dir. Son olarak 121 numaralı açılışın sadece bir kısmı

--- SAYFA 125 ---

Kodeksin yayın kurulu tarafından geçici olarak Allogenes Kitabı olarak adlandırılan dördüncü risalenin sayfaları günümüze kalmıştır. Kodekste kullanılan Kıpti dili bu dört metnin orijinal dili değildir. Genel olarak tüm Nag Hammadi metinlerinde olduğu gibi bunların da Yunanca orijinallerden tercüme edildiği varsayılmaktadır. Yahuda İncili örneğinde, adı eski Hristiyan literatüründe bulunmaktadır ve bu makale, bu eski referanslar ile yeni keşfedilen metin arasındaki olası bağlantıyı araştırmaktadır. Sonuç olarak bu, Yahuda İncili'nin Yunanca orijinalini tarihlememize yardımcı olacaktır. İLK TANIKLAR: IRENAEUS VE SÖZDE-TERTULLIAN Yahuda'nın bir müjdesinin varlığı ilk olarak ikinci yüzyılın sonlarına doğru Lyon'lu piskopos Irenaeus tarafından doğrulanmıştır; kendisi genellikle Sapkınlıklara Karşı başlıklı ünlü Tespit ve Yanlış Bilginin Devrilmesi adlı eserinde bundan bahsetmektedir. Her ne kadar orijinali 180 civarında Yunanca yazılmış olsa da, bu eserin elimizde yalnızca dördüncü yüzyıldan kalma bir Latince tercümesi bulunmaktadır; Yunanca orijinalinden bazı parçalar ise daha sonraki Hristiyan yazarların sapkınlık sorununu ele alan alıntıları sayesinde günümüze kadar ulaşmıştır. "Gnostikler" ve "diğer" gnostik inançları ele alışıının eklerinde

--- SAYFA 126 ---

Daha sonraki Hristiyan geleneğinde "Ophites" ("Yılan İnsanları") olarak adlandırılan gnostiklerin ardından Irenaeus, bu gnostiklerin daha başka alt grupları olarak gördüğü şeylere yöneliyor. Öğretilerinden bazılarını şöyle özetliyor: Bazıları da Kabil'in mutlak gücün üstün aleminden olduğunu söylüyor ve Esav, Korah, Sodomitler ve tüm bu kişilerin kendileriyle aynı halktan olduğunu itiraf ediyor: Bu nedenle, hiçbir zarar görmemiş olmasına rağmen yaratıcıları tarafından nefret edilmişlerdir. Çünkü Bilgelik [Sophia] kendisine ait ne varsa onlardan kaptı. Ve hain Yahuda'nın bu şeylere tamamen aşına olduğunu söylüyorlar; ve yalnızca o, gerçeği başka hiç kimsenin bilmediği kadar biliyordu ve böylece ihanetin gizemini başardı. Onun sayesinde hem dünyevi hem de göksel her şey yok oldu. Ve bu amaçla Yahuda İncili adını verdikleri uydurma bir eser ortaya çıkarıyorlar. Irenaeus'a göre bu gnostik grup, Yahudi ve Ortodoks Hristiyanların ilahi kurtuluş fikirlerinin yeniden değerlendirilmesini savunuyor. Yahudi Kutsal Yazılarındaki Esav, Korah ve Sodomlular gibi karakterler (ortodoks gelenek tarafından ahlaksız ve Tanrı'nın iradesine karşı isyancılar olarak kabul edilir) burada tek gerçek Tanrı'nın, "üstün mutlak gücün" hizmetkarları olarak kabul edilir. Bu güç, Lyonlu Irenaeus ve Yahuda İncili 123

--- SAYFA 127 ---

Ayasofya'nın gnostik figürüyle temsil edilen bu tanrı, Yahudi-Hristiyan geleneğinde, burada "onların yaratıcısı" olarak anılan yaratıcı tanrıyla özdeşleştirilmemelidir. Yeni Ahit'in en kötü niyetli figürü, İsa'ya ihanet eden ve onu yetkililere teslim eden havari Yahuda İskariyot bile bu yeniden değerlendirmeye dahil ediliyor. Bu insanlar tarafından o, "bu şeyler" hakkında bilgiye sahip olan -beşinci yüzyıl yazarı Chyrrus'lu Theodore'tin bu pasajın Yunanca bir alıntısına göre, "tüm havarilerin"- tek öğrencisi olarak kabul edilir. Dolayısıyla onun bu eylemi, dünyevi ve göksel tüm şeylerin, yani bu dünyayı "yaratan"ın veya hükümdarının tüm eserlerinin yok olmasına yol açan bir "gizem" olarak sunulmaktadır. Üçüncü yüzyılın başından itibaren bu gnostikler grubu, İskenderiyeli Clement gibi Hristiyan yazarlar tarafından "Kainitler" ("Kabil'in takipçileri") olarak adlandırılmıştır. Ancak bu sonraki Hristiyan yazarların çoğu, yalnızca Irenaeus'un anlatımına bağlıdır. Yanlışlıkla ilk Hristiyan yazar Tertullianus'a atfedilen üçüncü yüzyıla ait anonim Latince inceleme Tüm Sapkınlıklara Karşı ve dördüncü yüzyıl Yunan sapkınlık avcısı Salamis'li Epiphanius'un anlatımı, Yahuda'nın bu çevre içindeki -muhtemelen kayıp bir sapkınlığa geri dönen- ihanet eylemiyle ilgili alternatif görüş hakkında tamamlayıcı ve daha ayrıntılı bilgi sunar.

--- SAYFA 128 ---

Romalı Hippolytus'un bilimsel incelemesi. Sözde Tertulian, incelemesinin 2. bölümünde, Kabillilerin öğretilerini karakterize ediyor: Üstelik, Kabillilerin sapkınlığı olarak adlandırılan başka bir sapkınlık daha ortaya çıktı. Bunun nedeni de Kabil'i, sanki içinde etkili olan güçlü bir erdem düşünülmüş gibi yüceltmeleridir; çünkü Habil aşağılık bir erdem olarak düşünüldükten sonra doğmuştu ve dolayısıyla aşağılık bulunmuştu. Bunu iddia edenler aynı şekilde hain Yahuda'yı da savunuyorlar ve bize onun insanlığa sağladığı övülen avantajlardan dolayı takdire şayan ve büyük olduğunu söylüyorlar; çünkü bazıları bu nedenle Yahuda'ya şükran sunulması gerektiğini düşünüyor: Yahuda, İsa'nın gerçeği altüst etmek istediğini gözlemleyerek, gerçeğin altüst edilmesi ihtimalinin kalmaması için ona ihanet ettiğini söylüyorlar. Ve diğerleri bu nedenle onlara karşı çıkıyorlar ve şöyle diyorlar: Bu dünyanın güçleri, Mesih'in ölümü aracılığıyla insanlığın kurtuluşu hazırlanmaması için acı çekmesini istemediğinden, o, insanlığın kurtuluşu için danışarak, Mesih'e ihanet etti; böylece, Mesih'in tutkusuna karşı çıkan erdemler tarafından engellenen kurtuluşun engellenmesinin hiçbir olasılığı olmasın; ve dolayısıyla Mesih'in tutkusu nedeniyle insanlığın kurtuluşunun gecikmesi ihtimali olmayabilir. Lyonlu Irenaeus ve Yahuda İncili 125

--- SAYFA 129 ---

Bu metne göre, Cainites'in Yahuda'nın eylemiyle ilgili iki yorumu vardı. Bir yandan, İsa'nın ihanet nedeniyle "gerçeği çarpıtmasının" engellendiği görüşünü savundukları söyleniyor; bu bizim için çok belirsiz kalan bir görüştür ve Yahuda'nın eyleminin bu tasvirini küfür olarak gören ortodoks bir Hristiyan yazarın tipik bir çarpıtması olarak kabul edilebilir. Diğer yoruma göre Mesih, "bu dünyanın güçleri"nin, yani yaratıcının aşağı güçlerinin engellemeye istekli olduğu insanlığın kurtuluşunu sağlamak için ölüme teslim edilmiştir. Bu ifade, Irenaeus'un aşağı güçlerin eserlerinin sona ermesine yol açan "ihanetin gizemi" hakkında söylediklerine benzer. Ancak Pseudo-Tertullianus'un Yahuda İncili'nden hiç bahsetmediğini belirtmek önemlidir. Onun tartışması, Cainites'in öğretileri olduğuna inandığı şeylerle sınırlıdır. Bu, Irenaeus'un bahsettiği Yahuda İncili'ni kurtuluşun bu tür yeniden değerlendirilmesini içeren bir Cainite eseri olarak kabul edip etmememiz gerektiği sorusunu gündeme getiriyor. Eğer öyleyse, Irenaeus'un Yahuda İncili'nin Codex Tchacos'taki metinle özdeşleştirilmesi zor olacaktır çünkü yeni keşfedilen metinde, Irenaeus'un bahsettiği Yahudi Kutsal Yazılarındaki Kabil'den veya diğer anti-kahramanlardan bahsedilmemektedir. Sonuç olarak, şu durumun var olduğunu varsaymamız gerekir:

--- SAYFA 130 ---

Antik çağda gnostik topluluklarda birden fazla Yahuda İncili'nin dolaştığını biliyoruz. IRENAEUS'UN ANLATIMININ TARİHSEL İÇERİĞİ Irenaeus'un anlatımının dikkatli bir analizi, onun bu "diğer" gnostikler arasında çıkan yazılar arasında Yahuda İncili'ni saymadığını gösterir. Yukarıdaki alıntıyı takip eden bir sonraki cümlede belirttiği gibi, bu çevre içinde yazılan yazıları kesinlikle biliyordu: "Ben de onların yazılarından bir koleksiyon yaptım." Ancak Yahuda İncili ile ilgili olarak yalnızca bu kişilerin kendi görüşlerini desteklemek için bu başlıkta "uydurma bir eser" "ortaya çıkardıklarını" veya "iddia ettiklerini" belirtmektedir. Bu iddia, yalnızca muhaliflerinin, ihanet edenin özel bilgiyle donatılmış ve ilahi kurtuluşa ilişkin görüşlerinde önemli bir rol oynamaya mahkum biri olduğu yönündeki görüşlerini desteklemek için Yahuda İncili'ne atıfta bulunduklarını ima eder; bu, müjdenin ayrıca onların kurtuluşa dair tüm görüşlerini de içerdiği anlamına gelmez. Eğer bu doğruysa, Irenaeus'un rakiplerinin ima ettiği müjde metnini gerçekten bildiği çok belirsizdir. Tam tersine, Irenaeus'un kişisel olarak topladığı Cainite yazılarından farklı olarak, Lyon'lu Yahuda Irenaeus'un İncili'ni ve Yahuda'nın İncili'ni biliyor gibi görünüyordu.

--- SAYFA 131 ---

sadece söylentilerden. Bu nedenle, bu gnostiklerin, "ihanetin gizemi" olarak adlandırdıkları şey dışında, öğretilerinin tam olarak hangi bölümünü desteklemek için Yahuda İncili'nden alıntı yaptıklarından emin olamayız. Irenaeus'un anlatımından kesin olarak çıkarılabilecek şey, Cainitlerin Yahuda İncili'ni okudukları ve ihanet eylemini bir gizem olarak anlamalarını desteklemek için ona atıfta bulunduklarıdır. Bu, Yahuda'nın bu müjdede İsa'nın "gerçeği başka hiç kimsenin bilmediği şekilde bilen" öğrencisi olarak tasvir edildiğine ve ihanet eyleminin, kurtuluş tarihine ilişkin gnostik bir bakış açısından, "tüm dünyevi ve göksel şeylerin yok oluşunun" bir parçası olarak yorumlanmış olması gerektiğine işaret eder. YAHUDA'NIN KOPTİK İNCİLİNİN IRENAEUS'UN AÇIKLAMASI İLE KARŞILAŞTIRILMASI Bu iki düşünce, yeni Kıpti Yahuda İncili'nin tamamında mevcuttur. Yahuda İskariyot, başından itibaren İsa'nın gerçek kimliği hakkında özel bilgiye sahip bir havari olarak tasvir edilmiştir. İlk kez 35. sayfada yer alıyor; burada içsel, ruhsal kişiliğinin İsa'nın önünde ifade edilmesine izin verebilen tek öğrenci olarak sunuluyor. Aynı sahnede Yahuda, İsa'nın gerçekte kim olduğunu ve nereye geldiğini bildiğini itiraf eder.

--- SAYFA 132 ---

dan: "Sen Barbelo'nun ölümsüz diyarındansın" diyor, "ve ben seni gönderenin adını anmaya layık değilim." Ve İsa, Yahuda'nın aynı zamanda "başka yüce şeyler" üzerinde de düşündüğünü bildiği için, onu havarilerinden ayrılmaya teşvik eder ve onu "krallığın gizemleri"yle tanıştırmaya layık olan tek kişi olarak görür (Yahuda İncili 35, 45). Daha sonra Yahuda, İsa tarafından "o nesil'e, yani gerçek gnostikler olan Şit'in soyuna ayrılır ve bu nedenle diğer havarilerden üstün hale gelir (46). İsa yalnızca Yahuda'ya "büyük ve sınırsız diyarın, hiçbir melek kuşağının görmediği, içinde hiçbir melek gözünün görmediği, hiçbir kalp düşüncesinin anlamadığı ve ona hiçbir zaman herhangi bir isimle anılmayan büyük, görünmez [Ruh'un] bulunduğu" (47) bilgisini açıklar. Aşağıda, insanlığın aşağı düzeydeki tanrılar tarafından yaratılışıyla biten tüm kozmolojik mitin anlatımı yer almaktadır (52-53). Bütün bunlar, Irenaeus'un, Yahuda İncili'ndeki Yahuda'nın, İsa'nın başka hiçbir öğrencisinin olmadığı kadar "gerçeğe aşına" olduğu yönündeki iddiasıyla mükemmel bir uyum içindedir. Yeni Kıpti metnimiz onu aslında "her şeyin anlatıldığı" kişi olarak sunuyor (57). Sonuçta Yahuda mükemmel bir gnostiktir; ilahi vizyonunu alacağı parlak bir buluta yükselerek bir anlamda "dönüştürülmeye" layıktır. Lyonlu Irenaeus ve Yahuda İncili 129

--- SAYFA 133 ---

Yahuda'nın yeri ve onun kurtuluş tarihindeki ihaneti konusunda yeni Kıpti metnimiz ne yazık ki o kadar net değil. Bunun temel nedeni son sayfaların üst kısımlarındaki papirüsün büyük ölçüde hasar görmesidir. 55-57. sayfalarda Yahuda'nın eylemi hakkında İsa'nın ağzından çıkan bir tür kehanetin şifresini çözebiliriz, ancak en önemli ifadelerden birkaçı parçalanmıştır. Metin şöyle: Ama sen hepsini aşacaksın. Çünkü beni giydiren adamı feda edeceksin. Zaten borunuz yükseldi, gazabınız alevlendi, yıldızınız parladı ve kalbiniz [güçlendi]. Gerçekten [...] sonuncunuz [...], [—yaklaşık iki buçuk satır eksik—], çünkü o yok edilecek. Ve sonra Adem'in büyük neslinin imajı yüceltilecek, çünkü cennetten, yerden ve meleklerden önce, ebedi alemlerden olan o nesil var. Bak sana her şey söylendi. (56-57) Bu açıkça peygamberlik dilidir. İsa, Yahuda'ya, metinde daha önce Yahuda'nın yerini başka birinin alacağını ve diğer öğrenciler tarafından lanetleneceğini duyurduğunda yaptığı gibi, kurtuluş tarihinde kendi rolünü oynamak zorunda kalacağını öğretir (36, 46). Yahuda'nın görevi İsa'nın bedenini kurban etmektir. Ne için?

--- SAYFA 134 ---

akıl korunmamıştır, ancak bu fedakarlıkla İsa'nın iç ruhunun özgürleşeceğini tahmin edebiliriz. Ancak hikayenin tamamı bu olamaz, çünkü yaklaşık altı satırlık bir boşluktan sonra metinde birisinin (veya bir şeyin) "yok edileceği" ve "büyük Adem neslinin imajının" yüceltileceği belirtilmektedir. Nelerin yok edileceği İsa tarafından 55. sayfada açıkça belirtilmiştir: "Yaratıklarıyla birlikte yok edilecek olan", "beş savaşı" ile ortalıkta dolaşan "yıldızların yanılgısı"dır. Yani sadece bu dünya ("onların yaratıkları") değil, aynı zamanda bu dünyayı yönlendiren göksel güçler ("yıldızlar" ve "savaşçılar") da yok edilecek. Sonunda "Adem'in büyük nesli", yani Şit'ten önceki nesil kurtulacaktır. Bütün bunlar aynı zamanda İsa'nın Yahuda'ya "her şeyin anlatıldığı" sözünde de yer almaktadır. Yeni keşfedilen metnimizin, Yahuda'ya ihanet eylemi bağlamında göksel ("yıldızlar" ve "savaşçılar") ve dünyevi gerçekliklerin ("onların yaratıkları") yok edilmesinden bahsettiğine dikkat etmek önemlidir. Yeni müjdemizin metninin önemli bir kısmı bu pasajda kaybolmuş olsa bile, burada Irenaeus'un Yahuda'nın eylemiyle "hem dünyevi hem de göksel her şey yok olmaya sürüklendi" şeklindeki ifadesine yakın bir paralellik bulabiliriz. Yahuda İncili'nin tartışıldığı göz önüne alındığında Irenaeus kesinlikle Lyon'un Irenaeus'u ve Yahuda İncili'nde yazılmış bir eser değildir.

--- SAYFA 135 ---

Irenaeus'un muhaliflerinden oluşan bir grup, üstelik onun bu konu hakkında kişisel bilgisi olmadığı ve yalnızca söylentilerden bildiklerini aktardığı göz önüne alındığında, Codex Tchacos'taki yeni Kıpti metni ile Irenaeus'un anlatımından bilinen Yahuda İncili arasında bir bağlantı haklı görünüyor. Kıpti metninde Yahuda'nın, İsa'nın mükemmel bilgiye sahip tek öğrencisi olarak sunulduğunu gördük ve ayrıca metinde Irenaeus'un "hem dünyevi hem de göksel her şey yok olmaya sürüklendi" ifadesine paralel olabilecek noktalar buluyoruz. Bu temelde ve antik çağda birden fazla Yahuda İncili'nin dolaştığını varsayacak hiçbir kanıtımız olmadığından, Irenaeus'un bahsettiği Yahuda İncili'nin yeni keşfedilen Kıpti Yahuda İncili ile aynı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Sonuç olarak, müjdenin orijinal Yunanca dilinde zaten yazıldığı bir tarih belirleyebiliriz: Yahuda İncili, Irenaeus'un bazı muhaliflerinin öğretilerini desteklemek için bundan bahsettiklerini belirttiği 180 yılından önce yazılmıştı. Bir sonraki soru Yahuda İncili'nin bu tarihten ne kadar önce yazıldığıdır. Bunu söylemek çok zordur, çünkü ne yazarını biliyoruz, ne de ortaya çıktığı Hristiyan mezhebi hakkında detaylı bir tarihi bilgiye sahibiz. Ancak kesin olarak ifade edilebilecek bir gerçek, Yahuda İncili'nin Yahuda İncili'nden söz ettiğidir.

--- SAYFA 136 ---

Yeni Ahit'ten Elçilerin İşleri kitabı. 36. sayfada İsa Yahuda'ya şöyle der: "Çünkü on iki [öğrenci] yeniden tanrılarıyla tamamlanabilirsin diye, senin yerini başkası alacak"; bu, on iki havariden oluşan çevrede Yahuda'nın yerine Matthias'ın seçilmesine açık bir göndermedir (Elçilerin İşleri 1:15-26). Elçilerin İşleri kitabı Yeni Ahit bilginleri tarafından genellikle 90-100 yılları civarına tarihlendiğinden, Yahuda İncili'nin ikinci yüzyıla ait olması gerekir. Sonuç olarak burada Yahuda İskariyot hakkında kanonik İncillerde bulduğumuzdan daha doğru bir tarihsel bilgi bulamıyoruz. CODEX TCHACOS'UN TARİHİ Yahuda İncili'nin orijinal Yunanca metni elimizde olmadığından Codex Tchacos'ta yer alan Kıpti tercümesinin nüshasının tarihini belirlemeye çalışmalıyız. Kodeks arkeologlar tarafından bilimsel bir kazı sırasında bulunamadığından (ki bu durumda tarihi yüksek derecede kesin olarak belirlenebilir), yalnızca tasarımı ve yazı biçimini Nag Hammadi kütüphanesinde saklanan diğer tarihlenebilir papirüs kodeksleriyle karşılaştıran geleneksel yöntemi uygulayabiliriz. Bu, dördüncü yüzyılın ilk yarısına ait bir tarihi gösterir, ancak Lyonlu Irenaeus ve Yahuda İncili 133 el yazmalarına tarihlenmektedir.

--- SAYFA 137 ---

bu yöntemle hassas bir iştir ve belirsizlik derecesi yüksek kalır. Arizona Üniversitesi'nden A. J. Timothy Jull tarafından yürütülen bir karbon-14 analizi, kodeksin yaklaşık olarak üçüncü yüzyılın son çeyreğine (birkaç on yıl) tarihlendirdi. Bu tarihlleme, kodeksin ciltlenmesinde veya sırtında kullanılan papirüs artıklarının (kartonaj adı verilen) araştırılmasıyla doğrulanabilir, çünkü bu tür artıklar (örneğin, vergi makbuzları veya diğer yasal belgeler) normalde tarihlendirilir. Ancak bu papirüs artıklarının hâlâ onarılması gerekiyor. SONUÇ Codex Tchacos'ta bulunan Yahuda İncili'nin bahsi geçen Irenaeus İncili ile özdeşleştirilmesi ikna edici ise, antik gnostisizm çalışmalarında önemli bir adım olacaktır. Nag Hammadi kütüphanesindeki Kıpti metnlerinin çoğunun bugüne kadar çıkması son derece zordur. Yuhanna'nın Gizli Kitabı söz konusu olduğunda bile, dört Kıpti elyazmasında farklı versiyonlarda tasdik edilen bir metin ve Irenaeus'un bir yorumuyla şu veya bu versiyonun önceliğini sıralamak henüz kesinlik kazanmamıştır. Ancak burada yayınlanan Yahuda İncili Irenaeus'taki İncil ise, ilk kez Sethian gnostisizminin tarihini Irenaeus'un zamanına kadar izleme şansına sahip olacağız. 154 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 138 ---

Bu müjde söz konusu olduğunda, karmaşık bir düzenleme geçmişi varsaymak için hiçbir nedenimiz yok, çünkü daha sonraki yeniden düzenlemelerin izlerini göstermiyor. Bu, yazının yazıldığı sırada metinde değişiklik yapılmadığı anlamına gelmez. Ancak kozmolojinin vahyedilmesi (Yahuda İncili 47-53) gibi ekstra bölümlerin daha sonra eklenenler olarak yazıldığına dair hiçbir işaret yoktur. Bu tür bir edebi eleştirinin orijinal metni yok edeceği açıktır. Bunun önemli sonucu şu: Eğer bu metin, Irenaeus'un bahsettiği Yunanca orijinalin Kıpti tercümesi olarak tanımlanırsa, o zaman Seth kozmolojisinin bu versiyonu da 180'den önceye dayanıyor demektir. Yani bu yeni metin muhtemelen Seth gnostisizminin Irenaeus'tan önceki bir hareket olduğuna dair kanıtlanmış tarihsel kanıtlar sağlayabilir. Bu, erken Hristiyanlığa ilişkin bilgimizde önemli bir kazanç olacaktır. Lyonlu Irenaeus ve Yahuda İncili 135

--- SAYFA 139 [Görsel / Boş] ---**--- SAYFA 140 ---**

YAHUDA VE GNOSTİK BAĞLANTI 0 Lyon'lu Marvin Meyer Irenaeus, Heresies'e Karşı kitabında, Habil'in kötü kardeşi Kabil'in savunucularının Yahuda İncili'ni yazdığını belirtir. Cainites olarak bilinen bu mezhep, Irenaeus ve diğer heresiologlar tarafından, Kabil, Esav, Korah, Sodom halkı ve Yahuda İskariyot dahil olmak üzere, İncil edebiyatındaki en kötü şöhretli karakterlerden bazılarının savunucusu olmakla suçlandı. Ancak bu suçlamaların dışında, erken Hristiyanlık dönemindeki herhangi bir grubun kendilerini Cainites olarak adlandırdığına dair hiçbir tarihsel kanıt yoktur; bu isim sapkınlık avcıları tarafından icat edilmiş bir lakap gibi görünüyor. 137 İncili'nin günümüze ulaşan sayfalarında da Kabil'den bahsedilmiyor.

--- SAYFA 141 ---

Yahuda, teorik olarak adı bir boşlukta gizleniyor olabilir. Ancak Irenaeus'un söylediklerinde doğruluk payı olabilir. Nag Hammadi kütüphanesindeki Yuhanna'nın Gizli Kitabı, Yöneticilerin Doğası ve Büyük Görünmez Ruhun Kutsal Kitabı (Mısır İncili) dahil olmak üzere metinlerde Kabil'den bahsedilir ve bunlardan ikisi, Gizli Kitap ve Kutsal Kitap, Kabil'e yapılan açık göndermenin dışında, Yahuda İncili'nin (51-52) bir kısmına yakından paralel olan, dünyanın melek hükümdarı olarak Kabil'e ilişkin pasajlar içerir. Kutsal Kitap aynı zamanda Sodom ve Gomorra halkını da bir davaya sahip isyancılar olarak anlayışlarından dolayı övüyor. Başka açılardan da Kabil'den söz eden bu metinler Yahuda İncili ile ilgilidir. Başka bir mezhep bilimci olan Salamisli Epiphanius, her sapkın hastalığa karşı bir panzehir içeren Panarion veya "İlaç Sandığı"nda, Kabil'in savunucularını ve Yahuda İncili'nin yazarlarını, "gnostikler" olarak adlandırdığı, Yunanca'da "bilen" veya "bilgi sahibi insanlar" anlamına gelen bir kelime olan gnostikoi olarak adlandırdığı kişilerle ilişkilendirir. Her ne kadar bazı akademisyenler gnostik kelimesini çok geniş ve birçok farklı inanç türünü kapsayan bir şemsiye terim olarak eleştirse de, Irenaeus aslında bazı dini grupların kendilerini "gnostik" olarak adlandırdığını söylüyor. Bu kişilerin iddia ettiği bilgi dünyevi bilgi değil, dünya bilgisidir.

--- SAYFA 142 ---

mistik bilgi, Tanrı ve benlik bilgisi ve Tanrı ile benlik arasındaki ilişki. Yahuda İncili'nde gnosis kelimesi iki kez kullanılır (50, 54) ve ikinci örnekte metin, kaosun ve yeraltı dünyasının krallarının onlara hükmetmemesi için Adem'e ve onunla birlikte olanlara "verilecek bilgiden" bahseder. Bu pasaj, Adem'e ve Adem'in soyundan gelen insan ırkına gelen bilginin bu dünyanın güçlerine karşı koruma ve kurtuluş sunduğunu öne sürüyor. Bart Ehrman'ın da makalesinde işaret ettiği gibi, Yahuda İncili ve bu müjdede bizzat İsa, bilgi yoluyla kurtuluşu, içindeki ilahi ışığın kendini bilmesini ilan eder. Irenaeus ve diğerleri tarafından tartışılan gnostikler, antik çağda ve geç antik çağda mistik dini düşüncenin önemli bir ekolünü oluşturur. Günümüzde akademisyenler genellikle bu düşünce okulunun öğrencilerinden Sethi gnostikleri olarak söz etmektedirler ve gnostiklerden daha genel bir şekilde bahsettiğimizde, bu terimin kullanımını Sethi gnostikleriyle ilişkili grupları içerecek şekilde genişletmiş oluyoruz. Kabil'e olan ilgileriyle dikkat çeken Nag Hammadi metinlerinin tümü, bu Seth gnostik okulunun bir parçasıdır; Yuhanna'nın Gizli Kitabı, Seth düşüncesinin klasik metni olarak kabul edilir. Hristiyan Sethian düşüncesinin erken bir biçimini temsil eden Yahuda İncili de bu okula dahildir. Yahuda ve Gnostik Bağlantı 139

--- SAYFA 143 ---

Yahuda İncili'nin kahramanı Yahuda İskariyot'un merkezi itirafı, müjdeyi Set'in gnostik geleneğine yerleştirir. Müjdede diğer öğrenciler İsa'nın kim olduğunu yanlış anlıyorlar ve onun kendi Tanrılarının, bu dünyanın Tanrısının oğlu olduğunu iddia ediyorlar, ancak Yahuda İsa'ya şöyle diyor: Kim olduğunu ve nereden geldiğini biliyorum. Sen Barbelo'nun ölümsüz diyarındansın. Ve ben seni gönderenin adını anmaya layık değilim. (Yahuda İncili 35) "Barbelo'nun ölümsüz diyarı [veya sonsuzluğu]" ifadesi Sethian metinlerinde tanıdık bir ifadedir. Bu dünyanın ötesindeki ilahi olanın yüce alemini belirtir ve Sethian yazılarında öne çıkan bir karakter olan ve sıklıkla cennetteki Annemiz rolünü üstlenen ilahi figür Barbelo ile ilişkilendirilir. Barbelo'nun ve isminin kökeni belirsizliğini koruyor, ancak Yahudi Kutsal Yazılarında ve Yahudilikte kullanılan, Tanrı'nın tarif edilemez dört harfli isminden, YHWH veya Yahweh'den (Elizabeth İngilizcesi'nde Yehova) gelmiş olabilir. İbranice "dört" kelimesi, arba, kutsal isme işaret ediyor olabilir ve Barbelo ismi İbraniceden "(b-) dörtte (arb(a)) Tanrı (El ile karşılaştırın)" gibi bir ifadeden türetilmiş olabilir, yani Tanrı'nın tarif edilemez ismiyle bilindiği söylenebilir. 140 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 144 ---

Mevcut Yahuda İncili'nde Barbelo figürü, diğer Set metinlerinde olduğu gibi efsanevi bir dramadaki bir karaktere genişletilmemiştir ve Barbelo'nun kesin kimliği belirsizliğini korumaktadır. Onun ilahi Anne olduğu bile belli değil; ne de Kendi Kendini Oluşturan Autogenes'in ortaya çıkışıyla ilgili İncil'in (47) sonraki bölümünde Barbelo'dan bahsedilmiyor. Barbelo'dan Yahuda İncili'nde bizzat Yahuda tarafından yalnızca bir kez bahsedilir ve onun ilahi ismin tarif edilemezliğini tasdik etmesi Yahudi mirasındaki ilahi ismin kutsallığını hatırlatabilir. Yahuda, İsa'nın ilahi olandan olduğunu itiraf eder ve ilahi olanın adını boşuna ağzına almaz. İsmi kesin anlamı ne olursa olsun, Barbelo, Seth metinlerinde ışığın ve yaşamın ilahi yaratıcısı ve ilahi Çocuğun kaynağı (çoğunlukla Anne) haline gelir. Eğer İsa, Yahuda İncili'nde Yahuda'nın itiraf ettiği gibi, Barbelo'nun ölümsüz diyarındansa, o da yukarıdaki alemden gelen ilahi bir varlıktır. Sethian'ların incelenmesinde uzmanlaşmış bir bilim adamı olan John Turner, Sethian düşüncesinin en önemli kozmolojik figürlerinin uygun bir özetini veriyor: Sethian incelemelerinin çoğu, hiyerarşinin zirvesinde Baba, Anne ve Çocuktan oluşan üstün bir üçlüyü yerleştirir. Bu üçlünün üyeleri Görünmez Ruh, Barbelo ve ilahi Autogenes'tir. Görünmez Ruh Yahuda'yı ve Gnostik Bağlantıyı aşıyor gibi görünüyor

--- SAYFA 145 ---

Hatta Barbelo'nun kendi yansıttığı kendi yansıması olarak başlayan varoluşun kendisi alanına bile ulaşabiliriz. Çocuk, Barbelo'dan ya kendiliğinden ya da Baba'nın ışığının bir kıvılcımından kendiliğinden oluşur (autogenes) ve Dört Aydınlik ve onlarla ilişkili çağlar etrafında yapılanan aşkın alemin geri kalanının düzenlenmesinden sorumludur. Bunun altında oluş alanı genellikle Sophia'nın Görünmez Ruh üzerine kendi tefekkürünü tek başına ve onun izni olmadan somutlaştırma girişiminden kaynaklanır; Pek çok anlatıma göre, bu eylem onun şekilsiz yavrularını olağanüstü dünyanın yaratıcısı olarak Archon'a dönüştürür. Seth metinleri sıklıkla, dikkat çekici ve devrim niteliğinde bir hikaye anlatmak için kullanılan Adem ve Havva yorumlarından alınan özelliklerle yaşadığımız dünyayı tasvir eder. Sethian'a göre dünyanın yaratıcısı aslında megaloman bir yaratıcıdır, ancak insanoğlu, içlerindeki ilahi kıvılcım sayesinde yaratıcının ve onun güçlerinin üzerinde yüceltilir. Eğer insanlar gerçek ilahi benliklerini tanırlarsa, bu dünyanın güçlerinin pençesinden kaçabilecekler ve aydınlanmanın huzuruna varabilecekler. Yahuda İncili'nde İsa, Yahuda'ya, kendisinin ve metni okuyanların amacına ulaşması için bilmesi gerekenleri açıklar.

--- SAYFA 146 ---

İsa'nın kim olduğuna ve dünyada ve ötesinde yaşamın neleri gerektirdiğine dair doğru bir anlayış. Aynı zamanda Yahuda İncili'nin Sethian perspektifi erken dönem Sethian düşüncesini temsil etmektedir ve müjdenin Sethian temaları tam olarak gelişmemiştir. Ben, Yahuda'nın İncili'nin, İsa'nın iyi haberiyle ilgili kendi versiyonlarını geliştirme sürecinde Sethi Hristiyanlarına bir bakış sunabileceğini öne sürüyorum. BÜYÜK OLAN, BARBELO VE KENDİNDEN OLUŞAN OTOJENLER Yahuda İncili, ilahi olan hakkındaki kozmolojik mesajını tipik Sethian tarzıyla duyurur. Barbelo'dan, Baba'dan ve Kendi Kendini Üreten Autogenes'ten bahsediliyor. Herkesin Babası veya Ebeveyni, birçok Seth metninde olduğu gibi, Yahuda İncili'nin mevcut sayfalarındaki bir pasajda (47) "büyük görünmez [Ruh]" olarak tanımlanır ve aynı zamanda Yahuda İncili'nin birçok ek yerinde büyük ve görünmez (47) ve Ruh (49) olarak ve "Yüce Olan" (53) olarak tanımlanır. Yahuda İncili'nde Büyük Olan'dan "Tanrı" olarak bahsetmek yersiz görünmektedir; bu terim evrenin alt güçleri ve bu Yahuda'nın yaratıcısı ve Gnostik Bağlantı için ayrılmış gibi görünüyör.

--- SAYFA 147 ---

dünya, "'Tanrı' denilen herkes" için (48). Yahuda İncili'nde Büyük Olan, sonlu Tanrı terimini aşıyor gibi görünüyor. Aynı teolojik noktaya Yuhanna'nın Gizli Kitabı'nda da değinilmektedir: Bir, üzerinde hiçbir şey olmayan bir egemendir. O, Tanrı ve Ebeveynidir, Her Şeyin Babasıdır, Her Şeyin üzerinde olan görünmezdir, bozulmazdır, hiçbir gözün bakamayacağı saf ışıktır. Bir, görünmez Ruh'tur. Onu bir Tanrı olarak ya da bir Tanrı gibi düşünmemeliyiz. Çünkü o, Tanrı'dan daha büyüktür, çünkü onun üzerinde hiçbir şey yoktur ve onun üzerinde bir efendi yoktur. O, [kendisinden aşağı olan hiçbir şeyde] mevcut değildir, çünkü her şey onun içinde mevcuttur, çünkü kendisi kendi içinde yerleşmiştir. (Nag Hammadi Yazması II, 2—3) Yahuda İncili'nde Yüce Olan'ın üstünlüğü vurgulanır. İsa evrenin sırlarını Yahuda'ya açıkladığında, ilahi olanı tasvir etmek için 1 Korintliler 2:9, Tomas İncili 17, Nag Hammadi kütüphanesindeki Havarî Pavlus'un Duası ve diğer metinlerin dilini anımsatan ifadeler kullanır. İsa şöyle diyor: [Gelin], size şimdiye kadar hiç kimsenin görmediği [sırları] öğreteyim. Çünkü hiçbir melek neslinin boyutunu görmediği, büyük ve görünmez bir [Ruh]'un bulunduğu büyük ve sınırsız bir alem vardır.

--- SAYFA 148 ---

Hiçbir melek gözünün görmediği, hiçbir gönül düşüncesinin anlamadığı, hiçbir isimle anılmayan. (47) Diğer Sethi metinleri, özellikle Yuhanna'nın Gizli Kitabı ve Yabancı Allogenes, ilahi olanın aşkınlığının daha kapsamlı tanımlarını sunar. Yuhanna'nın Gizli Kitabı'nda vahiy şöyle der: Bir, sınırsızdır, çünkü önünde onu sınırlandıracak hiçbir şey yoktur, anlaşılmazdır, çünkü onun önünde onu anlayacak hiçbir şey yoktur, ölçülemezdir, çünkü ondan önce onu ölçecek hiçbir şey yoktur, görünmezdir, çünkü hiçbir şey onu görmemiştir, ebedidir, çünkü o ebediyen vardır, söylenemez, çünkü hiçbir şey onu ifade etmek için kavrayamaz, adlandırılmaz, çünkü ondan önce ona bir isim verecek hiçbir şey yoktur. Bir, ölçülemez ışıktır, saftır, kutsaldır, tertemizdir. O dile getirilemez ve bozulmazlık bakımından mükemmeldir. Bu sadece mükemmellik, kutsanmışlık ya da tanrısallık olduğundan değil: çok daha büyüktür. Bir, cisimsel değildir ve cisimsiz değildir. Yahuda ve Gnostik Bağlantı 145

--- SAYFA 149 ---

Bir büyük değildir ve küçük değildir. "Ne kadar?" demek imkansız. Ne tür bir {tür}? Çünkü onu kimse anlayamaz. (11:3) Bu açıklama bize bir kez daha Yahuda İncili'nin başında Yahuda'nın İsa'ya söylediği şu sözleri hatırlatıyor: "Seni gönderenin adını anmaya layık değilim" (35). Kendiliğinden Oluşan Autogenes, Yahuda İncili 47-50'de, İsa'nın ilahi olanın kendisini genişlettiği ve tam ifadeye ulaştığı muhteşem tarzı ortaya çıkardığı zaman tartışılmaktadır. Yüce Olan, büyük görünmez Ruh, buradaki ölümlü dünyanın tüm yönlerini aşar, dolayısıyla ilahi olanın bazı tezahürleri, dünyanın yaratılışını ve kurtuluşunu meydana getirmelidir. Bu tezahür, Kendi Kendini Üreten Autogenes'tir. İsa, ilahi olanın parlaklığını gösteren parlak bir göksel buluttan, bir meleği çağıran ilahi bir sesin geldiğini ve Kendi Kendini Oluşturan Autogenes bulutundan ortaya çıktığını belirtir. Autogenes, Sethian metinlerinde Barbelo'nun soyunu karakterize etmek için yaygın olarak kullanılan bir terimdir ve bu terim Çocuğun bağımsızlığının altını çizer: Autogenes olarak Çocuk, kendi kendine başlayandır. Otojen veya "Kendiliğinden Oluşan" ismi Yahuda İncili'nde özellikle işe yarar; burada Kendiliğinden Oluşan sadece 146

--- SAYFA 150 ---

sesin ardından gökteki buluttan kendiliğinden çıkar. Seth literatürünün başka yerlerinde, Çocuk Autogenes'in ortaya çıkışının açıklaması daha karmaşık hale gelebilir ve Yuhanna'nın Gizli Kitabı'nın daha uzun versiyonunda Çocuğun ortaya çıkışı, aşkın Baba ile Anne Barbelo arasında bir ruhsal ilişki eylemini akla getirecek şekilde tasvir edilir: Baba, görünmez Ruhu çevreleyen saf ışıkla ve onun ışıltısıyla Barbelo'ya baktı. Barbelo ondan hamile kaldı ve o da kutlu ışığa benzer ama onun kadar büyük olmayan bir ışık kıvılcımı üretti. Bu, Anne-Babanın ortaya çıkan tek Çocuğuydu, tek yavruydu, Babanın tek Çocuğuydu, saf ışıktı. Görünmez bakire Ruh, Ruh'un Öngörüsünün ilk gücü olan Barbelo'dan ortaya çıkan, üretilen ışıktan dolayı sevinç duydu. (11:6) Yahuda İncili'nde İsa, "aydınlatıcılar" olarak adlandırılan diğer dört meleğin veya habercinin Kendi Kendini Yaratanlar aracılığıyla nasıl var olduklarını ve Kendilerinden Yaratılanların hizmetkarları olarak hizmet ettiklerini anlatmaya devam eder (47). Diğer Sethian hikayelerinde Dört Aydınlatıcıya isimler verilmiştir: Harmozel, Oroiael, Daveithai ve Eleleth. Yahuda ve Gnostik Bağlantı 147'ye giderek artan sayıda melek ve sonsuzluklar (göksel varlıklar) geliyor

--- SAYFA 151 ---

Yahuda İncili'ne göre, ilahi olanın parlaklığının ifade edildiği şekliyle "sayısız onbinlerce" varolmuştur. Nihayetinde ilahi olanın genişlemesi evrenin sonsuzluklarına, ışıklarına, göklerine ve göklerine kadar uzanır ve bunların sayıları dünyanın özelliklerine, özellikle de zaman birimlerine karşılık gelir. Bir yıldaki ay sayısı veya zodyaktaki işaretler gibi on iki çağ vardır. Yahudi inancına göre dünyadaki geleneksel ulus sayısı gibi yetmiş iki gök ve ışık vardır. Güneş yılındaki günlerin sayısı gibi (aradaki beş gün hariç) üç yüz altmış gök vardır. Yirmi dört sayısı aynı zamanda bir günün saat sayısı olarak da kullanılır (Yahuda İncili 49-50). Yahuda İncili'nin bu bölümü, Kutsal Eugnostos metnindeki pasajlarla ve ilgili metin olan İsa Mesih'in Bilgeliği'ndeki pasajlarla o kadar yakından paraleldir ki, bir tür metinsel ilişkinin mümkün olduğuna inanıyorum. Kutsal Eugnostos'un yazarı, çağların ve diğer güçlerin oluşumunu ilgili iki pasajda anlatır: Bahsettiğim on iki güç bir araya gelerek her biri <altı> erkek ve <altı> dişi olmak üzere toplam 72 güç meydana getirdi. 72'nin her biri sırasıyla beş manevi güç üreterek sayıyı 360'a çıkardı. İradede birleşiyorlar. Bu şekilde 148 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 152 ---

ölümsüz insanlık krallığımızı simgelemeye geldi. İlk gebe kalan, ölümsüz insanlığın oğlu, zamanın sembolü olarak işlev görür. [Kurtarıcı], [yılı} sembolize eder. On iki güç on iki ayın simgeleridir. Kurtarıcıdan gelen 360 güç, yılın 360 gününü temsil eder. Onlardan gelen sayısız melekler ise saatler ve dakikalar boyunca ayakta dururlar. (Nag Hammadi Yazması III: 83-84) Bunlardan bazıları, meskenlerde ve savaş arabalarında tarif edilemez bir ihtişam içindeydi ve herhangi bir yaratığa gönderilemezdi ve kendilerine hizmet etmek ve onları yüceltmek için sayısız melek ordusu, ayrıca bakire ruhlar ve tarif edilemez ışıklar ürettiler. Hastalık ve zayıflıktan uzaktırlar. Yalnızca irade vardır ve o hemen ifadeye gelir. (111:88-89) Yahuda İncili'ndeki bu teolojik düşünceler, ne kadar karmaşık ve karmaşık olursa olsun, ilahi olana dair karmaşık bir düşünme tarzını açığa vurur. Başlangıçta sonsuz, adlandırılmaz, tarif edilemez bir tanrının olduğu söylenir; hatta Büyük Olan'a bir "tanrı" diyebiliriz veya O'nu tanımlamak için herhangi bir sonlu kelimeyi kullanabiliriz. Yüce Olan, çağlar boyunca ve sayısız varlıklar boyunca, aşağıdaki dünyamıza doğru parlayan ilahi ihtişamın doluluğuna doğru genişler. Yahuda ve Gnostik Bağlantı olmasaydı 149

--- SAYFA 153 ---

İlahi alemdeki trajik bir hata, bir bilgelik hatası, her şey muhteşem kalacaktı. Ancak bir aksaklık yaşandı. BOZULMUŞ SOPHIA VE YARATICI Seth metinlerine göre, zamanın başlangıcında lütuftan düşüş, kozmik boyutlarda ilahi bir olaydı. İncil'de Yaratılış 3, Adem ile Havva'nın yılanın iradesine boyun eğip Tanrı'nın iradesine karşı iyilik ve kötülüğü bilme ağacından yemelerinin öyküsünü anlatır. Sethian metinleri, Havva ile aynı özellikleri paylaşan ve ciddi sonuçlar doğurabilecek bir hataya düşen Sophia olarak kişileştirilen ilahi Bilgelikten söz eder. Yahuda İncili'nin günümüze ulaşan kısmı, Ayasofya'nın hikayesini ve Ayasofya'nın düşüşünü içermiyor. Metnin parçalı bir bölümünde Sophia'ya yalnızca tek bir atıf var; burada çok az açıklamayla "yozlaşmış Sophia" olarak anılıyor. Bir boşluğun ardından "ölümlü insanları yaratan el"e atıf yapılıyor ki bu da Sophia'yı bu dünyayı yaratan tanrıya bağlayabilir. Yuhanna'nın Gizli Kitabı'nda Bilgelik'in düşüşünün anlatımı biraz ayrıntılı olarak sunulmaktadır: Şimdi, İçgörü Bilgeliği olan ve bir çağ oluşturan Sophia, bir düşünce tasarladı.

--- SAYFA 154 ---

Görünmez Ruh ve Önbilgi anlayışıyla kendisinden. Kendisi gibi bir şeyi, Ruh'un onayı olmadan, partneri olmadan ve onun düşüncesi olmadan ortaya çıkarmak istiyordu. Erkek onay vermedi. Partnerini bulamadı ve bunu Ruh'un izni olmadan ve partnerinin bilgisi olmadan düşündü. Buna rağmen doğurdu. Ve içindeki yenilmez güç nedeniyle düşüncesi boş bir düşünce değildi. Ondandır kusurlu ve görünüş olarak kendisinden farklı bir şey çıktı, çünkü bunu partneri olmadan üretmişti. Annesine benzemiyordu ve şekli bozuktur. (11:9-10) Petrus'un Philip'e yazdığı mektupta, metindeki açıklamayı yapan kişi, Meryem Ana Sofya'nın düşüşüne ilişkin çok önemli bir ayrıntı daha sağlar. Mektubun Codex Tchacos versiyonunda vahiy şöyle diyor: Başlangıç olarak, çağların eksikliğiyle ilgili olarak, eksik olan itaatsizliktir. Kötü karar veren Anne, Yüce Olan'ın emri olmadan ifadeye geldi. Çağları kurmayı en başından beri isteyen oydu. Ama o {konuştuğunda} Kibirli ortaya çıktı. Yahuda'nın içinden bir vücut parçası ve Gnostik Bağlantı 151

--- SAYFA 155 ---

geride kaldı, Kibirli onu kaptı ve eksiklik ortaya çıktı. O halde bu, çağların eksikliğidir. (3-4) Eksiklik kelimesi Yahuda İncili'nde de geçmektedir. 39- İlahi ışıktaki eksiklik veya azalma, Yuhanna'nın Gizli Kitabı'na göre kötü bir anlayıştan, Petrus'un Philip'e Mektubu'na göre ise itaatsizlik ve kötü yargıdan kaynaklanmaktadır. Petrus'un Philip'e yazdığı mektubun annesi ya Sofya ya da Havva olabilir ve gnostik literatürde Sofya ile Havva arasındaki bağlantı dikkate alındığında bu belirsizlik kasıtlı olabilir. Sophia'nın hikayesi literatürde ilerledikçe, ilahi ruhun bir kısmı Sophia'dan bu dünyanın yaratıcısı olan çocuğuna geçer ve o da sonunda onu insanlığa uçurur (Yaratılış 2:7). Dolayısıyla Sophia'nın kaybı, insanoğlunun içinde ilahi olanın ışığına sahip olduğu anlamına gelir. Bu, Yahuda İncili'ndeki "bozulmuş Sophia"nın daha büyük hikayesidir. İlahi dünyada ve aşağıdaki dünyada eksik olan her şey Bilgeliğin eksikliğinden kaynaklanır ve insanların içindeki ışık tekrar ilahi olanla bir olduğunda, Sophia yeniden canlanır ve ilahi olanın doluluğu idrak edilir. Gnostik metinler bu mutluluğun bir kısmının şimdi deneyimlenebileceğini öne sürüyor, ancak ilahi bütünlüğün nihai deneyimi insanlar 152 T H E G O S P E L O F J U D A S

--- SAYFA 156 ---

ölümlü bedenlerini bırakın. Yahuda İncili'nde İsa, Şit neslinden olan gnostiklerin öldüğünde fiziksel bedenlerinin öldüğünü, ancak ruhlarının hayatta kaldığını ve özgürleşmiş olarak cennetteki evlerine döndüklerini söyler (43). Ölüm anında bedene ait olan ve bu fani dünyada evinde olan her şeyden vazgeçilmesi gerekir. İsa Yahuda'ya, bilgili insanların ölümlü bedenlerinin teslim edilmesi gerektiğini söylüyor, "böylece ruhları yukarıdaki ebedi alemlere yükselsin" (44). Bazı gnostik geleneklerde, özellikle de Valentinianus geleneklerinde, muhtemelen ilahi olanın yüce iyiliğinin nasıl onaylanacağı ve yine de kusurlu bir dünyada kötülüğün gerçekliğini nasıl kabul edeceğimiz gibi hassas bir meseleyle başa çıkma çabası içinde, Bilgeliğin iki figüründen bahsedilir; yüksek Bilgelik ve düşük Bilgelik. Teodise sorunu veya kötülük sorunu olan bu konu, günümüze kadar teolojik tartışmalardaki en zor ve önemli konulardan biri olmaya devam etmektedir. Kötülük nedir ve nereden gelir? Tanrı bir şekilde kötülüğe bulaşmış mıdır? Philip'in Valentinianus İncili'nde, yüksek Bilgeliğe Sophia veya Echamoth, alt Bilgeliğe Echmoth, "ölüm Bilgeliği" (Nag Hammadi Kodeksi II, 60) adı verilir ve Tanrı'nın yüksek Bilgeliği, bu ölümlü dünyanın kötülüğünden korunur. Benzer şekilde, belki Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı da "maddenin Sophia'sından" söz ediyor (Nag Hammadi Yazması III, 57). Yahuda ve Gnostik Bağlantı 153

--- SAYFA 157 ---

Yahuda İncili'ndeki "bozulmuş Sophia"ya yapılan atıfların, gnostik metinlerde Bilgeliği yorumlamanın daha gelişmiş yollarıyla nasıl bağlantılı olduğu belirsizliğini koruyor. Açık olan şey onun "yozlaşmış" olduğudur. Sophia'nın çocuğu ve onun hatasının ürünü olan, Yuhanna'nın Gizli Kitabı'nda şekilsiz bir çocuk olarak tanımlanan ve Peter'in Philip'e yazdığı mektupta "Kibirli Olan" olarak anılan bu çocuk, Sethian metinlerinden iyi bilinen, bu dünyanın baş hükümdarı ve yaratıcısıdır. Yahuda İncili'nde ve diğer gnostik geleneklerde bu dünyanın yaratıcısı nazik ve nazik bir figür değildir. Yaratıcı ve yaratıcı olarak, Sophia'nın ilahi ışığını ölümlü bedenlerde hapsedilmiş halde tutmaktan sorumludur. Yahuda İncili 51'de yaratıcının adı Nebro ve Yaldabaoth'tur ve bir başkası Saklas onunla işbirliği yapar. Her üç ismin de biçimleri diğer Sethian kaynaklarından bilinmektedir. Yaldabaoth büyük ihtimalle "kaosun çocuğu", Saklas ise "aptal" anlamına geliyor. Nebroel veya Nebruel adı, Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı'nda ve Maniheist kaynaklarda geçmektedir; Yahuda İncili'nde Nebro adı, -el (İbranice'de "Tanrı" anlamına gelir) yüceltici son eki olmadan yazılmıştır. Kutsal Kitap'ta Nebruel, Sakla ile seks yapan ve on iki çağ doğuran bir iblis olarak görünür (111:57). Yahuda İncili'ndeki İsa, Yahuda'ya bu dünyanın yaratıcısının neye benzediğini anlatmak için grafik bir dil kullanır ve

--- SAYFA 158 ---

yakışıklı bir tanrı değil. İsa şöyle der: "Bakın, buluttan yüzü ateşle parıldayan ve görünüşü kanla kirlenmiş bir [melek] çıktı" (51). Yüzü ateşle parladığında Yuhanna'nın Gizli Kitabı'ndaki (11:10) Yaldabaoth'a benziyor ve kanla kirlendiğinde Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı'ndaki (111:56-57) maddeden Sophia'ya benziyor. Yahuda İncili'ne göre, yaratıcı ve onun uşakları, her tarafta yöneticilerin, meleklerin ve güçlerin bulunduğu aşağıdaki dünyayı yaratırlar. Melek güçlerinin bürokrasi kurumu biraz hasar görmüş bir pasajda tasvir edilmiştir: On iki yönetici on iki meleklerle konuştu: "Her biriniz [...] ve onların [...] nesil [—bir satır kayıp—] melek olmasına izin verin": İlki, Mesih olarak adlandırılan [S]eth'tir. [İkincisi] Harmathoth'tur, o da [...]'dir. [Üçüncüsü] Galila'dır. Dördüncüsü Yobel. Beşincisi Adonaios'tur. Bunlar yeraltı dünyasına ve her şeyden önce kaosa hükmeden beş kişidir. (51—52) Bu pasajın paralelleri Yuhanna'nın Gizli Kitabı'nda (11:10-11) ve Büyük Yahuda'nın Kutsal Kitabı ve Gnostik Bağlantı'da bulunur. 155

--- SAYFA 159 ---

Görünmez Ruh (111:58) ve bu paralellikler, daha kapsamlı bir şekilde de olsa, Yahuda İncili ile aynı türde dünya yöneticilerinin bürokrasisini tasvir ediyor. Kutsal Kitap şöyle der: Kendiliğinden Yaratılan'ın iradesiyle, [Sakla] büyük melek şöyle dedi: "Sayıları... yedi tane olacak." Ve [bunlardan] her biri on iki [melek] bıraktı. [Birinci] melek, insanların [büyük] kuşakların ona... adını verdiği Atoth'tur; ikincisi Harmaş, [ateşin gözü], üçüncüsü [Galile], dördüncüsü Yobel, [beşincisi] Sabaoth olarak adlandırılan Adonaios, altıncısı [büyük kuşakların] güneş dediği Kabil, [yedincisi] Abel'dir, sekizincisi Akiressina, [dokuzuncu, Yobel], onuncusu Harmoupiel, onbirincisi Archir-Adonin, onikincisi (Belias). Bunlar Hades'in (ve kaosun) üzerine kuruludur. Yuhanna'nın Gizli Kitabı, yedi göğün yedi küresinin üzerine yerleştirildiğini belirtir (güneş, ay, 156

--- SAYFA 160 ---

Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter ve Satürn) ve beşi uçurumun derinliklerinde. Yahuda İncili'nde bu dünyanın bürokratları yerleşmiştir ve bu dünyanın uçurumu -Yahuda İncili 50'ye göre "azap" olan kozmos- işgal edilmeye hazırdır. Tek ihtiyacı olan kiracılardan oluşan bir aile. SETH VE Adem ile Havva'nın Yaratılışı Adem ile Havva'nın üçüncü oğlu olan Şit figürü Yahuda İncili'nde önemli bir figürdür. Yahuda İncili, Seth'i (aynı zamanda Mesih olarak da bilinir) dünyanın melek hükümdarı olarak listeler ve "Seth'in nesline" ("büyük nesil", "o nesil" ve "üzerinde hükümdarı olmayan nesil" olarak da adlandırılır) ve Şit'in ebeveynleri, Adem ve Havva'nın yanı sıra, bir ışık bulutu içindeki göksel Adem olarak tanımlanan Adamas'a atıfta bulunur. Bütün bunlar ne anlama geliyor? İncil'de ilk aile son derece işlevsizdir: Ebeveynlerin başı Tanrı'yla derde girer ve bahçeli evlerinden kovulurlar ve ilk iki erkek çocuk, Kabil ve Habil'in ikisinin de sonu kötü olur. Yaratılış 4-5'te Seth'in, Adem ile Havva'nın başka bir oğlu, "başka bir tohum" olarak doğduğu, tıpkı Adem'in Tanrı'nın benzerliğinde yaratıldığı gibi, Adem'in benzerliğinde üretildiği belirtiliyor. Adem'in ailesini sürdüren odur. Ayrıca, Yaratılış Yahuda ve Gnostik Bağlantı 157

--- SAYFA 161 ---

Seth'in kendisinin Enoch adında bir oğlu olduğunu ve o sırada insanların Rab Yahveh'yi onun kutsal adıyla çağırmaya başladığını bildirir. Görünen o ki, Seth "başka bir tohum" olduğu için, Yunanca'da "başka türden biri" ya da "yabancı" anlamına gelen Allogenes sıfatını miras almış. Nag Hammadi Kodeksi XI'de, daha önce bahsettiğim, Allogenes veya Allogenes the Stranger başlıklı bir Seth metni vardır ve Neo-Platoncu yazar Porphyry, Nag Hammadi kütüphanesindeki bu metin olabilecek bir "Allogenes vahiyi"nden alıntı yapar (Life of Plotinus 16). Üstelik Epiphanius, Allogenes'in (veya çoğul olarak Allogeneis; Panarion 39-5.1) birden fazla kitabına atıfta bulunur. Codex Tchacos'un dördüncü ve son risalesi olarak tanımlanan kitabın Yahuda İncili'nden hemen sonra gelen bir parçasına, metindeki ana karakterden dolayı Allogenes Kitabı geçici başlığı verilmiştir. Bu metnin Allogenes'in diğer kitaplarından biri olup olmadığını merak edebiliriz. Codex Tchacos'un son risalesinde, diğer Hristiyan Seth metinlerinde olduğu gibi Allogenes, İsa rolünü üstlenir. Metinde İsa, Hristiyan kurtarıcısı olarak enkarne olmuş Yabancı Seth'tir ve Allogenes'in kişiliğinde Şeytan'ın ayartmalarıyla karşı karşıya kalır ve parlak bir bulutta başkalaşımı deneyimler - tıpkı Yahuda'nın İncili'nde (57-58) Yahuda'nın parlak bir bulutta başkalaşımına uğraması gibi. 158 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 162 ---

İyi bir Platonik tarzda, Seth geleneğinin Platoncu ilgilerine uygun olarak, Yahuda İncili'ndeki Adem hem yukarıda ideal bir insanlık figürü, hem de aşağıda dünyevi bir figürdür. Adamas olarak adlandırılan Adem (muhtemelen Yunanca "çelik benzeri", "kırılmaz" anlamına gelen adamas kelimesinin kelime oyunu), "'Tanrı' olarak adlandırılanlar arasında hiçbir meleğin görmediği ilk parlak bulutun içindeydi" (48). Biraz sonra "Seth'in bozulmaz [nesli]"nden bahsedilir (49). Yahuda İncili'nde Seth, diğer Seth metinlerinde olduğu gibi açıkça ilahi alemlerde Adamas'la birlikte yerleştirilmese de, İsa metnin sonuna doğru "cennetten, yerden ve meleklerden önce, ebedi alemlerden gelen o neslin [Seth neslinin] var olduğunu" belirtir (57). Şit neslinin yüce menşe yerine ilişkin böyle bir ifade, Yahuda İncili'nde Şit'in kendisinin de ilahi alemlerde yüce bir figür olduğunun varsayıldığı anlamına gelebilir. Yuhanna'nın Gizli Kitabı daha ayrıntılı bir açıklama veriyor. Gizli Kitaba göre, göksel Adamas, Yahuda İncili'ndeki Adamas'ın göksel evini hatırlatacak şekilde, ilk ışık saçan Harmozel ile birlikte ilk çağda ikamet eder ve Seth, ikinci ışık saçan Oroiael (11:9) ile ikinci çağda ikamet eder. Şit'in tohumu da Yahuda İncili'nde olduğu gibi gökte yaşar; Yuhanna, Yahuda ve Gnostik Bağlantının Gizli Kitabı'na göre 159

--- SAYFA 163 ---

Seth'in tohumu üçüncü ışık kaynağı Daveithai ile birlikte üçüncü çağdadır. Yuhanna'nın Gizli Kitabı'nda göksel Adem'e Pigeradamas (veya Geradamas) adı verilir; "yabancı Adem", "kutsal Adem" veya "yaşlı Adem". Yahuda İncili'nde göksel Adamas'ın ilk parlak bulutta olduğunun söylenmesi, onun ilahi olanın yüceliğinde, Büyük Olan'a yakın yaşadığı anlamına gelir. Adamas, ideal insanlık ve Yüce Olan arasındaki bu yakın bağlantı, bilim adamı Hans-Martin Schenke'nin önerdiğini doğruluyor. Schenke, gnostik düşüncedeki yüce tanrı ile arketipik insan arasında yakın bir bağlantı gördü; öyle ki, aşkın insanlık, aşkın Bir ile farklı şekillerde ve farklı kalıplarla ilişkilendirilmeye başlandı. Seth metinlerinde Tanrı ile İnsan arasındaki bu bağlantı, Seth metinlerinde ilahi olanın ilk açığa çıkışında örneklenmiştir; burada ilahi ses yukarıdan çıkar: "İnsanlık vardır ve insanlığın çocuğu" (veya "İnsan vardır ve insanın oğlu"; Yuhanna'nın Gizli Kitabı II: 14). Yahuda İncili'nde dünyevi Adem ile Havva ile onların çocuklarının yaratılışı hikayesi kısa ve öz olarak İncil ve Platonik temalarla anlatılır: "Sonra Saklas meleklerine şöyle dedi: 'Haydi, benzeyiş ve surete göre bir insan yaratalım'"(52). Bu, Yaratılış'ın anlatımını takip eder ve onu Platonik ve gnostik terimlerle yorumlar. Yaratılış 1:26, yaratıcının olduğunu belirtir.

--- SAYFA 164 ---

İnsanlığı ilahi olanın imajı ve benzerliğine göre yapar ve Seth geleneklerinde bu, dünyevi Adem'in cennetsel Adamas'ın ideal imajına göre şekillendirildiği şeklinde yorumlanır. Dünyanın hükümdarının burada, aşağıda, yukarıdaki göksel alemde aşkın insan formundaki görüntüden sonra insanları yarattığına dair bu gnostik fikir, yaratıcının dünyayı fikirler alemindeki formlar ve fikirler temelinde yarattığı Platonik inancına benzer. Sethian metinleri de dahil olmak üzere diğer gnostik metinler Yaratılış 1:26 hakkında benzer düşünceler sunar. Petrus'un Philip'e Mektubu, İsa'nın Kibirli Kişi'nin yaratıcı çalışmasını "[görüntü] yerine bir görüntünün, bir biçim yerine bir biçimin" (4) üretimi olarak tanımlamasını sağlar. Yuhanna'nın Gizli Kitabı'ndaki anlatım çok daha gelişmiştir ve ilahi olanın suretindeki yaratılış ile dünyanın arkonları ve otoritelerinin benzerliğindeki yaratılış arasında ayrım yapar: Yüce göksel alemde seslenen bir ses, "İnsanlık vardır ve insanlığın çocuğudur." İlk hükümdar Yaldabaoth sesi duydu ve annesinden geldiğini düşündü. Kaynağını anlamadı. Kutsal mükemmel Anne-Baba, tam Öngörü, görünmez Olan'ın imgesi, Her Şeyin Kendisi aracılığıyla var olduğu Her Şeyin Babası olan Yahuda ve Gnostik Bağlantı 161

--- SAYFA 165 ---

ilk insan, onları gösteren ve insan şeklinde ortaya çıkan kişidir. İlk hükümdarın tüm ülkesi sarsıldı ve uçurumun temelleri sarsıldı. Ortaya çıkan bu görüntü, maddi dünyanın üzerindeki suların alt kısmını aydınlatıyordu. Bütün yetkililer ve ilk hükümdar bu görünüme baktıklarında alt tarafın tamamen aydınlandığını gördüler. Ve ışık sayesinde sudaki görüntünün şeklini gördüler. Yaldabaoth, beraberindeki yetkililere şöyle dedi: "Gelin, Tanrı'nın benzerliğinde ve kendimize benzeyen bir insan yaratalım ki, bu insan görüntüsü bize ışık versin." Verilen özelliklere göre, kendi güçleriyle yarattılar. Yetkililerin her biri, gördükleri görüntünün şekline karşılık gelen psişik bir özelliğe katkıda bulundu. İlk insan gibi mükemmel bir varlık yaratıp, "Ona Adem adını verelim, adı bize ışık gücü versin" dediler. (11:14—15) Yahuda İncili'nin ayırt edici özelliklerinden biri de astronomi ve astrolojik konulara, özellikle de yıldızların ve gezegenlerin insan yaşamındaki rolüne vurgu yapmasıdır ve bu vurgu da aynı şekilde Platoncu temalara dayanıyor gibi görünmektedir. Diğer Seth metinleri de gökyüzünün güçlerinin insanlar üzerinde nasıl hüküm sürdüğü hakkında yorum yapar, ancak Yahuda İncili şunu söyler:

--- SAYFA 166 ---

oğluna bir ruh verilir ve bir yıldız tarafından yönlendirilir. Yahuda İncili'nde İsa, Yahuda'ya insanların ruhları olduğunu, ancak yalnızca Şit neslinin insanların ölümsüz ruhlara sahip olduğunu anlatır: Her insan neslinin ruhu ölecektir. Ancak bu kişiler saltanat sürelerini tamamlayıp ruhları onları terk ettiğinde, bedenleri ölecek, ancak ruhları diri olacak ve yukarıya alınacaklardır. (43) Burada ve metnin başka yerlerinde, bir kişinin ruhu ruhla karşılaştırılabilir. Ruh yaşamın nefesi olabilir, ruh ise ilahi olandan gelip ilahi olana dönen içsel kişi olabilir. Aynı karşıtlık, İsa'nın Yahuda İncili 53'te Yahuda'ya öğrettiğinde ne demek istediğini açıklamaya yardımcı olur; sıradan insanların içlerinde bir süre ruhlara olmasına rağmen, Şit neslinin insanların hem ruhları hem de Yüce Olan'dan gelen ruhları vardır. İsa aynı zamanda yıldızlar üzerine de düşünür ve Yahuda İncili 42'de İsa Yahuda ve diğer öğrencilerine şöyle der: "Her birinizin kendi yıldızı vardır." Ruhlara ve yıldızlara olan ilgi, Platon'un ruhlara, yıldızlara ve dünyanın yaratılışına ilişkin açıklamalarını hatırlatmaktadır. Timaeus'ta Platon, Timaeus'tan dünyanın yaratıcısının bir beyanını aktarır ve ardından Timaeus ruhların yıldızlara nasıl atandığına dair yorum yapar: Yahuda ve Gnostik Bağlantı 1 63

--- SAYFA 167 ---

Yaratıcı böyle konuştu ve bir kez daha daha önce evrenin ruhunu karıştırdığı bardağa elementlerin kalıntıları döktü ve onları hemen hemen aynı şekilde karıştırdı; ancak eskisi kadar saf değillerdi, ikinci ve üçüncü dereceye kadar seyreltilmişlerdi. Ve bunu yaptıktan sonra, tüm karışımı yıldızlara eşit sayıda ruhlara böldü ve her ruhu bir yıldızla adlandırdı; ve onları bir arabaya bindirir gibi oraya yerleştirerek onlara evrenin doğasını gösterdi ve onlara kader yasalarını açıkladı; buna göre, ilk doğumları herkes için aynı ve aynı olacaktı; hiç kimse onun yüzünden bir dezavantaja maruz kalmayacaktı; zamanın kendilerine göre uyarlanmış araçlarına ekilmeleri ve hayvanların en dindarını ortaya çıkarmaları gerekiyordu; ve insan doğası iki türlü olduğundan, üstün ırk bundan sonra insanlık olarak adlandırılacaktı... Belirlenen zamanda iyi yaşayan kişi geri dönecek ve doğduğu yıldızla yerleşecek ve orada kutsanmış ve hoş bir varoluşa sahip olacaktı. (41d42b; ed. Benjamin Jowett, biraz revize edilmiş) İsa, Yahuda İncili'nin sonuna doğru Yahuda'nın yerli yıldızının kutsandığını söyler. Metin boyunca uyarıldığı gibi Yahuda'nın kaderi kederli olabilir ve on üçüncü kişi olacak, on iki havariden oluşan çevreden dışlanmış, başkaları tarafından lanetlenmiş ve 164 YAHUDİ'NİN GÖZÜ

--- SAYFA 168 ---

on ikilerin çemberinde bir başkası ile değiştirildi (Yahuda İncili 35-36; Elçilerin İşleri 1:15-26). Dolayısıyla İsa, Platon'un Sokrates ve diğerlerine yol gösteren ruh için kullandığı terimi kullanarak Yahuda'yı "on üçüncü ruh" (44), kelimenin tam anlamıyla "on üçüncü iblis" olarak adlandırır. Yahuda'nın karşılaştığı tüm zorluklara ve muhalefete rağmen İsa, geleceğin kendisine bereket ve neşe getireceğini vaat eder ve Bart Ehrman'ın makalesinde belirttiği gibi on üçün Yahuda için şanslı bir sayı olduğu ortaya çıkar. İsa Yahuda'ya yukarı bakmasını ve yukarıdaki tüm yıldızlar arasında kendi yıldızının yolu gösterdiğini fark etmesini söyler (57). Üçüncü yüzyılın ortalarına gelindiğinde, Orta Platonculuk ve Yeni-Platonizm'den bu tür Platoncu temaları ve çok sayıda kavramı içeren Set metinleri dolaşımda ve bunlardan bazıları Yeni-Platoncu filozof Plotinus ve onun Roma'daki felsefe okulunun öğrencileri tarafından tartışıldı ve eleştirildi. Roma'da okunan bu Platonlaştırıcı Seth metinleri, gördüğümüz gibi Nag Hammadi kütüphanesinden Yabancı Allogenes gibi risaleleri içerebilir. Platoncuların gnostiklere ve onların metinlerine karşı şikayetlerinden biri de, Nebro, Yaldabaoth, Saklas gibi tanrılara karşı çok sert davranmaları ve onu çok olumsuz bir şekilde tasvir etmeleriydi. Sethian metinlerinin bu dünyanın yaratıcısı hakkında söylenecek çok az şeyin olduğu doğrudur ve bu ölçüde Sethianlar Yahuda ve Gnostik Bağlantının dışında kalmış olabilirler.

--- SAYFA 169 ---

diğer Platoncularla birlikte hareket edin. Bununla birlikte, Yahuda İncili de dahil olmak üzere Sethian metinlerinin Platon'dan türetilen temaları benimsediği ve bunları kendi yöntemleriyle ilahi ve evren anlayışlarına dönüştürdüğü açıktır. BİR HIRİSTİYAN SETİ METNİ OLARAK YAHUDA'NIN İNCİLİ Bu makalede göstermeye çalıştığım gibi, Yahuda İncili, İsa'nın Yahuda İskariyot'a sunduğu öğretileri içeren, benliğin ve ilahi olanın bilgisine dayalı bir kurtuluş ve aydınlanma yolunu duyurmak için sunulan erken dönem Hristiyan Sethi müjdesi gibi görünmektedir. Yahuda İncili'nin mesajı şudur: Tıpkı İsa'nın yukarıdan gelip yüceliğe geri dönecek manevi bir varlık olması gibi, aynı şekilde İsa'nın gerçek takipçileri de varlığı ve kaderi ilahi olanla birlikte olan ruhlu insanlardır. Zaten kendini bilenler, İsa'nın havarilerine yaptığı yorumda bahsettiği "mükemmel insan" olan içsel kişinin gücünde yaşayabilirler (35). Seth'in o büyük kuşağına mensup insanlar, ölümlü yaşamlarının sonunda, içsel kişiyi özgürleştirmek ve ruhu özgürleştirmek için bu ölümlü dünyaya ait her şeyi terk edeceklerdir. 166 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 170 ---

Yahuda İncili'nde İsa'nın sevgili dostu ve en anlayışlı öğrencisinden istediği bu tür bir fedakarlıktır: Yahuda'dan kendisini yetkililere teslim ederek ölümlü bedeninden kurtarmasına yardım etmesini ister. İsa Yahuda'ya başkalarının da fedakarlık yaptığını söyler, ancak Yahuda'nın yapacağı şey en iyi hediye olacaktır. İsa Yahuda'ya şöyle der: "Ama sen hepsini aşacaksın. Çünkü beni giydiren adamı kurban edeceksin" (56). Yahuda, arkadaşı ve ruh eşi için daha azını yapamazdı ve ona ihanet etti. Yahuda İncili'nin iyi haberi budur. Müjdenin öğretileri Hristiyan kurtarıcısı İsa'nın öğretileridir ve hikaye İsa'nın ihanetini anlatır, ancak İsa'nın kozmoloji ve evrenin gizli şeyleri hakkında verdiği temel talimatlar (Yahuda İncili 47-53) özellikle Hristiyan olarak kabul edilebilecek çok az şey içerir. Bu kozmolojik açıklama, yenilikçi Yahudi kavramlarına ve Yahudi Kutsal Yazılarının yorumlarına dayanmaktadır ve Platonik fikirlerden etkilenmiştir; Tüm anlatıdaki tartışmasız tek Hristiyan unsur, "Mesih olarak adlandırılan [S]eth'e yapılan canlı atıftır (Yahuda İncili 52). Dolayısıyla kozmolojik açıklamanın kökeni daha eski bir Yahudi Sethian bağlamından gelmiş gibi görünüyor ve İsa'nın öğretisi olarak benimsenmiş ve hafifçe Hristiyanlaştırılmıştır. Başka bir deyişle Yahudi Sethi öğretisi Yahuda İncili'nde Hristiyan Sethi öğretisine dönüştürülmüştür. Yahuda ve Gnostik Bağlantı 167

--- SAYFA 171 ---

Böyle bir dönüşüm, gnostik literatürün başka yerlerinde de açıkça görülmektedir. Yuhanna'nın Gizli Kitabı, Yahudi gnostik bir belge olarak hazırlanmış ve İsa'nın öğretisi ve vahiy şeklinde hafifçe Hristiyanlaştırılmış gibi görünen başka bir Sethi metnidir. Benzer şekilde, Kutsal Eugnostos, İsa Mesih'in Bilgeliği'nde öğrencileriyle diyalog halinde düzenlenmiş ve İsa'nın öğretilerini kapsayacak şekilde genişletilmiş, mektup biçiminde bir Yahudi gnostik metnidir. O halde İsa'nın Yahuda İncili'nde öğretmen ve bilgiyi açıklayan kişi olduğu anlaşılmaktadır. O, ilahi olandandır ve ilahi olana geri dönecektir ve Yahuda'ya ve Set neslinin üyelerine talimat verir. Diğer Set Hristiyan metinlerinde İsa benzer bir rol üstlenir ve genellikle Barbelo, Kendiliğinden Oluşan Autogenes ve Seth ile ilişkilendirilir. Yuhanna'nın Gizli Kitabı'nda Mesih, Kendi Kendini Yaratana ile özdeşleştirilir ve ilahi Barbelo'nun oğlu olur (11:6-7). Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabında Şit, "yaşayan İsa" ile giyinir ve İsa, Şit'in enkarnasyonu olur. Codex Tchacos'un Allogenes Kitabı'nda İsa, Şit'in bir formu olan Yabancı Allogenes olarak sunulur. İlk Düşüncenin Üç Biçiminde, Şit'le bağlantısı olan Logos veya Söz, İsa'yı giydirdiğini ve onu lanetli ormandan çıkardığını duyurur (Nag Hammadi 168 YAHUDİLERİN GOST'U

--- SAYFA 172 ---

Kodeks XIII, 50). Yahuda İncili'ndeki İsa da Barbelo'yla ilişkilidir, ancak ilişkilerinin doğası belirsizdir; ve İsa'nın Kendiliğinden Oluşan Autogenes'le nasıl bir ilişki kurduğu bilinmiyor. Ve Yahuda İncili'nde İsa ile Şit arasındaki tek açık bağlantı, kaosu ve yeraltı dünyasını yöneten melek figürlerinin listesidir. Yahuda İncili'ne göre İsa'nın birliktelikleri ve ilişkileriyle ilgili sorular varlığını sürdürüyor, ancak onun ilanı ile ilgili değil. İsa, Set'in gnostik terimleriyle dile getirilen mistik bir umut ve özgürlük mesajını duyuruyor. Yahuda'ya ve müjdeyi okuyanlara bir aydınlanma ve kurtuluş sözü bırakıyor ve Yahuda'yı yıldızlara bakmaya teşvik ediyor. Yahuda İncili 57'de İsa'nın Yahuda'ya söylediği gibi, "Gözlerinizi kaldırın ve buluta, içindeki ışığa ve onu çevreleyen yıldızlara bakın. Yol gösteren yıldız, sizin yıldızınızdır." Codex Tchacos 169'un çevirisi

--- SAYFA 173 [Görsel / Boş] ---**--- SAYFA 174 ---**

YAHUDA'NIN İNCİLİ SAYFA 44... f—yaklaşık beş satır eksik—}...Bu kitap baskıya girerken Codex Tchacos'un 57 ve 58. sayfalarının üstüne yeni bir parça yerleştirildi. Yeni okumalar mevcut çeviride mevcuttur, ancak parça vi. sayfadaki Yahuda İncili'nin fotoğrafında görülmemektedir. GREGOR W U R S T SAYFA 121... Kıpti'nin Sahidic lehçesiyle yazılmıştır... Kıpti, Mısır Hristiyanlığının dilidir ve Mısır dilinin son aşaması olan, yani firavunların dilidir; Yunan alfabesinin harfleri ve hiyeroglif yazının el yazısı biçimi olan Demotik'ten türetilen bazı ek harflerle yazılmıştır. Sahidic, Kıpti dilinin iki ana lehçesinden biridir. SAYFA 122... Allojenlerin Kitabı... Bu metnin ilk dört sayfasının ana bölümlerinin fotoğrafları, Yahuda İncili'nin son iki sayfasının fotoğraflarıyla birlikte son yıllarda bilim adamları arasında dolaştı. Bu, dört sayfanın da müjdenin bir parçasını oluşturduğu izlenimine yol açtı. Ancak papirüsün önümüzdeki kritik baskıda yayınlanacak analizi, bu sayfaların kötü korunmuş başlığı "Allogenes Kitabı" olarak restore edilebilecek dördüncü bir risalenin açılış kısmı olduğunu kanıtladı. SAYFA 122.., "gnostiklerin" tedavisi... Gnosis ve gnostik terimlerinin önemi için bkz. Marvin Meyer'in bu ciltteki makalesi. SAYFA 123 Ve diğerleri Kabil'in bunu söylüyor. .. buna Yahuda'nın İncili adını veriyorlar. İngilizce çevirisi: Bentley Layton, The Gnostic Scriptures: A New Translation with Annotations and Introductions (Garden City, NY: Doubleday, 1987), 181 (biraz uyarlanmış). Hasta

--- SAYFA 175 ---

SAYFA 123,,,Esav, Korah ve Sodomitler.,,Esav için bkz. Yaratılış 25:19-34, 27:32-33; Korah için Yaratılış 36:5 ve Sayılar 16-17; ve Sodomitler için Yaratılış 18-19. SAYFA 124... bu gnostikler grubuna "Kainitler" deniyordu... Krş. Birger A. Pearson, Gnostisizm, Yahudilik ve Mısır Hristiyanlığı, Antik Çağ ve Hristiyanlık Çalışmaları (Minneapolis: Fortress, 1990), 95-107. Pearson, belirli bir Cainite gnostik mezhebinin antik çağda hiçbir zaman var olmadığını savunuyor. Ona göre, "Mezhep bilimcileri tarafından bu şekilde tanımlanan Cainite irfan sistemi, onların hayal gücünün bir ürünü, yapay bir yapıdan başka bir şey değildir." SAYFA 124...Irenaeus'un hesabına bağlı. Kainitler ve Yahuda İncili ile ilgili eski Hristiyan kaynaklarının en kapsamlı incelemesi için bkz. Clemens Scholten'in makalesi, "Kainiten", Reallexikon für Antike und Christentum'da (Stuttgart: Anton Hiersemann, 2001), 19:972-73; bkz. ayrıca Wilhelm Schneemelcher, ed., New Testament Apocrypha (İngilizce çevirisi Robert McLachlan Wilson tarafından düzenlenmiştir; rev. ed.; Cambridge, İngiltere: James Clarke; Louisville, KY: Westminster/John Knox, 1991-92), 1:386-87. SAYFA 125 Üstelik kırıldı... insanlık gerizekalılaştı. Alexander Roberts ve James Donaldson'dan çeviri, eds., Ante-Nicene Fathers: Translations of the Writings of the Fathers down to A.D. 325 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing Company, 1885-96; yeniden basım, Peabody, MA: Hendrickson, 1994), 3:651 (kısmen uyarlanmıştır). SAYFA 127... birden fazla Yahuda İncili... Tıpkı Nag Hamrnadi Kodeksi II, 2'deki Kıpti tercümesi ile de bilinen ünlü Thomas İncili gibi. Buna ek olarak, çocukluk çağı İncilleri olarak adlandırılan ve içeriği Nag Hamrnadi metninden tamamen farklı olan bir başka Thomas İncili de günümüze ulaşmış durumdadır. SAYFA 127...bu "diğer" gnostiklerin arasında. Clemens Scholten'in ("Kainiten", 975) haklı olarak işaret ettiği gibi. Scholten, Irenaeus'un anlatımının son cümlesinin yazılı bir Yahuda İncili'nin varlığını varsayıp gerektirmediğini bile sordu. SAYFA 127... "getirmek" ya da "adduce"... Irenaeus'un tercümanı tarafından burada kullanılan Latince adferunt kelimesi, "ortaya çıkarıyorlar", "ortaya çıkarıyorlar" ve hatta "üretiyorlar" olarak tercüme edilebiliyor, dolayısıyla yorum büyük oranda benimsenen çeviriye bağlı. SAYFA 128...tüm dünyevi ve göksel şeyler." Bu yorum aynı zamanda Hans-Josef Klauck tarafından da savunulmaktadır; onun Judas'ına bakınız: Einjunger des Herrn, Quaestiones Disputatae 111 (Freiburg: Herder, 1987), 19-21. SAYFA 129...Seth'in çocukları..."O nesil" ve Seth'in çocukları hakkında, Marvin'in makalesine bakınız. Meyer... birisi (veya bir şey)... Bu zamir öznesinin kime veya neye atıfta bulunduğu açık değildir. Kıpti metninde, bir erkek ataya atıfta bulunur... Bunun nedeni, hiçbir versiyonun çözölmüş olmamasıdır.

--- SAYFA 176 ---

Farklı Kipti tanıklar tarafından aktarılan Yuhanna'nın Gizli Kitabı, Heresies'e Karşı 1.29'daki Irenaeus'un kaynağı olarak tanımlanabilir. Aslına bakılırsa Yuhanna'nın Gizli Kitabı, aktarım tarihi boyunca önemli bir düzenlemeden geçmiştir; öyle ki, şu veya bu metin biçimini orijinal olarak tanımlayan her teori, esaslı edebi eleştiriye dayanır ve dolayısıyla varsayımsal kalır; bkz. John D. Turner, Sethian Gnostisizm ve Platonik Gelenek, *Bibliothèque copte de Nag Hammadi*, Bölüm "Etudes" 6 (Sainte Foy, Quebec: Presses de l'Université Laval; Louvain: Peeters, 2001), 136—41. MARVIN MEYER SAYFA 137... Irenaeus ve diğer heresiologlar... Heresiologlar ve Yahuda İncili hakkında Gregor Wurst'un makalesine bakın. Burada ve aşağıda, Irenaeus Against Heresies 1.31.1 ve Epiphanius Panarion 38.1-3'e yapılan atıflar bulunmaktadır. Irenaeus'un ve sözde Cainites'e karşı olan diğer sapkın metinlerin tercümesi için bkz. Werner Foerster, ed., *Gnosis: A Selection of Gnostic Texts*, (Oxford: Clarendon Press, 1972, 1974), 1:41—43; ve (yalnızca Irenaeus) Bentley Layton, *The Gnostic Scriptures: A New Translation with Annotations and Introductions* (Garden City, NY: Doubleday, 1987), 181. SAYFA 138. ..Nag Hammadi kütüphanesinden metinler.. .Nag Hammadi kütüphanesi hakkında, bkz. Jean-Pierre Mahe ve Paul-Hubert Poirier, editörler, *Merits gnostiques*, *Bibliothèque de la Pleiade* (Paris: Gallimard, 2007 [baskıda]); Marvin Meyer, *Gnostik Keşifler: Nag Hammadi Kütüphanesinin Etkisi* (San Francisco: HarperSanFrancisco, 2005); Marvin Meyer, ed., *The Nag Hammadi Scriptures: The International Edition* (San Francisco: HarperSanFrancisco, 2006 {baskıda}); James M. Robinson, ed., *İngilizce Nag Hammadi Kütüphanesi*, 3. baskı. (San Francisco: HarperSanFrancisco, 1988); Hans-Martin Schenke, Hans-Gebhard Bethge ve Ursula Ulrike Kaiser, eds., *Nag Hammadi Deutsch*, 2 cilt, *Die Griechischen Christlichen Schriftsteller der ersten Jahrhunderte*, Neue Folge 8, 12 (Berlin: Walter de Gruyter, 2001, 2003). SAYFA 138... "bilenler" veya "bilgi sahibi insanlar." Gnostik kelimesinin kullanımı ve ilgili terimler ile gnostik düşüncenin doğası hakkında bkz. Layton, *Gnostik Kutsal Yazılar*; Bentley Layton, "Prolegomena to the Study of Ancient Gnosticism", L. Michael White ve O. Larry Yarbrough, eds., *The Social World of the First Christians: Essays in Honor of Wayne A. Meeks* (Minneapolis: Fortress, 1995), 334-50; Antti Marjanen, ed., *Gnostik Bir Din miydi?*; Finlandiya Dışavurumculuk Derneği Yayınları 87 (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2005); Meyer, *Gnostik Keşifler*, 38-43; Marvin Meyer, *İsa'nın Gnostik İncilleri: Nasıralı İsa hakkındaki Mistik İncillerin ve Gizli Kitapların Kesin Koleksiyonu* (San Francisco: HarperSanFrancisco, 2005), x-xiii; Marvin Meyer, "Gnostisizm, Gnostikler ve Gnostik İncil", Willis Barnstone ve Marvin Meyer, eds., *The Gnostic Bible* (Boston: Shambhala, 2003), 1-19; Birger A. Pearson, *Roma ve Kipti Mısır'da Gnostisizm ve Hristiyanlık, Antik Çağ ve Hristiyanlık Çalışmaları* (New York: Clark International, 2004), 201—23; Kurt Rudolph, *Gnosis: Gnostisizmin Doğası ve Tarihi*, İngilizce çeviri ed. Robert McLachlan Wilson (San Francisco: HarperSanFrancisco, 1987). SAYFA 138...birçok farklı inanç türünü kapsar...Krş. Karen L. King, *Gnostisizm Nedir?* (Cambridge, MA: Belknap Press/Harvard University Press, 2003);

Michael A. Williams, "Gnostisizmi" Yeniden Düşünmek: Şüpheli Bir Kategoriyi Ortadan Kaldırmaya Yönelik Bir Argüman (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1996). Son notlar 173

--- SAYFA 177 ---

SAYFA 139.. .Seth gnostikleri ile ilgili gruplar. Bkz. Hans-Martin Schenke, "Sethian Gnostisizmin Fenomen ve Önemi", Bentley Layton, ed., Gnostisizmin Yeniden Keşfi: Yale, New Haven, Connecticut'ta Uluslararası Gnostisizm Konferansı Bildirileri, 28-31 Mart 1978, Dinler Tarihi Çalışmaları (Numen'e İlaveler) 41 (Leiden: E.J. Brill, 1980-81), 2:588-616; Hans-Martin Schenke, "Das sethianische System nach Nag-Hammadi-Handschriften", Peter Nagel, ed., Studia Coptica (Berlin: Akademie Verlag, 1974), 165-72; John D. Turner, "Sethian Gnosticism: A Literary History", Charles W. Hedrick ve Robert Hodgson Jr., eds., Nag Hammadi, Gnostisizm ve Erken Hristiyanlık (Peabody, MA: Hendrickson, 1986), 55—86; John D. Turner, Sethian Gnosticism and the Platonic Tradition, Bibliotheca copte de Nag Hammadi, Bölüm "Etudes" 6 (Sainte Foy, Quebec: Presses de l'Université Laval; Louvain: Peeters, 2001); Michael A. Williams, "Sethianism", Antti Marjanen ve Petri Luomanen, eds., A Companion to Second-Century "Heretics", Supplements to Vigiliae Christianae 16 (Leiden: E.J. Brill, 2005), 32-63. SAYFA 140 Yahuda İskariyot'un temel itirafı... Yeni Ahit'in sinoptik müjdelerinde İsa'nın kim olduğuna dair itirafta bulunan Petrus'tur; bkz. Matta 16:13—20; Markos 8:27—30; Luka 9:18—21. İsa öğrencilerine kendisinin kim olduğunu söylediğini sorduğunda, Matta öğrencilerine bazılarının İlyas, bazılarının Yeremya veya başka bir peygamber dediğini söylerken Petrus da "Sen yaşayan Tanrı'nın oğlu Mesih'sin" diyor; Markos'ta Petrus şöyle diyor: "Sen Mesih'sin", Luka'da ise "Tanrı'nın Mesih'i". Bkz. Yahuda İncili'nde havarilerin mesleği 34. Tomas, İsa hakkındaki açıklamasını Thomas İncili 13'te sunar: İsa havarilerine şöyle dedi: "Beni bir şeye benzetin ve bana neye benzediğimi söyleyin." Simon Peter ona, "Sen adil bir haberci gibisin" dedi. Matta ona, "Sen bilge bir filozof gibisin" dedi. Thomas ona şöyle dedi: "Öğretmenim, ağzım senin nasıl biri olduğunu kesinlikle söyleyemez." İsa şöyle dedi: "Ben senin öğretmenin değilim, çünkü benim baktığım kaynayan pınardan sarhoş oldun, sarhoş oldun." Ve onu alıp geri çekildi ve ona üç söz söyledi. Thomas arkadaşlarının yanına döndüğünde ona şunu sordular: "İsa sana ne dedi?" Tomas onlara şöyle dedi: "Onun bana söylediği sözlerden birini size söylersem, yerden taş alıp beni taşlarsınız ve kayalardan ateş çıkıp sizi yok eder." SAYFA 140...Tarif edilemez ismiyle bilinen Tanrı. Bkz. WW Harvey, ed., Irenaeus, Libros quinque adversus haereses (Cambridge: Academy, 1857; yeniden basım, Ridgewood, NJ: Gregg, 1965), 221-2. SAYFA 141-42 Pek çok Sethian incelemesi... olağanüstü dünyanın yaratıcısı. Turner, Sethian Gnostisizm, 85. Alıntı, yazara danışılarak biraz değiştirilmiştir. SAYFA 144 Bir, egemendir...(Nag Hammadi Yazması 11, 2-3). Bu makale boyunca Nag Hammadi metinlerinin çevirileri bana aittir. Bkz. Meyer, İsa'nın Gnostik İncilleri; Meyer, Nag Hammadi Kutsal Yazıları. 174 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 178 ---

SAYFA 144...ve diğer metinler. Pavlus, 1 Korintliler 2:9'da şöyle yazar: "Ama yazıldığı gibi: 'Hiçbir gözün görmediğini, hiçbir kulağın duymadığını ve insan yüreğinde doğmamış olanı, Tanrı'nın kendisini sevenler için sakladığı şeyi'." Tomas İncili 17 şöyle der: "İsa şöyle dedi: 'Sana hiçbir gözün görmediğini, hiçbir kulağın duymadığını, hiçbir elin dokunmadığını, insan yüreğinde doğmamış olanı vereceğim.'" Duadan pasaj Çevirinin notlarında Havari Pavlus'un sözleri alıntılanmıştır. Bkz. ayrıca Michael E. Stone ve John Strugnell, *The Books of Elijah: Parts 1-2*, Society of Biblical Literature Texts and Translations 18, Pseudepigrapha 8 (Missoula, MT: Scholars, 1979). SAYFA 145-46 O... Çünkü onu kimse anlayamaz. Yabancı Allogenes, Yuhanna Mezhebi Kitabı'nın bu bölümüne yakından paralel olan bir pasaj (Nag Hammadi Kodeksi XI, 61-64) içerir. SAYFA 147 Baba baktı. ..Barbelo kim? Yuhanna'nın Gizli Kitabı'nın daha kısa versiyonunda Barbelo'nun Baba'ya baktığı, ona döndüğü ve ardından bir ışık kıvılcımı doğurduğu söylenir (krş. Berlin Gnostik Kodeks 8502, 29-30; Nag Hammadi Kodeks III, 9). SAYFA 147.. .Harmozel, Oroiael, Daveithai ve Eleleth. Dört Aydınlatıcı'nın isimleri ve rolleri Turner, Sethian Gnostisizm'de tartışılmıştır. SAYFA 148.. .Kutsal Eugnostos metnindeki pasajlar... Kutsal Eugnostos ve İsa Mesih'in Bilgeliği hakkında bkz. Douglas M. Parrott, Nag Hammadi Codices III,3—4 ve V,1, Papyrus Berolinensis 8502,3 ve Oxyrhynchus Papyrus 1081: Eugnostos and the Sophia of Jesus Christ, Nag Hammadi Studies 27, The Coptic Gnostic Library (Leiden: E.J. Brill, 1991). SAYFA 150... bu dünyayı yaratan tanrı. Kadim ve özellikle Sethian düşüncesinde kişileştirilmiş Bilgelik de dahil olmak üzere bilgelik hakkında bkz. Meyer, Gnostik Keşifler, 57-115. SAYFA 150-51 Şimdi Sophia...ve şekilsizdi. Sophia, Baba'nın orijinal doğurganlık eylemini taklit etmeye çalışır. Sophia'nın kendi başına doğum yapmasının anlatımı, kadın bedeni ve üreme hakkındaki eski jinekolojik teorileri yansıtıyor gibi görünüyor. Yunan mitolojisinde tanrıça Hera da Zeus'u taklit ederek tek başına bir çocuk doğurur. Bu hikayenin bir versiyonuna göre çocuk canavar Typhon'dur (Pythian Apollon'a Homeros İlahisi 300-62). Bir başkasına göre ise Hera'nın Olimpos'tan kovup aşağıdaki dünyaya gönderdiği topal tanrı Hephaistos'tur (Hesiodos Theogony 924-29). Yuhanna'nın Gizli Kitabında bu dünyadaki tüm kötülükler ve talihsizlikler Sophia'nın hatasından kaynaklanmaktadır. SAYFA 151-52 Başlangıç olarak.. .sonsuzlukların eksikliği. Burada Petrus'un Philip'e Mektubu'nun Nag Hammadi versiyonu şu şekildedir: Başlangıç olarak, çağların [eksikliği] ile ilgili olarak, bu eksiklikler. Annenin itaatsizliği ve aptallığı ortaya çıktığında, Babanın heybetinin emri olmadan, sonsuzluklar kurmak istedi. O konuştuğunda kibirli olan da onu takip etti. Fakat geride bir pay bıraktığında kibirli olan onu kaptı ve bu bir eksiklik oldu. Bu çağların eksikliğidir. (135) Sonnotlar 175

--- SAYFA 179 ---

SAYFA 152 Kelime eksikliği de ortaya çıkar. ..Yahuda İncili'nin Kıpti metninde eksiklik kelimesi kurumdur. Bu terim ve benzer kelimeler Sethian ve diğer metinlerde Anne'nin ihlali nedeniyle ilahi ışığın kaybı için teknik terimler olarak işlev görür. SAYFA 152.. .içimizdeki ilahi ışık. Yuhanna'nın Gizli Kitabı, bu dünyanın yaratıcısı Yaldabaoth'un insanlığa ilahi ışığı ve ruhu üflemesi için nasıl ilahi hileler yaptığına dair aşağıdaki renkli anlatımı içerir (çevirinin notlarından daha kapsamlı olarak burada alıntılanmıştır): Anne, ilk hükümdara bıraktığı gücü geri almak istediğinde, Herkesin en merhametli Ana-Babası'na dua etti. Kutsal bir emirle Ana-Baba, ilk hükümdarın meleklerinin bulunduğu yere beş ışık saçtı. Annenin gücünü geri kazanabilmeleri için ona tavsiyelerde bulundular. Yaldabaoth'a, "Ruhunun bir kısmını Adem'in yüzüne üfle, vücut ayağa kalkacaktır" dediler. Adem'e ruhunu üfledi. Ruh, annesinin gücüdür ama o, cehalet içinde yaşadığı için bunun farkına varamamıştır. Anne'nin gücü Yaldabaoth'tan çıkıp başlangıçtan beri olduğu gibi olacak şekilde yaratılmış olan psişik bedene gitti. Beden hareket etti ve güçlendi. Ve aydınlandı. Bir anda güçlerin geri kalanı kıskanmaya başladı. Her ne kadar Adem bunların hepsi aracılığıyla var olmuş ve onlar bu insana güçlerini vermiş olsalar da, Adem yaratıcılardan ve ilk hükümdardan daha akıllıydı. Adem'in kendilerinden daha aydınlandığını, kendilerinden daha sağlıklı düşünebildiğini ve kötülüklerden arındığını anlayınca, Adem'i alıp tüm maddi alemin en alt basamağına attılar. (11:19-20) SAYFA 153...yüksek Bilgeliğe Sofya veya Echamoth denir... Burada Philip İncili'nde şöyle yazıyor: "Echamoth var ve Echmoth var. Echamoth sadece Bilgeliktir, ancak Echmoth ölümün Bilgeliğidir - yani ölümü bilen Bilgelik, buna küçük Bilgelik denir." Başka yerlerde (bkz. Yakup'un İlk Vahiy'i, Baruch Kitabı ve mezhep bilimcileri), alt Bilgeliğe Achamoth adı verilir ve o, daha yüksek Bilgeliğin kızı Sophia olarak kabul edilebilir. Echamoth ve Achamoth isimlerinin her ikisi de İbranice bilgelik anlamına gelen Hokhmah kelimesinden türemiştir; Echmoth, İbranice ve Aramice'de ('ekh-moth) "ölüm gibi" anlamına gelir. Bkz. Layton, Gnostic Scriptures, 336. SAYFA 15 3... "Maddenin Sophia'sı".. .Burada Büyük Görünmez Ruh'un Kutsal Kitabı şöyle yazıyor: "Sophia adlı bir madde bulutu ortaya çıktı." Bu pasaja çevirinin notlarında daha ayrıntılı olarak yer verilmiştir. SAYFA 154. ..diğer Seth kaynaklarından bilinmektedir. Yuhanna'nın Gizli Kitabı, Yöneticilerin Doğası ve Dünyanın Kökeni gibi diğer metinler de bu dünyanın yaratıcısından Aramice'de "kör tanrı" anlamına gelen bir isim olan Samael olarak söz eder. SAYFA 154...ve on iki çağı doğurur. Nebro, İbrani Nemrut ve Septuagint'in Yunan Nebrod'u hakkında bkz. çeviriye ilişkin notlar. 176 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 180 ---

SAYFA 155 Yüzü ateşle parladığında... Bu tarifler için bkz. tercüme notlarında alıntılanan pasajlar. SAYFA 155... Beşincisi Adonaios'tur... Adonaios adı İbranice Adonai'den türemiştir, "efendim", Yunanca eril eki -os ile tamamlanmıştır. Adonaios figürü gnostik literatürde önemli bir rol oynar. Bkz. John'un Gizli Kitabı; Dünyanın Kökeni Üzerine; Büyük Görünmez Ruhun Kutsal Kitabı; Büyük Seth'in İkinci Söylemi; Baruch'un Kitabı. SAYFA 157 Seth figürü... Seth'in Sethian ve diğer metinlerdeki rolü hakkında bkz. Birger A. Pearson, "Gnostik Edebiyatta Seth Figürü", Layton'da, Gnostisizmin Yeniden Keşfi, 2:471—504; Pearson, Gnostisizm ve Hristiyanlık, 268—82; Birger A. Pearson, Gnostisizm, Yahudilik ve Mısır Hristiyanlığı, Çalışmalar ip. Antik Çağ ve Hristiyanlık (Minneapolis: Fortress, 1990), 52—83; Gedaliahu A. G. Stroumsa, Başka Bir Tohum: Gnostik Mitolojide Çalışmalar (Leiden: E. J. Brill, 1984); Turner, Sethian Gnostisizm. I SAYFA 159... Yuhanna'nın Gizli Kitabı'na göre... Burada Yuhanna'nın Gizli Kitabı şöyle der: \ Kusursuz Aklın Ön Bilgisinden, görünmez Ruh'un ifade edilmiş iradesi ve Kendi Kendini Yaratana'nın iradesi yoluyla, mükemmel insan geldi, İlk vahiy, gerçek. Bakire Ruh, insan Pigeradamas'ı seçti ve Pigeradamas'ı, ilk ışık saçan Harmozel tarafından meshedilmiş olan büyük Kendiliğinden Oluşan ile birlikte atadı. Görünmez olan, Pigeradamas'a yenilmez bir zihin gücü verdi ve şöyle diyerek Görünmez Ruh'u yüceltti ve övdü: "Her şey senin sayende var oldu ve her şey sana geri dönecek. Seni, Kendiliğinden Yaratana'nı, ebedi alemleri, üçü, Baba, Anne, Çocuk, mükemmel gücü öveceğim ve yücelteceğim." Pigeradamas, oğlu Seth'i, ikinci ışık saçan Oroiael'den önce ikinci ebedi aleme atadı. Üçüncü ebedi alemde, üçüncü ışık kaynağı Daveithai ile birlikte Seth'in çocukları yerleştirildi. Azizlerin ruhları oraya yerleştirildi. Dördüncü ebedi alemde, Tamlıktan habersiz olanlar Hemen tövbe etmediler, ama bir süre direndiler ve sonra tövbe ettiler. Bunlar, Görünmez Ruh'u yücelten yaratıklardır. "Yabancı Adem" veya "kutsal Adem" veya "yaşlı Adem." Pigeradamas veya Geradamas'ın olası etimolojileri için bkz. Meyer, İsa'nın Gnostik İncilleri, 312-13. SAYFA 160 Adamas arasındaki bu yakın bağlantı... Hans-Martin Schenke, Der Gott "Mensch" in der Gnosis: Eine Religionsgeschichtliche Beitrag zur Tartsıma fiber die paulinische Anschauung von der Kirche ah Leib Christi (Gottingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1962... "bir görüntü yerine). [görüntü]"..."[görüntü] yerine görüntü" ifadesi için bkz. Thomas İncili 22: Son Notlar 111

--- SAYFA 181 ---

İsa onlara şöyle dedi: "İkisini bir yaptığınızda, içtekini dıştakine, dışını içtekine, üsttekini alttakine benzettiğinizde ve erkek ile dişiyi tek bir bütün yaptığınızda, erkek erkek ve dişi kadın olmasın diye, göz yerine göz, el yerine el, ayak yerine ayak, resim yerine resim yaptığınızda, o zaman [krallığa] gireceksiniz." SAYFA 163-64 Yaradan böyle konuştu... kutsanmış ve hoş bir varoluş. Benjamin Jowett, ed., Timaeus (New York: Liberal Arts Press, 1949); ayrıca İnternet Klasikleri Arşivi'nde de mevcuttur: <http://classics.mit.edu/Plato/timaeus.html>. SAYFA 165... Bu tür Platonik temaları içeren Sethian metinler. ..Sethian metinlerini Platonlaştırmak için, bkz. Turner, Sethian Gnostisizmi. Ij8 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 182 ---

SEÇİLEN KİTAPÇILIK © Barnstone, Willis ve Marvin Meyer, eds. Gnostik İncil. Boston: Shambhala, 2003. Bauer, Walter. İlk Hristiyanlıkta Ortodoksluk ve Sapkınlık. Philadelphia: Westminster, 1971. Bethge, Hans-Gebhard, Stephen Emmel, Karen L. King ve Imke Schletterer, eds. Çocuklar İçin Mükemmel Eğitim: Berliner Arbeitskreis für koptisch-gnostische Schriften'in Otuzuncu Yılı Münasebetiyle Hans-Martin Schenke Onuruna Yapılan Çalışmalar. Nag Hammadi ve Maniheizm Çalışmalar 54. Leiden: E. J. Brill, 2002. Brown, Raymond. Mesih'in Ölümü. 2 cilt. New York: Doubleday, 1994. Brox, Norbert. Offenbarung, Gnosis ve gnostischer Mythos bei Irenäus von Lyon. Salzburger patristische Studien 1. Salzburg: Pustet, 1966. Crum, Walter E. A Kıpti Sözlüğü. Oxford: Clarendon Press, 1939. Culianu, ödünc. Gnosis Ağacı: Erken Hristiyanlıktan Modern Nihilizme Gnostik Mitoloji. San Francisco: HarperSanFrancisco, 1992. Doresse, Jean. Mısırlı Gnostiklerin Gizli Kitapları: Chenoboskion'da Keşfedilen Gnostik Kıpti El Yazmalarına Giriş. New York: Viking, 1960; yeniden basım, New York: MJF Books, 1997. Ehrman, Bart D. Yeni Ahit'ten Sonra: Erken Hristiyanlıkta Bir Okuyucu. New York: Oxford University Press, 1998. İsa: Yeni Milenyumun Kıyamet Peygamberi. New York: Oxford University Press, 1999. Kayıp Hristiyanlıklar: Kutsal Yazılar İçin Savaşlar ve Hiç Bilmediğimiz İnançlar. New York: Oxford University Press, 2003. Kayıp Kutsal Yazılar: Yeni Ahit'e Girmeyen Kitaplar. New York: Oxford University Press, 2003. Foerster, Werner, ed. Gnosis: Metinlerden Bir Seçki. 2 cilt. Oxford: Clarendon Press, 1972, 1974. Jonas, Hans. Gnostik Din: Uzun Tanrının Mesajı ve Hristiyanlığın Başlangıçları. 2. baskı. Boston: Beacon, 1963. 179

--- SAYFA 183 ---

Kasser, Rodolphe. Crum sözlüğünü tamamlar. Bibliothéque des études coptes 7. Kahire: Institut français d'archéologie orientale, 1964. . L'Evangile selon Thomas: Sunum ve yorum teolojik. Neuchâtel: Delachaux ve Niestle, 1961. . Papirüs Bodmer VI: Livre des Proverbes. Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium 194—95, Scriptorum Coptici 27—28. Louvain: Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, 1960. Kasser, Rodolphe, Colin Austin ile işbirliği içinde. Papirüs Bodmer XXV—XXVI: Menandre, La Samienne; Le Boudier. Cologny, İsviçre: Bibliotheca Bodmeriana, 1969- Kasser, Rodolphe, Sebastien Favre, Denis Weidmann ve diğerleri ile işbirliği içinde. Kellia: Topografik. Recherches suisses d'archéologie copte 2. Cenevre: Georg, 1972. Kasser, Rodolphe, Michel Malinine, Henri-Charles Puech, Gilles Quispel ve Jan Zandee, eds. Tractatus Tripartitus: Pars I, Pars II, Pars III. 2 cilt. Bern: Francke, 1973, 1975. Kasser, Rodolphe, Victor Martin ile işbirliği içinde. Papirüs Bodmer XIV—XV: fcvangile de Luc, bölüm. 3-24; Evangile Dejean, bölüm. 1—15. Cologny, İsviçre: Bibliotheca Bodmeriana, 1961. Kral, Karen L. Magdalalı Meryem İncili: İsa ve İlk Kadın Havari. Santa Rosa, CA: Polebridge Press, 2003. Gnostisizm Nedir? Cambridge, MA: Belknap Press/Harvard University Press, 2003. Klassen, William. Yahuda: Hain mi yoksa İsa'nın Dostu mu? Minneapolis: Kale, 1996. Klauck, Hans-Josef. Yahuda: Einjunger des Herrn. Quaestiones Disputatae 111. Freiburg: Herder, 1987. Klijn, A.F.J. Seth in Yahudi, Hristiyan ve Gnostik Edebiyatı. Leiden: E.J. Brill, 1977. Krause, Martin ve Pahor Labib, eds. Alt-Kairo'daki Koptischen Müzesi'ndeki Johannes Apokryphon'un diğer versiyonu. Abhandlungen des Deutschen Archäologischen Instituts Kairo, Koptische Reihe. Wiesbaden: Harrassowitz, 1962. Gnostische und hermetische Schriften aus Codex II ve VI. Abhandlungen des Deutschen Archäologischen Instituts Kairo, Koptische Reihe. Gliickstadt: J. J. Augustin, 1971. Layton, Bentley. Chrestomathy ve Sözlük ile Kıpti Dilbilgisi: Sahidik Lehçe. Porta Linguarum Orientalium, n.s. 20. Wiesbaden: Harrassowitz, 2000. . Gnostik Kutsal Yazılar: Ek Açıklamalar ve Tanıtımlarla Yeni Bir Çeviri. Garden City, NY: Doubleday, 1987. Maccoby, Hyam. Yahuda İskariyot ve Yahudi Kötülüğü Efsanesi. New York: Free Press, 1992. Mahe, Jean-Pierre ve Paul-Hubert Poirier, eds. Ecrits gnostiques. Bibliothéque de la Pleiade. Paris: Gallimard, 2007 (baskıda). Marksches, Christoph. Gnosis: Giriş. Londra: T. & T. Clark, 2003- Meyer, Marvin. Gnostik Keşifler: Nag Hammadi Kütüphanesinin Etkisi. San Francisco: HarperSanFrancisco, 2005. İsa'nın Gnostik İncilleri: Nasıralı İsa hakkındaki Mistik İncillerin ve Gizli Kitapların Kesin Koleksiyonu. San Francisco: HarperSanFrancisco, 2005. Thomas'ın İncili: İsa'nın Gizli Sözleri. San Francisco: HarperSanFrancisco, 1992., ed. Nag Hammadi Kutsal Yazıları: Uluslararası Baskı. San Francisco: HarperSanFrancisco, 2006 {baskıda}. 180 YAHUDİ İNCİLİ

--- SAYFA 184 ---

Paffenroth, Kim. Yahuda: Kayıp Müritin Görüntüleri. Louisville, KY: Westminster/John Knox, 2001. Pagels, Elaine H. İncanın Ötesinde: Thomas'ın Gizli İncili. New York: Rastgele Ev, 2003-. Gnostik İnciller. New York: Random House, 1979. Pearson, Birger A. Roma ve Kıpti Mısır'da Gnostisizm ve Hristiyanlık. Antik Çağ ve Hristiyanlık Çalışmaları. New York: T. & T. Clark Uluslararası, 2004. . Gnostisizm, Yahudilik ve Mısır Hristiyanlığı. Antik Çağ ve Hristiyanlık Çalışmaları. Minneapolis: Fortress, 1990. Puech, Henri-Charles, ed., Histoire des Religions: II, La formation des Religions universelles et des Religions du salut dans le monde mediterranean et le Proche-Orient, les religions constituees en Occident et leurs contre-courants. Ansiklopedik de la Pleiade. Paris: Gallimard, 1973. Robinson, James M., ed. İngilizce Nag Hammadi Kütüphanesi. 3. baskı. San Francisco: HarperSanFrancisco, 1988. Rudolph, Kurt. Gnosis: Gnostisizmin Doğası ve Tarihi. İngilizce çevirisi Robert McLachlan Wilson tarafından düzenlenmiştir. San Francisco: HarperSanFrancisco, 1987. Schenke, Hans-Martin, Hans-Gebhard Bethge ve Ursula Ulrike Kaiser, eds. Nag Hammadi Alman. 2 cilt. Die Griechischen Christlichen Sch rifts teller der ersten Jahrhunderte, Neue Folge 8, 12. Berlin: Walter de Gruyter, 2001, 2003. Schenke, Hans-Martin ve Rodolphe Kasser, eds. Papyrus Michigan 3520 ve 6868(a): Ecclesiastes, ersterjohannesbrief ve zweiter Petrusbrief im Fayumischen Dialekt. Berlin: Walter de Gruyter, 2003. Schneemelcher, Wilhelm, ed. Yeni Ahit Apocrypha. 2 cilt. İngilizce çevirisi R. McL tarafından düzenlenmiştir. Wilson. Rev. ed. Cambridge, İngiltere: James Clarke; Louisville, KY: Westminster/John Knox, 1991-92. Scholer, David M. Nag Hammadi Bibliyografyası, 1948-1969. Nag Hammadi Çalışmaları 1. Leiden: E. J. Brill, 1971. . Nag Hammadi Bibliyografyası, 1970-1994. Nag Hammadi Çalışmaları 32. Leiden: E. J. Brill, 1997. Sevrin, Jean-Marie. Le dossier baptismal sethien: Etudes sur la sacramentaire gnostique. Bibliotheque copte de Nag Hammadi, Bölüm "Etüdler" 2. Sainte Foy, Quebec: Presses de l'Universite Laval, 1986. Stroumsa, Gedaliahu A. G. Another Seed: Gnostik Mitolojide Çalışmalar. Leiden: E.J. Brill, 1984. Turner, John D. Sethian Gnostisizm ve Platonik Gelenek. Bibliotheque copte de Nag Hammadi, Bölüm "Etüdler" 6. Sainte Foy, Quebec: Presses de l'Universite Laval; Louvain: Peeters, 2001. Unger, Dominic J., ed. Lyons'lu St. Irenaeus: Sapkınlıklara Karşı, Kitap 1. Eski Hristiyan Yazarlar 55. Westminster, MD: Newman, 1992. Van Oort, Johannes, Otto Wermelinger ve Gregor Wurst, eds. Latin Batı'da Augustine ve Maniheizm: Uluslararası Maniheizm Araştırmalar Derneği Fribourg-Utrecht Uluslararası Sempozyumu Bildirileri. Leiden: E. J. Brill, 2001. Williams, Michael A. "Gnostisizmi" Yeniden Düşünmek: Şüpheli Bir Kategoriyi Ortadan Kaldırmaya Yönelik Bir Argüman. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1996. Wurst, Gregor. Das Bemaifest der agyptischen Manichaer. Arbeiten zum spatantiken und koptischen Agypten 8. Altenbece: Oros, 1995. . Chester Beatty Kütüphanesindeki Maniheizm Kıpti Papirüsü: Mezmur Kitabı, Bölüm II, Fasc. 1: Bema-Mezmurlar'da öl. Corpus Fontium Manichaeorum, Seri Coptica 1, Liber Psalmorum Pars 2, Fasc. 1. Turnhout: Brepols, 1996. B. bibliyografya 181

--- SAYFA 185 [Görsel / Boş] ---**--- SAYFA 186 ---**

YAYINCI NOTU 0 Zürih'teki antika satıcısı Frieda Tchacos Nussberger, 2000 yılında Yahuda İncili'ni içeren antik kodeksi satın aldığı anda, yaklaşık yirmi yıldır satılıktı ve Mısır'dan Avrupa'ya ve Amerika Birleşik Devletleri'ne taşınıyordu. Bu tür Kıpti metinleri konusunda İsviçreli uzman olan Rodolphe Kasser, daha önce bu kadar kötü durumda olan bir metin görmediğini söylüyor. "El yazması o kadar kırılgandı ki en ufak bir dokunuşta ufanırdı." Bozulmasından endişe duyan Tchacos, el yazmasını restore edip çevirecek ve sonunda Kahire'deki Kıpti Müzesi'ne verecek olan Maecenas Antik Sanat Vakfı'na teslim etti. Arkeolojiyi, ileri bilimi ve kültürel ilgi alanını birleştiren kodeks projesi National Geographic için doğal bir durumdu. Dernek, Gateway'in kurucusu Ted Waitt tarafından tarihi ve bilimsel keşifler yoluyla insanlığın bilgisini geliştiren projeleri desteklemek için oluşturulan bir vakıf olan Waitt Tarihi Keşif Enstitüsü'nün desteğini aldı. Dernek ve Waitt Enstitüsü, belgenin doğruluğunu doğrulamak, restorasyon sürecine devam etmek ve kodeksin içeriğini tercüme etmek için Maecenas Vakfı ile birlikte çalışacak. Ancak önce, Kıpti bilim adamı Gregor Wurst'un yardım ettiği konservatör Florence Darbre, yırtık pırtık metni yeniden canlandırmak zorunda kaldı. Birisi sayfaları yeniden düzenlemişti ve papirüsün (sayfa numaralarının bulunduğu) üst kısmı kırılmıştı. Daha büyük bir zorluk: Neredeyse bin parça kırıntı gibi etrafa saçılmıştı. Darbre kırılan parçaları cımbızla alıp cam tabakaların arasına koydu. Bir bilgisayar yardımıyla o ve Wurst, zorlu beş yıl içinde metnin yüzde 80'inden fazlasını yeniden birleştirmeyi başardılar. Kasser ve diğer akademisyenler, uzun süredir gizli olan gnostik inançların ayrıntılı bir anlatımı olan yirmi altı sayfalık belgeyi tercüme ettiler. Erken Hristiyanlık araştırmacıları bunun son yıllardaki en dramatik metin keşfi olduğunu söylüyor. Kasser şöyle diyor: "Bu senaryo bir mucize eseri gün ışığına çıkıyor." National Geographic Society, eskiliğinden ve özgünlüğünden emin olmak için kodeksi zarar vermeden mümkün olan en yakın incelemeye tabi tuttu. Bu, papirüsün çok küçük örneklerinin mümkün olan en sıkı radyokarbon tarihlendirme sürecine tabi tutulmasını ve paleografi ve kodikoloji alanlarında oldukça bilgili önde gelen Kıpti bilim adamlarına danışılmasını içeriyordu. is3

--- SAYFA 187 ---

Aralık 2004'te National Geographic Society, beş küçük örneği Arizona Üniversitesi'nin Tucson, Arizona'daki radyokarbon tarihleme Hızlandırılmış Kütle Spektrometrisi (AMS) laboratuvarına elden teslim etti. Dört örnek kodeksten papirüs parçalarıydı, beşincisi ise papirüs eklenmiş küçük bir deri kitap cilt bölümüydü. Bu süreçte metnin hiçbir kısmı zarar görmemiştir. Ocak 2005'in başlarında AMS laboratuvarındaki bilim insanları radyokarbon tarihleme testlerini tamamladılar. Kalibre edilen numunelerin yaşları farklılık gösterse de, koleksiyonun ortalama takvim yaşı +/- altmış yıllık bir hata payı ile MS 220 ile 340 arasındaydı. AMS Laboratuvarı Direktörü Dr. Tim Jull ve araştırma bilimcisi Greg Hodgins'e göre, "papirüs ve deri örneklerinin kalibre edilmiş yaşları sıkı bir şekilde kümelenmiştir ve Kodekslerin yaşını MS Üçüncü veya Dördüncü yüzyıllara yerleştirmektedir." Radyokarbon tarihlemesi, 1940'ların sonlarındaki keşfinden bu yana, arkeolojiden paleoklimatolojiye kadar çeşitli alanlardaki eski nesnelerin ve eserlerin tarihlendirilmesinde altın standart olmuştur. Hızlandırılmış kütle spektrometri teknolojisinin gelişimi, kodeks örneğinde olduğu gibi, araştırmacıların bir eserin birçok küçük parçasını örneklemesine olanak tanıdı. Arizona Üniversitesi'nin AMS Laboratuvarı, bilim adamlarının parşömenleri doğru tarihsel bağlamlarına doğru bir şekilde yerleştirmelerine olanak tanıyan Ölü Deniz Parşömenlerinin hassas tarihlemesini de içeren çalışmaları ile dünyaca ünlüdür. Kodeksi inceleyen önde gelen akademisyenlere göre, kodeksin içeriği ve dil stili, onun gerçekliğinin bir başka kanıtıdır. Bu uzmanlar arasında Dr. Cenevre Üniversitesi eski profesörü ve Nag Hammadi kütüphanesinin önde gelen çevirmenlerinden Rodolphe Kasser; Chapman Üniversitesi'nden Marvin Meyer (Orange, CA); ve Minster Üniversitesi'nde (Almanya) Kipti araştırmaları profesörü Stephen Emmel. Her üçü de bu kodeksin tercümesinde etkili oldu. Bu bilim adamlarına göre, kodeksin teolojik kavramları ve dilsel yapısı, 1940'larda Mısır'da keşfedilen ve aynı zamanda Hristiyanlığın ilk yüzyıllarına tarihlenen çoğunlukla gnostik metinlerden oluşan bir koleksiyon olan Nag Hammadi kütüphanesinde bulunan kavramlara çok benzemektedir. Dr. Meyer, "Bu metin, milattan kalma ikinci yüzyılın bilinen fikirleriyle çok iyi uyum sağlıyor. Parçalı formunda bile çok ilginç; ikinci yüzyıla çok iyi uyuyor, ikinci yüzyılın belirli bir kısmına güzel bir şekilde uyuyor" dedi. Emmel, Meyer'in, kodeksin içeriğinin ikinci yüzyılda yaygın olan benzersiz bir gnostik dünya görüşünü yansıttığı yönündeki görüşüne katılıyor. "(Böyle bir belgeyi üretebilmek için), bugün bildiğimiz herhangi bir dünyaya tamamen yabancı bir dünyayı yansıtmanız gerekir. Bin beş yüz yıllık bir dünya... Bırakın başkaları için yaratmayı, hayatlarını bu şeyleri araştırarak geçiren akademisyenler için bile anlamak çok zordur. Böyle bir eser üretmek için gerçek bir deha gerekir ve kişisel olarak bunun mümkün olduğunu düşünmüyorum." Emmel, "eski Hristiyan uydurma edebiyatı" diye ekledi. Gnostik bir dünya görüşünü yansıtmanın yanı sıra, paleografik kanıtlar da kodeksin gerçekliğini desteklemektedir. Kipti paleografisi veya el yazısı konusunda uzman olan Dr. Emmel, şu değerlendirmeyi yaptı: "Profesyonel bir yazar tarafından özenle yazılmış. Yazılışı bana Nag Hammadi yazmalarını çok hatırlatıyor. Hiçbirinin aynısı değil. Ama benzer bir yazı." "Modern zamanlarda birinin bir nesnenin sahtesini yapıp yapamayacağı sorusu

--- SAYFA 188 ---

bu benim için soru dışı bir şey; söz konusu bile değil. Kişinin yalnızca gerçek malzemeye, papirüse ve herhangi bir papirüse değil, aynı zamanda eski papirüse de sahip olması gerekir. Ayrıca çok erken bir dönemden itibaren Kipti yazısının nasıl taklit edileceğini bilmek gerekir. Dünyada bunu bilen Kipti uzmanlarının sayısı çok azdır. Ayrıca dilbilgisi açısından doğru ve ikna edici olan Kipti dilinde bir metin yazmanız gerekir. Bunu yapabilen kişi sayısı, Kipti dilini okuyabilen sayıdan bile daha azdır." Kodeksin gerçekliğini kesin olarak doğrulamak için yapılan bir başka çaba olarak, mürekkep numuneleri, adli mürekkep analizi çalışmalarıyla tanınan bir firma olan McCrone and Associates'e gönderildi. Bu analiz, belgenin gerçekliğini bir kez daha doğruladı. Transmisyon elektron mikroskobu (TEM), mürekkebin önemli bir bileşeni olarak karbon siyahının varlığını ve bağlayıcı ortamın bir zatkı olduğunu doğruladı; Raman spektroskopisi olarak bilinen bir yöntemi kullanan McCrone ve Associates, mürekkebin üçüncü yüzyılda kullanılan demir gal mürekkepleriyle tutarlı bir metal-galik mürekkep bileşeni içerdiğini de tespit edebildi.

--- SAYFA 189 ---

Cenevre Üniversitesi Sanat Fakültesi'nde fahri profesör olan RODOLPHE KASSER, PH.D., dünyanın önde gelen Kıptologlarından biridir. Restorasyonu organize etti ve Yahuda İncili'ni ve diğer üç Kıpti Gnostik metni içeren Codex Tchacos'un baskı prenslerini hazırladı. Chapman Üniversitesi Griset İncil ve Hristiyan Çalışmaları Profesörü ve Chapman Üniversitesi Albert Schweitzer Enstitüsü Direktörü MARVIN MEYER, PH.D., Gnostisizm, Nag Hammadi Kütüphanesi ve Yeni Ahit dışındaki İsa hakkındaki metinler konusunda önde gelen bilim adamlarından biridir. GREGOR WURST, PH.D., Almanya'nın Augsburg Üniversitesi'nde Kilise Tarihi ve Patristik profesörüdür. BART D. EHRMAN, P.D., James A. Gray Seçkin Profesörü ve Chapel Hill'deki North Carolina Üniversitesi Dini Araştırmalar Bölümü Başkanıdır ve erken Hristiyanlık konusunda uzmandır.